

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ПРВА СЕДНИЦА
ДРУГОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА
Други дан рада
4. октобар 2017. године

(Седница је почела у 10.05 часова. председава Маја Гојковић, председник Народне скупштине.)

*
* *

ПРЕДСЕДНИК: Поштоване даме и господо народни посланици, настављамо рад Прве седнице Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2017. години, у Једанаестом сазиву.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика, констатујем да седници присуствује 80 народних посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали, молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да је у сали присутно 90 народних посланика и да имамо услова за даљи рад.

Обавештавам вас да су спречени да присуствују седници следећи народни посланици: Мехо Омеровић и Гордана Чомић.

Настављамо рад.

Прелазимо на тачке 1–4 дневног реда: ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О НАЦИОНАЛНОЈ АКАДЕМИЈИ ЗА ЈАВНУ УПРАВУ, ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДРЖАВНИМ СЛУЖБЕНИЦИМА, ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О ИНФОРМАЦИОНОЈ БЕЗБЕДНОСТИ и ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА О ЕЛЕКТРОНСКОМ ДОКУМЕНТУ, ЕЛЕКТРОНСКОЈ ИДЕНТИФИКАЦИЈИ И УСЛУГАМА ОД ПОВЕРЕЊА У ЕЛЕКТРОНСКОМ ПОСЛОВАЊУ (заједнички начелни претрес).

Сагласно члану 90. став 1. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да данашњој седници присуствују др Расим Љајић,

потпредседник Владе и министар трговине, туризма и телекомуникација, и Бранко Ружић, министар државне управе и локалне самоуправе, са сарадницима.

Да ли известиоци надлежних одбора желе реч? (Не.)

Јуче смо чули министре.

Да ли председници, односно овлашћени представници посланичких група желе реч? (Да.)

Реч има народни посланик Бранимир Јовановић.

БРАНИМИР ЈОВАНОВИЋ: Поштована председнице, поштовани министри са сарадницима, данас ћу говорити о два закона: Предлогу закона о Националној академији и Предлогу закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању.

Предлог закона о Националној академији саставни је део реформе јавне управе и тако га треба посматрати, као део једног сложеног и дуготрајног процеса. Предвиђено је да Академија службенике обучава основним вештинама и омогући им да стекну додатно знање као што је примена закона и прописа, процедуре и правила у раду. Такође, у односу на постојеће стање и постојећи оквир обуке, предвиђено је да се анализирају потребе запослених, али исто тако и да се учача учинак обука које се буду реализовале, какав учинак имају на ефикасност у даљем раду.

Важно је нагласити да ће се кроз Националну академију стицати знања како да се електронска управа примени у пуном капацитету, односно заживи у потпуности, а то ће свакако донети одређене промене, јер ће електронски сервиси променити начин рада јавних службеника и утицати на промену понашања према крајњим корисницима – грађанима и привреди.

Усвајањем овог закона први пут ће бити уведена обавезна едукација за јавне службенике на свим нивоима, како на нивоу Републике тако и на нивоу локалне самоуправе и на нивоу аутономне покрајине.

Када говоримо о државној управи, битно је да је схватимо у складу са савременим тенденцијама, да је перципирамо као један систем који регулише друштвене процесе и који треба да обезбеди неопходне услове за несметан живот и рад грађана и за напредак друштва.

Основни циљ управе не треба да буде само извршавање закона. Основни циљ управе треба да буде општи интерес, да општи интерес стави на прво место. Јавне службе су и основане ради задовољења одређених потреба од општег интереса, које су битне како за целу друштвену заједницу тако и за сваког појединца, односно сваког грађанина.

Зато је битно да реформишемо јавну управу, да би функционисале све приоритетне делатности, мислим и на просветну, културну, здравствену, социјалну али и на делатности које су битне да би се унапредиле одређене привредне гране.

Као што се људско друштво налази у непрекидном развоју и као што је то један динамички процес, потребе за јавним службама су све веће из године у годину, не само код нас него и у читавом свету. У сложеним условима савременог живота јавна управа је једна прилично организована инфраструктура, која мора да располаже великим стручним знањем и људским потенцијалом. Зато је оснивање Националне академије важно да бисмо што пре достигли тај виши ниво знања и стручности у јавним службама. Дакле, деполитизација и професионализација су кључни принципи реформе јавне управе.

Када говоримо о ефикасним јавним управама у свету, морамо знати да су оне свој систем градиле вековима. Нису га изградиле за деценију или нешто више, то је један непрекидан процес где се достижу одређени квалитетни стандарди. Али развијени системи се не заустављају само на тим стандардима, они настављају и даље да их унапређују. Навешћу неколико примера – примере источноевропских земаља, пример са аустралијског континента и пример Француске. Источноевропским земљама је било потребно две деценије, некима и више, да би достигле стандарде у пружању квалитета јавних услуга као што су у развијеним европским демократијама, да би стале раме уз раме са једном Немачком, Белгијом или Француском.

Том стазом сада треба да иде и Србија, да одреди да је јавна управа сервис грађана. Ми смо се након периода социјалистичког самоуправљања суочили са потребом да су неопходне брзе реформе државне управе. С обзиром на чињеницу да јавна управа има значајну улогу у обезбеђивању услова у приступању ЕУ, овај задатак зато је и приоритетан. Евроинтеграције од нас захтевају да имамо повећање стручних, интелектуалних и других административних капацитета, који морају да прате рад у будућем периоду.

За важност реформе јавне управе навешћу и пример са аустралијског континента, као што сам већ рекао. На Новом Зеланду су већ крајем седамдесетих и осамдесетих година прошлог века урадили истраживање и дошли су до једног закључка, а то је да јавна управа мора правично да пружа услуге свим грађанима. И управо полазећи од ове претпоставке реформисали су јавну управу на један брз и ефикасан начин.

У Француској се последња велика реформа јавне управе догодила пре отприлике 30 година. Они су пошли од једне сасвим друге претпоставке

– пошли су од рада приватних компанија. Као што приватне компаније морају да се трансформишу, да се прилагођавају окружењу и да излазе у сусрет корисницима, тако су они сматрали да је неопходно и да јавна управа мора да буде изложена константној критици крајњих корисника. На тај начин у Француској је конституисана једна администрација која ослушкује глас грађана и брине о квалитету услуга, односно створена је управа као јавни сервис чији је кадар подвргнут процесу сталног образовања ради стицања нових знања и вештина, и то је оно где ће се осетити напредак приликом оснивања Националне академије.

Код нас је прва стратегија реформе јавне управе усвојена 2004. године, а смернице које данас користимо су од пре три године, из 2014. године. Дефинисано је да је рационализација државне управе стални процес, који подразумева укидање непотребних послова, поједностављење процедура, смањивање броја запослених на местима за које не постоји потреба и друге видове уштеде, али све то да се притом не умањи делотворност и ефикасност у раду.

Ми још увек имамо веће издвајање за плате запослених у јавном сектору у односу на остале европске државе. Ми смо на неком нивоу од 12% бруто друштвеног производа. То је смањен проценат у односу на претходне године, али сигурно да у складу са овом стратегијом треба да у будућем периоду идемо на то да се тај проценат смањи на неких 8% БДП-а. Наравно, мораће да се уради модернизација, о чему сам већ причао, да би се подигао ниво квалитета јавних услуга.

Национална академија омогућиће и другачији начин напредовања у служби. Не смемо дозволити да службеници буду на једном радном месту, да равнодушно обављају посао и чекају да оду у пензију. Савремена држава, заснована на принципима правде и правичности, треба да омогући управо да јавни службеник буде деполитизован, образован и самосталан, а да његово напредовање у служби буде у складу са заслугама и могућностима.

Формирање Националне академије као централне институције система стручног усавршавања несумњиво је велики корак ка професионализацији и унапређењу јавне управе. У постојећим условима стиче се утисак да запослени у јавној управи неравномерно учествују у програмима обуке. На дуже стазе то би могло да има последице као што су неадекватан или недовољан ниво знања и стручности запослених у јавној управи.

Такође, чини ми се да можемо уочити још један проблем, а то је да тренутно не постоји усклађеност, када се говори о програмима обуке, на

нивоу Републике и на нивоу локалне самоуправе. Зато овај закон то треба да реши, односно да стандардизује овај процес.

Закон треба да реши још један проблем, а то је, пошто сада не постоји потпуна евиденција о томе како се утврђују обуке и како су реализоване, који је учинак таквих обука, да се формира централна евиденција, као један нови квалитет. Ако анализирамо и моделе стручног усавршавања у државама чланицама ЕУ, приметимо да већина њих има централну институцију која је задужена за опште обуке.

Овим предлогом закона дефинисан је и начин остваривања сарадње са другим јавно признатим организаторима образовања одраслих, односно тачно су прописани услови на који начин ће моћи да изводе обуке.

Предлогом закона предвиђена су и стручна тела Националне академије, а то су: Програмски савет и сталне програмске комисије. Програмски савет би се састојао од 15 чланова и има сврху да управо његови чланови своја стручна знања и своја искуства ставе у функцију Националне академије ради бољег стручног усавршавања запослених у јавној управи. С друге стране, сталне програмске комисије образују се према тематским областима у којима се врши стручно усавршавање.

Остало је можда у закону нејасно колико ће трајати мандат члановима Програмског савета, као и колико ће чланова имати програмске комисије; не знам да ли ће то бити мандат од пет година, као што траје и директору Програмског савета.

Што се тиче стицања знања и образовања у јавној управи можемо увек повући паралелу и са стицањем знања и вештина у приватном сектору, тако да можемо рећи да је развој интелектуалног капитала кључан за успешно обављање посла и управо је знање тај фактор који прави разлику између успешних и неуспешних.

Реформа јавне управе је на неки начин и реформа државе, јер се на тај начин мења њено организовање и функционисање. Реформисана и ефикасна управа представља један од јаких стубова владавине права и на неки начин је један од механизма у борби против корупције. Само јака, оспособљена и ефикасна државна управа може грађанима и привредним субјектима да обезбеди квалитетне услуге уз разумне трошкове.

Јавна управа мора да буде економична, а грађани морају да имају увид у то како се троши новац којим располаже јавна управа, јер су они порески обвезници. Дobar начин да се смање ови трошкови је и функционисање електронске управе у пуном капацитету.

Дотаћи ћу се и Закона о државним службеницима. Сматрам да је добро решење што ће сталнозапослени, како на нивоу локалне самоуправе

тако и на нивоу Републике, моћи да прелазе са једног радног места на друго, уз сагласност руководиоца и уз сопствену сагласност, без конкурса.

Усвајање Предлога закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању омогућава да наш правни поредак у овој области буде усаглашен са новом уредбом ЕУ и са новим правним решењима у овој области. Закон ће омогућити да електронски документи имају исту важност као и документи од папира, они на које смо досада навикли да их користимо. На овај начин предвиђа се увођење нових инструмената који дају доказну снагу како у идентификацији тако и аутентичности података у дигиталној форми.

Нама је досада била у одређеној мери позната улога електронског потписа и одређени број грађана и привредних субјеката је користио овај инструмент. Сада се уводе новине као што су електронски печат, електронска достава и чување података у електронској форми. То су све предуслови да би електронски документи имали доказну и правну снагу и да би били валидни у сваком поступку.

Новина о којој говорим ће свакако имати позитиван утицај на привредне активности, али и на грађане. Ми ћемо, на пример, моћи преко мобилних телефона помоћу конкретне апликације да користимо електронски потпис, дајемо налоге за плаћање, упућујемо захтеве за добијање одређених докумената. Електронским путем моћи ћемо да завршавамо оне послове на које смо досада губили много времена тако што смо ишли од шалтера до шалтера. Ефекат овог закона биће добар када говоримо о уштеди у материјалном смислу али и када говоримо о уштеди у времену.

Досада смо имали ситуацију да се електронска достава није третирао као валидна. Сада се то мења и она ће имати подједнаку важност као и досада нама уобичајени облици доставе, а притом ће се обезбедити већа поузданост да ће одређени документ бити испоручен.

Још једна предност коју ће овај закон омогућити је и чување докумената у електронској форми. Он ће донети материјалне уштеде када говоримо о једном дугом временском периоду, тако да сматрам да ће полако складишта папирних докумената одлазити у историју.

Поред директних ефеката који ће овај закон изазвати, у наредном периоду имаћемо много посредног утицаја и на друге области, с тим што ће морати да се промене одговарајући прописи који уређују те области да би механизми које прописује закон могли да се примењују у пуном капацитету. На пример, ако желимо модерну електронску управу, несумњиво је да ће, поред ступања на снагу овог закона, морати да се измене и одређене законске норме у Закону у електронској управи.

Предстоји један дуг и тежак период да би закон имао оптималну примену у пракси. Такође, на том путу веома је важно радити на подизању свести грађана и стицању поверења грађана у електронске документе, али без обзира на све потешкоће, којих ће сигурно бити, важно је да знамо да је ово, када погледамо бар мало у будућност, једина исправна опција. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Душан Павловић.

Изволите.

ДУШАН ПАВЛОВИЋ: Поштовани грађани Србије, пред нама је Предлог закон о Националној академији за јавну управу и још неколико других закона. Ја ћу само о њему говорити; мислим да је ово тема која завређује пажњу.

Наша начелна примедба на овај закон јесте да ће се, ако се овај закон усвоји у облику у ком се овде предлаже, омогућити да на цео процес обуке и даљег школовања, усавршавања државних службеника, службеника у јавној управи буде превелик утицај политике и политичких странака.

Наш је став да је оваква врста обуке стручног усавршавања неопходна, да је то свакако хвале вредан покушај да се од државне администрације, јавне управе у Републици Србији направи професионални кор, да ту долазе људи који ће професионално да обављају свој посао. Међутим, бојим се да начин на који је конципирана Национална академија у овом закону то неће моћи да обезбеди.

Ја ћу да најавим па ћу после да елаборирам две важне измене које смо ми предложили амандманима које смо упутили Скупштини Републике Србије. Прво, мислимо да је погрешно да се цео овај концепт усмери искључиво само на јавну администрацију и јавну управу, већ бисмо хтели да се образовање, усавршавање, стручна обука за практичан рад усмери и на област јавних политика. Дакле, желимо да побољшамо стручна знања људи запослених у јавној управи, како у области функционисања саме јавне администрације, јавне управе, тако и у области анализе јавних политика и производње јавних политика.

И, најважнија и можда најрадикалнија промена коју ми предлажемо јесте то да, док се не стекну услови, Национална академија за јавну управу не буде посебна институција, него буде програм који ће се изводити на високошколским установама које оснива Република Србија. Ја ћу да образложим све ово што сам овде сада укратко навео.

Дакле, шта је заправо поента ове академије? Зашто уводимо овакво додатно образовање, додатно унапређивање знања које имају запослени у јавној управи? Па због тога што се јавна управа, потребе и друштво

непрекидно мењају. Дакле, неопходно је, као и сви у приватном сектору, да се и јавни сектор непрекидно прилагођава променама које настају у друштву, у привреди и у другим областима јавног живота.

Рецимо, једна од тих ствари која се већ дуже време спроводи свуда по свету у оквиру СИГМА пројекта, на које се и овај закон у образложењу позива, јесте, рецимо, да се побољша административна транспарентност државних одлука, да се јавна администрација понаша у складу са неким етичким принципима, да се потребама грађана излази са више пажње, са више мотивације да се грађанима помогне, да се уважава право жалбе на административне одлуке грађана, да се чува заштита података грађана, рецимо подаци који се односе на неке њихове приватне информације и тако даље, рецимо ствари као што су хотлајн за грађане, где би се грађанима изашло у сусрет тако да им се дају неопходне информације које се тичу рада у јавној управи.

Све су ово праксе које су, рецимо, у задњих десет година у Србији веома незграпно почеле да улазе у јавни сектор, а пре десет година, или током деведесетих година нису уопште биле познате. Дакле, мења се атмосфера у друштву, мења се начин на који грађани виде јавну управу, па и јавна управа мора да прати те трендове. Треба нам ефикаснија јавна управа, са већом мотивацијом, која више излази у сусрет грађанима.

А сад имам једно питање ту. Да ли је заиста за овакав ниво промена и адаптације, који су нам потребни, неопходно да постоји Национална академија за јавну управу? Многе од тих ствари могу да се промене већ одмах. Ако, рецимо, у Скупштини Србије председница Парламента скрати дискусију за 255 минута, потпуно мимо било ког закона, та порука излази у јавност, а онда државни службеници који раде у јавној управи добију поруку коју протумаче овако – па ако председница Скупштине може да крши Пословник, законе итд., што их не бих кршио ја?

Знате, за такве ствари вам није неопходна Национална академија. Потребно је само да постоје људи који савесно и по закону обављају свој посао. То је, рецимо, једна ствар која може да се промени одмах, без било каквих увођења јавних академија као институција.

Промене које се дешавају у друштву веома често се односе, такође, и на нове законе који се доносе, као и на нове политике које држава, односно Влада спроводи. И ту су такође запосленима у јавној управи потребна неопходна нова знања. Она превазилазе овај први ниво знања о коме сам малопре говорио. Дакле излажење у сусрет грађанима, ефикаснија јавна управа, етично понашање јавне управе, то је све један ниво, који може да се реши без неког посебног институционално утемељеног образовања.

Али када дође нови закон или када треба да се спроводи нова политика, ствари су мало компликованије. Ко ће да врши, заправо, обуку државних службеника када се усвоји нови закон, рецимо, у области људских права или у области енергетике, заштите човекове околине, ако се деси, рецимо, реформа здравства па се уведе приватно осигурање као обавезно? То захтева како промену закона, тако и промену јавне политике. Ко ће вршити обуку државних службеника или запослених у јавној управи онда? Па вршиће људи који се тиме, између осталог, и баве, који су запослени на високошколским установама у Републици Србији. То су људи који раде на универзитетима у овој земљи или научноистраживачким институтима у овој земљи, како јавним тако и приватним.

Господине Красићу, пустите ме да завршим, молим вас. Нисам још завршио.

У том смислу, пошто ће ти људи који ће да врше обуку људи запослених у јавној управи вероватно бити запослени или ангажовани на Националној академији, онако како сте ви замислили, због чега се онда заправо цела та ствар не би обављала на високошколским установама?

Овај предлог има још предности. Ја ћу да кажем нешто још о њима за који минут.

Друго, због чега нам је потребна анализа јавних политика као саставни део обуке државних службеника? Па због тога што велики део државних службеника уопште не разуме шта подразумева спровођење једне политике, без обзира о којој се политици радило – може бити здравствена, образовна, културна, економска. Како се то види? Па види се тако што, рецимо, када добијемо у овој скупштини законе које треба да усвајамо, у оном делу где се налази образложење закона веома често се дешава да образложење заправо представља пуко понављање чланова закона. Дакле, тај који је писао образложење уопште не разуме у чему је смисао и шта би требало да буде ефекат законских одредби које су дошле овде у Скупштину на усвајање.

То није увек случај. Рецимо, овај закон је доста добро образложен. Види се да га је писао неко ко се разуме у јавну политику, али верујте има доста закона који стижу у Скупштину, ја сам просто био шокиран да видим да у образложењима закона стоји препричавање онога што пише у самим одредбама. Дакле, неко ми само другим речима препричава шта пише у члану 1, члану 2, члану 3, члану 4. и тако даље, а онда дође министар или неки државни службеник, који би такође требало да буде упућен у јавну политику, па онда препричава читајући са папира то образложење и потроши овде 20-25 минута на оно што смо већ сами могли да прочитамо.

Једна од важних ствари која је такође везана за концепт јавне политике и због чега би сви запослени у јавној управи требало да знају, без обзира у ком министарству или на ком нивоу власти или у ком делу јавног сектора раде, јесте и анализа трошкова и користи. Ми веома дуго и веома често кубуримо са проблемима који се односе на ову врсту анализе и који нам дају законска решења и гурају земљу да спроводи политике од којих има више штете а мало користи.

Даћу вам, рецимо, један пример о којем смо овде разговарали прошле недеље, а то је пример образовне политике, где је био предлог да се држава обавезе да издвоји новац за куповину школских уџбеника за сву децу, као и за бесплатан приступ обдаништима за сву децу.

И сад, овде је неко из владајуће већине неколико пута поновио да за то нема пара у буџету. Наравно да нема пара када се троши на ствари код којих социјална корист није велика. У Београду се, рецимо, велики део новца троши на ствари као што су фонтана или јарболи, од којих ће имати корист не знам тачно ко, а онда се после каже – нема новца да саградимо више вртића да би сва деца имала бесплатан приступ њима. Која је социјална корист од фонтане у центру Београда којој ниједан пешак не може да приђе?

Ја бих волео, рецимо, да сам видео анализу трошкова и користи таквог ...

(Блажа Кнежевић: Да се окупате.)

Да се окупам, је л'? Одличан коментар.

Ја бих волео да видим анализу трошкова и користи оног аналитичара који је предлагао такву врсту потрошње јавних фондова, да видимо која је заправо штета која је настала тако што смо два милиона динара уложили у фонтану; колико је вртића, рецимо, за то могло да се изгради.

Ево још неколико ствари које су посебно проблематичне у овом закону, а тичу се начина на који се конституишу органи ове Националне академије. Господине министре, ко бира директора Националне академије, да ли знате? Ја не знам, пошто у овом закону нема ни једна једина реч о томе како се бира директор Националне академије.

(Војислав Шешељ: На конкурс.)

На ком конкурс, господине Шешељ? У ком то члану?

Друга ствар, пошто ће ова академија бити нека врста образовне установе, тако се предвиђа овим законом, каже се да је систем акредитације те институције измештен из постојећег система акредитације у Републици Србији. Дакле, сви универзитети који аплицирају за акредитацију имају један ниво стандарда који треба да испуне, али Национална академија ће,

која је заправо можда једна од најважнијих институција, како је предложена овим законом, имати потпуно друге стандарде, а те стандарде ће, како можемо да прочитамо у Образложењу овог закона, прописивати министар.

Дакле, претпостављам, пошто нема одговора на питање како се бира директор, да ће директора да бира министар, Министарство или Влада, да ће, такође, цео систем да аминује, у смислу акредитације програма, такође Влада, и да ћемо онда добити једну институцију која ће бити по свом карактеру потпуно политичка.

А шта се дешава када су стручне институције, које треба да усавршавају и допуњују знања људи који треба стручно да обављају свој посао, под утицајем политике? Видели смо пре неки дан, како једна, по дефиницији стручна институција, која чак и у закону има одредницу да њен директор не сме да буде страначки човек, ради свој посао – тако што као проблем државне безбедности узима певача фолк музике и онда пропитује да ли је он можда...

(Владимир Орлић: Је л' то тема?)

Па јесте тема, слушајте пажљиво.

Дакле, једна стручна професионална институција узима фолк певача и испитује га са сумњом да је можда направио песму која је противна националним интересима Републике Србије. Како је дошло до овога? Па тако што сте поставили на место директора те институције страначког човека, страначког функционера. Политичком одлуком.

Рецимо, да вам дам други пример, са акредитацијом универзитета. Неколико пута се универзитет чије деловање овде везујемо за једног народног посланика – да будем потпуно отворен, господина Зукорлића – пријавио Акредитационој комисији у задњих 10 година да добије акредитацију за тај универзитет. Два пута је био одбијен јер није испуњавао стандарде, а онда му је 2015. године Влада Републике Србије дала карт бланш решење по коме његов универзитет може слободно да ради све док се процес акредитације не заврши.

Знате, ако универзитети тако добијају акредитацију и ако ће Национална академија тако да добије акредитацију, онда ће то да се сведе на једно велико ништа, на још једну страначку институцију где ће усавршавање, претпостављам, добијати само страначки кадрови да обављају неку страначку делатност у јавној управи.

Рекао нам је господин министар јуче да је поента ове националне академије да се државни службеници, људи у јавној управи према грађанима обраћају љубазније и да буду боље упућени. Господине министре, то већ сада може да се уради без икакве академије. Само треба, рецимо, у овој скупштини да се види да се сви тако понашају једни према

другима, да се не крши Пословник и закон, да се не додајује док други прича и људи ће...

(Војислав Шешељ: Не постоји.)

Па не постоји, пошто га је председница Скупштине, очигледно, поништила својим актима.

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, будите љубазни, ако нешто знате о закону.

ДУШАН ПАВЛОВИЋ: Наравно, све време говорим о закону, председнице.

ПРЕДСЕДНИК: Будите љубазни да говорите о Предлогу закона.

ДУШАН ПАВЛОВИЋ: Наравно, хвала што ме подсећате на моју дужност.

ПРЕДСЕДНИК: Да не бисмо сваку седницу подвргли руглу и исмевању. Молим вас.

ДУШАН ПАВЛОВИЋ: Океј. Дакле, све то што сте рекли јуче, или много тога што сте рекли јуче, може да се постигне тако што ћемо, рецимо, најпре у овој скупштини да почнемо да се понашамо тако па ће државни службеници онда видети како треба да се понашају према грађанима. Јер шиканирање људи у Скупштини је заправо индиректно шиканирање грађана. Ја нисам овде дошао зато што сам сам хтео овде да дођем, сам сам некако ушао овде, наметнуо се, него ме је неко бирао на изборима да га овде заступам. Шиканирајући мене шиканирате и те људе који су мене бирали. А људи у јавној управи ће то да виде као поруку како треба да се понашају.

Дакле, уместо да направите нову јавну културу у јавном сектору, што би ова академија, између осталог, требало да ради, да направите нови систем понашања државних и јавних функционера према грађанима, направите од те институције, ако усвојите овакав закон, страначко тело. Односно појачаћете страначку културу и у том једном телу које је важно.

Знате, Његош је рекао – што се грбаво роди, време не исправи. Ако грбаво направите ову институцију – која је веома важна, многе западне земље је имају – годинама и годинама нећемо моћи да отклонимо недостатке који се буду створили њеним настанком. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Владимир Маринковић, повреда Пословника.

ВЛАДИМИР МАРИНКОВИЋ: Поштована председнице, даме и господо народни посланици, повређени су чл. 106. и 107.

Од 20 минута излагања ја мислим да није било ни три минута о теми о којој разговарамо. Не знам и није ми јасно, волео бих да ми објасните какве ви везе имате као председница Народне скупштине са Националном

академијом. И оних 255 минута о којима је претходни говорник говорио... Значи, то је била једна одлична седница, све је елаборирано, све је било у реду и не знам какве везе има са дневним редом данашње седнице. Ја сам мислио да ће претходни говорник, односно професор бити фокусиран на овако јако важне теме дневног реда.

А што се тиче времена и недостатка времена, господо, победите на изборима, па ћете имати четири сата, три сата, пет сати, тако да... Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Слажем се са вама, али нисам хтела да реагујем. Дали желите да се изјаснимо у дану за гласање? (Не.) Захваљујем.

Реч има народни посланик Војислав Шешељ.

Желите? (Да.)

Изволите.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Даме и господо народни посланици, данас опет имамо стари проблем. који се непрекидно понавља – четири важна закона морамо заједно да разматрамо. Овај четврти, који је најобимнији, ја нећу стићи ни да поменем данас, а најрадије бих о њему говорио, јер иза њега директно стоји председник Владе Ана Брнабић. Ал' морам да идем редом, морам да идем од Жарка Ружића па надаље. Бранко Ружић; стално мењате имена па не може човек да се снађе.

Видите, овде се предлаже оснивање једне институције која ником живом није потребна. Национална. Чуј, национална. Па нисте ни Владу назвали националном, нисте ни министарства назвали, требало би „национално министарство за шишање оваца“. Ништа још немамо названо национално, али је национална академија за јавну управу... А дали сте јој више ингеренција него што има Српска академија наука и уметности.

Када се каже Национална академија, ја се одмах сетим Националне штедионице. То су две прилично преварантске институције, с тим што је преко Националне штедионице украден велики новац државе Србије.

Овде није план крађа новца него енормно ширење државне управе, јер државна управа нам је и тако пребукирана – то вам говоре и ваши пријатељи из ЕУ, нисам вам ја ту потребан да вас упозоравам – а ви је на овај начин ширите и нико жив не зна колико је ширите. Ово је рупа без дна. Ако у ово уђемо, пропадасмо у бездан.

А шта је проблем у нашој управи? Пребукираност, рекох већ, низак ниво стручности и мале плате. И док имамо ове минијатурне плате у државној управи, осим неких органа који су искочили свакој контроли па се гађају платама, попут Народне банке, Контроле летења до ових различитих заштитника итд., плате су бедне укључујући и министарске. Знате ли да неки тамо директор Контроле летења има седам пута већу плату него министар? Решите проблем прво тамо где највише боли.

Решите проблем стручности и компетентности. И социјалисти су гњечили много државне чиновнике. И они су увек били на минималним платама, па ако би баш неко имао привилегију, додавали су му неки хонорар са стране и тако. А онда су дошле досманлије и запослили све оне уличне букаче. За шта су они били стручни? За ударање у шерпу. Ко год се истакао ударањем у шерпу, добио је државни посао а да нема стручности. И сад сте пребукирали државну управу огромним бројем запослених, а државна управа није у стању да функционише.

Треба паралелно спровести процес увођења платних разреда, да се заштити звање државног чиновника. У свакој цивилизованој држави на свету изражава се поштовање звању државног чиновника, а код нас је државни чиновник задња рупа на свирали.

Кад се појави државни чиновник, онда је основана претпоставка да он зна, да је компетентан, да је способан, да је частан и неподмитљив. Ајде ви мени сад нађите у укупној структури државне власти колико имамо неподмитљивих државних чиновника. Неподмитљиви су углавном они од којих ништа не зависи, који се ни за шта не питају, па чак и они дају обећања да ће некоме завршити неки посао, траже паре унапред, па ако се посао и заврши мимо њега то је његов успех, а ако се не заврши – пробао сам све, није ишло. Е, то нам је стање.

А ви хоћете то стање да промените Националном академијом, да окупите Перу, Мику, Жику и тако даље да они држе предавања, а државни чиновници да иду као да слушају, па ће из тих предавања нешто научити. Неће научити ништа. Као и ја када овде слушам министре у сали па ми одлутају мисли од Косова поља па надаље, јер знам да ништа паметно нећу чути. Е тако ће вам бити на Националној академији.

Кажете да Национална академија има статус јавно признатог организатора активности неформалног образовања одраслих. Ако је то неформално образовање, како ћете натерати некога да похађа наставу на тој академији? Морате имати неку форму. Мора нека диплома да се тамо стекне. Мора та диплома да има неку вредност у друштву и у државној управи.

Седиште ће бити у Београду, је л' тако? Е сад, 'оћемо ли довлачити у Београд из свих општина у Србији општинске чиновнике, да иду у школу у Београд, преко викенда или ће им се давати плаћено одсуство по месец-два дана, па их испитати, па ако су нешто научили да се врате, а ако нису ништа научили, што ће се обично десити, да иду из почетка?

Један од наших проблема у државној управи је што нико ништа не чита. Главу на пањ стављам да од министара у Влади Србије више од половине ништа не чита, осим можда дневног реда за седницу, неког

материјала и тако даље. Не читају књиге; не читају ни белетристику ни стручну литературу.

Шта је потребно нашој управи? Да државни чиновници почну да читају, па да им се уместо Националне академије формира вредан, добар, стручни часопис, па да се у часопису објављују радови наших стручњака са директним усмерењима како радити с којим проблемом, с којом појавом у друштву, а и преводити из стране литературе вредне текстове и да се тако оспособљавају људи из јавне управе.

Онај ко не зна, ко нема мозга, ко је диплому, факултетску или средње школе, добио преко везе, он се лако препознаје. Ако се препозна и ако му се више од 10% одлука укине у управном спору, ако изгуби на суду, шта онда он има више да тражи у јавној управи?

Даље, ако наши кадрови са факултета и средњих школа немају довољно знања о јавној управи, имамо на правном факултету предмет Управно право, који се учи на свим смеровима. Ја сам у начелу против смерова, поготово на факултетима друштвених наука, један смер – опште образовање, онда ћемо поделити тај предмет, као што је Грађанско право подељено на стварно, односно својинско и облигационо и процесно, можемо Управно право поделити на три предмета па да се интензивније и детаљније изучава.

Има Наука о управи, која је, мислим, сада само опциона група, шта ли је, на једном од смерова. Из те Науке о управи постоји огромна литература и на српском језику. А ко је то читао? Ко је то од министара читао? Ко је од оних који су постали министри пре тога знао шта је јавна управа – да је министар највиши орган државне управе и да мора знати и управни поступак и управни спор? Мало који. И када му неко донесе нешто на потпис, он потпише. Кад потпише – мука велика, брука, али баш га брига.

Који би били задаци те Националне академије? У члану 4. се предвиђа да она обавља стручне и с њима повезане извршне и друге послове државне управе. Па то је нови орган државне управе. Ви на мала врата уводите нови орган државне управе. Тај орган ће управљати. Имаће одређене надлежности. А што онда директора постављате на чело? Ставите министра. Може, добро, и дирекција да буде орган државне управе.

Ви сте већ сами предвидели тамо да овај програмски савет именује сам директор, а не неко ко би контролисао директора преко тог савета. А ко би контролисао директора, то би било ово министарство, Ружићево, је ли тако? Је ли? Јесте, Ружићу? Али да ли бисте ви били у стању да то контролишете, то је друго питање. Имате ли ви стручне органе способне да то контролишу, имате ли ви државне чиновнике који би знали да ово

контролишу? Или би нам тамо продавали неке ствари за бубреге и ко се снађе – снађе, ко се не снађе – не снађе?

Колико ће бити запослених у Националној академији? Почеће од стотину, па хиљаду, па пет хиљада, па десет хиљада, па сто хиљада. Све то може, може та Национална академија да замени целу државну управу. Иовако се не осећа да имамо способну државну управу, нећемо имати ни тада. Државна управа се састоји од кадрова, а не од институција. Можете имати какве год желите институције, какве год прогласите институције; ако у њима немате кадрове, не вреди. Кадрови знање стичу на факултету, а ви и даље примајте оне који су завршили факултет са просеком шест а онда их шаљите на Националну академију, нек се тамо додатно усавршавају, а нека они са просеком осам-девет чекају на Заводу за запошљавање. Нека буде и даље запослење у државној служби награда за успешне предизборне активности, контролу бирачких места, контролу у име своје партије, па и у име туђих партија, кад се поткупе контролори. То је то.

Има земаља у свету где је чиновнички апарат толико озбиљан да он проводи изборе, а не треба му никаква контрола и сви верују да ће то поштено бити обављено, тако да тамо није страначки државни апарат, да није чиновнички апарат страначки или превасходно страначки, него да се састоји од угледних и часних људи. Такве би морале и судије да нам буду. А ми овде изаберемо за судије људе са просеком шест и онда се чудимо што нема независности правосуђа.

Зато што нико од њих не зна шта је правна етика. Наш чиновнички апарат не зна ни шта је правна ни шта је чиновничка етика. Није имао ко да их научи. Етику на правном факултету у Србији, мислим, нико нема, али имају неке измишљене предмете који се про форме полажу. Измишљени су ради већ постојећих кадрова, а нису кадрови прилагођавани наставном плану и програму.

И у средњим школама, знате, поправите прво материјално стање професора па заинтересујете најбоље студенте да, када заврше факултет, буду професори у средњим школама. Вратите углед том занимању па ћете имати много боље кадрове. А ви ћете сада овом академијом исправљати оно што ни средња школа није дала, што није дао ни факултет. Не можете, ви то никад не можете исправити. Ово ће бити само замајавање.

Видите шта би Програмски савет радио: предлог општег програма обуке и програма обуке руководиоца; утврђује методологију потреба за стручним усавршавањем...

Методологију потреба он утврђује, а ко ће вршити истраживање да се покаже колике су то потребе? Јесмо ли ми икада имали модел чиновничке структуре јединице локалне самоуправе који ће зависити од

броја становника, од величине територије, степена економског развоја и тако даље? То никада нисмо имали. То се нико не усуђује да покуша да ради, а они ће стварати методологију. Не може се методологија из вакуума стварати, ни из чега. Методологија мора да се заснива на неким објективним чињеницама, на основама система који се већ познаје, а треба истражити оно што је непознато. Треба доћи до нових индикатора, па провером индикатора до новог знања, до нових чињеница. Ко ће то тамо радити? Нико. Нема ко то тамо да ради.

Све министре да поставите тамо у Програмски савет, нису у стању тај посао да обаве. Хајде, подстакните научноистраживачке пројекте на универзитету да се тај проблем направи. Ако ви нисте у стању за пет година да донесете закон о платним разредима, што не ангажујете некога ко то зна? Није вам падало на памет, али ви не знате. А када се уведу платни разреди, пола проблема је решено.

Онда не може директор Контроле летења да има 700.000 плату, а контролор лета може и 800.000. Јер није исто бити контролор лета и директор Контроле летења. Директор Контроле летења као државни чиновник не сме имати већу плату од било ког министра, али стручњак екстра класе какав је контролор летења, е, он може имати према европском просеку, да не би отишао трбухом за крухом, да не би отишао да ради тамо где су плате веће. А код нас је све наопако. Тамо спремачица има већу плату него министар.

Или у Народној банци, шта се већ ради тамо и шта им све пада на памет, јер имају вишка новца. А како они стичу вишак новца? Примарном емисијом: дају банкама на камату и из тога не само да задовољавају своје потребе и огромне плате, него се размећу, чак су увели и гинеколошке прегледе. Могло би свако министарство да уведе гинеколошке прегледе и да буду редовни, и свако да има једну ординацију у својој згради.

Знате, суочавамо се с толиким небулозама, с толико неразумним појавама, а себи непрекидно постављам питање колико то може дуго да траје. А по свему судећи, може да траје док не добијемо неку способну Владу Србије. Јесмо ли у стању да је добијемо? Зависи од грађана. Ајде да убедимо грађане. Нисмо досада успевали да их убедимо.

Видите још једну ствар, следећи закон који се овде расправља је закон о изменама и допунама Закона о државним службеницима. А тај закон значи прилагођавање закону о Националној академији, па се говори о општем програму обуке, програму обуке руководиоца и тако даље.

А рекох вам већ, обуке нема без читања књига. Стручно усавршавање је доживотно стручно усавршавање. Или, који сте оно израз употребили неки дан преведећи са енглеског језика? „Целоживотно“. Ви,

када преводите законе које нам диктирају из ЕУ са енглеског језика, не водите рачуна о преводу. Често немамо ни лектора у Влади. Нису га имали ни социјалисти, а камоли досманлије, немате ни ви. Ви сви мислите да знате језик. Не знате. Чак да уђем овде сада у анализу језичких конструкција, на шта би све то испало.

Немојте онда то да радите, повуците лепо овај закон. Кажите да сте прихватили добронамерну критику. Свака моја критика овде изречена заиста је добронамерна.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Нисам још завршио реченицу....

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Завршите само реченицу, слободно.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ајде, добро.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Шешељ.

Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

Изволите, колега Ђуришићу.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, поштовани потпредседниче.

Поштовани министри, ево ни на крају јучерашњег дугог дана у Скупштини, када смо слушали од стране два министра образлагање по два предлога закона, ни данас у току ове расправе нисам успео да схватим на који начин су ова четири закона међусобно повезана, као и решења у њима да су таква да могу заједно да се справљају.

И наравно да то није случај, немају никакве везе један са другим, али је било потребно скратити време расправе у Парламенту, онемогућити посланицима да говоре оно што сматрају да је потребно рећи о ова четири закона. Тиме се наставља једна лоша пракса и очигледно је да ни ови закони ту праксу неће променити.

Иако је у медијима, и добро је министар Ружић то приметио, било најаве да ће овај закон о Националној академији за јавну управу обухватити и едукацију функционера, он је јасно рекао да то није случај. Али ја мислим да је то неопходно. Ако погледамо понашање председнице Парламента, која се овде издирала на секретара Скупштине и избацивала је напоље, или једног градоначелника Суботице, који свом сараднику прети чупањем гркљана, поставља се питање да ли је њима потребна обука и едукација како би могли да буду љубазни, јер је министар, када је наводио зашто је потребна Национална академија за јавну управу, љубазност навео као један од циљева. Мислим да нам је та љубазност потребна од највиших функционера и мислим да је штета што они неће бити у овим програмима обуке и едукације, или макар коучинга, ако ништа друго, да бисмо избегли ове ситуације у будућности.

Министар Љајић је ту дискусију синоћ закључио и мене је обрадовало доношење закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању, јер је то добро за нашу привреду, за грађане, да полако хватамо корак са новим технологијама.

Мислим да је мало претерано рећи да је услуга квалификованог електронског потписа, која ће бити уведена уколико се овај закон усвоји, револуционарна. Револуционарно значи нешто први пут, никад виђено. Можда није у нашој земљи – неке друге ствари су биле никад виђене у нашој историји досада, невезано за ову ствар – али мислим да постоје многе земље које су далеко одмакле у овим услугама и оно што је добра страна овог нашег кашњења јесте то што можемо да покупимо сва добра искуства и да брже ухватимо корак и смањимо то заостајање које постоји.

Оно што је једино мене уплашило на крају његовог излагања јесте када је рекао како ће бити спроведени, да кажем, тендери за избор пружалаца услуга у овом електронском посредовању. Ту је, морам да признам, мене ухватио страх. Ухватио је ме страх од тога знајући како ова влада већ пет година ради. Који ће то људи и како добити прилику да пружају услуге у једној овако важној и осетљивој ствари, да имају приступ подацима грађана?

Замислите, ми имамо данас угледне грађане који нису умели да сачувају своју личну карту; неко им је, кажу, узео лични карту па отварао фирме на њихово име. А замислите сада електронски потпис, па како то онда лако може неко да дође у посед нечијег туђег електронског потписа и, рецимо, опет оснује фирму, узме неки кредит, задужи се за милионе а после каже – нисам ја, украли ми. Како ћемо ми, министре, знајући ову владу, њене капацитете, њен начин рада, то да спречимо? То је моја велика бојазан.

И друга, један пример у свету шта се дешава када дате да нека приватна фирма буде, рецимо, пружалац неке услуге. Не знам да ли сте пратили, пре, чини ми се, два-три месеца био је скандал у Шведској; фирма која је тамо радила услуге за министарство одбране Шведске променила је власника, тај власник је онда неке послове аутсорсовао и онда су људи из Србије дошли до података, осетљивих, заштићених података везаних за шведско министарство одбране – имена пилота, војне снаге, огромни подаци били су у рукама неовлашћених лица, и то баш у Србији, игром случаја. И који је био епилог тога? Епилог тога је била оставка министра одбране.

Сад, министре Љајићу, да ли сте ви спремни да усвајањем овог закона доведете себе у ситуацију да дате оставку? Ви, са најдужим

министарским стажом у Србији. Ја не могу да замислим да дате оставку. Надам се да сте свесни ризика који преузimate, модела где ће се ове услуге давати преко разних тендера, акредитација, како год, приватним компанијама. Јер ту се неке ствари дешавају, као што се, ево, десило у Шведској. Они тамо сигурно имају систем већ дуже година него ми у овом електронском пословању, електронским потписима и све друго, па су се те неке ствари десиле. Тако да, пазите се у будућности и обратите пажњу како се овај закон примењује да не бисте случајно дошли у ситуацију да неко каже да треба да поднесете оставку.

Е сад да се вратимо на овај први закон, о Националној академији за јавну управу. Мени је, читајући овај закон и слушајући ову расправу досада, потпуно нејасно чему овај овако претенциозни назив – Национална академија за јавну управу. Човек би очекивао сада ће да се формира нека важна установа, образоваће стотине и стотине кадрова. Ово је, практично, преименовање управе на једно тело Владе, које би могло да се зове тело за акредитацију инструктора за обуке, за прављење програма. Назив Национална академија је, по мени, потпуно непримерен, по ономе што овај закон доноси и које новине уводи.

Читајући овај закон све време ми је пред очима овако светлело, као што светли ова новогодишња расвета у Београду – НАЛЕД, НАЛЕД, НАЛЕД. Значи, читајући овај закон, види се да је овај закон писан ван Владе. Верујем, министре – ви сте ту од краја јуна; колико је то?, четири месеца, три месеца – да је овај закон написан пре него што сте ви дошли у Министарство. Или можда и после. А зашто ово кажем? Ја имам обичај да читам и ове делове образложења закона па сам тако установио да Влада има времеплов. И ево опет доказа: у Закону о државним службеницима пише да је радна верзија закона дата на увид јавности 12. 12. 2017. године, значи тек за два месеца. Значи, ја кажем да у Влади неко има времеплов... Јер ви одете у будућност па дате закон тек за два месеца у јавну расправу.

Наравно да је то грешка, министре, и наравно, ја поздрављам намеру да се обуком људи који раде у министарствима овакве грешке смање, да не бисмо имали овакве расправе у Парламенту, али је необично прочитати овако нешто.

Поведите рачуна, јер сте ви одговорни за цео текст овог закона и онај део образложења и све друго, шта тамо пише. Тамо пишу још неке интересантне ствари. Мене је интересовало кол'ко ће све ово да кошта, и пише да ће трошкови за 2018. годину за Националну академију износити 31.000.000 динара за 30 запослених. Затим 5.000.000 динара за накнаде чланова Програмског савета и стручних тела, којих треба да буде до десет и да та стручна тела имају од три до пет чланова. Значи, све ове људе, 30 до

50, плус 15 чланова Програмског савета, именује један човек, директор Националне академије, за кога, морам да се сложим са колегом Павловићем, у закону не стоји на који начин се бира. Ви сте рекли да ће бити именован од стране Владе на пет година. По неким другим законима вероватно, али овде у закону не стоји.

Значи, тај човек, једна особа ће за 50–70 или 65 људи одредити да буду чланови Програмског савета на неодређено. Оно што је наша велика замерка јесте што чланови Програмског савета немају трајање мандата, не каже се на колико се бирају, каже се само да их бира и разрешава директор, али не знамо на колико. Да ли је то доживотно? И још ових 50 људи у сталним телима. Сви ти људи ће потрошити 2018. године, тако је најављено овде, видећемо када дође буџет, 5.000.000 динара. А онда је за све програме обуке предвиђено 11.000.000 динара. Замислите, значи, за обуку двеста и не знам ни ја колико хиљада људи, колико треба овим законом да се отвори могућност – наравно, неће сви у једној години проћи едукације и све то – ви сте предвидели 11.000.000 само за накнаде ових педесетак људи које именује искључиво, понављам, директор, без јасних критеријума.

Без критеријума, рецимо, ко предлаже ове државне службенике у чланове Савета. Ко то предлаже? Како ће он да изабере од десетина и десетина, од стотина, хиљада људи у државној управи који испуњавају законом прописане услове, како ће он да дође до ових седам људи који су предвиђени да буду? И, по нама је то место за корупцију, место за политички утицај. И оцена да се овим смањује политички утицај на рад управе овде пада. Значи, управо та особа има огроман утицај да за 50 и нешто људи обезбеди да наредне године приме 5.000.000 динара укупно.

Али онда, највећа ставка за увођење ове Националне академије је милион и по евра, како каже овде, односно 186.000.000 динара за опремање просторија. Значи, десетогодишњи трошак рада Националне академије, и више, 12 година планираних средстава за рад чланова савета и комисија и стручних тела и за све програме пута 12, та сума је за опремање просторија. Па да ли стварно ова држава нема довољно спремљеног слободног простора да 30 људи, колико треба да броји ова Национална академија, негде смести? Већ имамо опремање, милионско, измишљеног тела за бившег председника Републике да би он водио неку комисију за сарадњу у Русији и Кини; милиони из буџета иду на то. И сада, опет, 186.000.000 динара! Треба ли ја сад да говорим колико је то школа, вртића, путева или не знам ни ја чега? На који начин се то уклапа у политику штедње и рационализације?

Закон о Националној академији за државне службенике предвиђа, по нама, потпуно недефинисано прикупљање и обраду података оних који прођу кроз овај процес. Ми смо тражили да се то или избрише или да се

уподоби са законом, да се обавезно убаци да све те евиденције, а поготово обраде, јер се не говори у закону у коју сврху се раде те обраде, који подаци се обрађују, да се то уведе у складу са Законом о обради података о личности.

Оно што желим да кажем везано за овај закон о изменама и допунама Закона о државним службеницима је, на крају, рецимо, рок који стоји да људи који су досада радили ове обуке могу да наставе у року од три године да раде тај посао. Значи, ми имамо овде закон који се – ако читамо, тек треба да почне јавна расправа за два месеца, а почела је пре десет месеци, и обавила се – доноси у Скупштини по хитном поступку. Дакле, ми доносимо закон по хитном поступку а онда дајемо рок три године да се они људи који треба да раде ове акредитације оспособе, односно да прођу поново кроз процес акредитације у складу са новим законом. Апсолутно непримерено и необјашњиво.

Чему журба, чему хитан поступак ако ви онда дајете себи овим законом рок од три године да се крене са потпуном применом овог закона? Позивам вас да прихватите наш амандман, који скраћује тај рок на реалан, негде до краја јуна наредне године.

Сви ови закони полазе од добре намере и потребе, наравно, државе да унапреди рад јавне управе, да имамо квалификованије, стручније, ангажованије и љубазније државне службенике и, наравно, ништа од тога није спорно. Али увек се, да тако кажем, ђаво крије у детаљима. Ова решења апсолутно не гарантују департизацију. Напротив, супротно, вришти из њих да ће ово бити искоришћено као још један механизам да се страначки људи прогурају напред, а они који нису у владајућим странкама и не раде у управи захваљујући чланству у политичким организацијама, без обзира на њихово стручност и знање, биће скрајнути.

Закон о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења је, понављам, добар и сигуран сам да ће олакшати грађанима приступ услугама државе, олакшати и појефтинити привреди пословање, али постоји бојазан како ће то изгледати у реалном животу. Садашња председница Владе је пре годину дана, када је била министарка, с поносом најавила, ево то је пример како ради електронско пословање или електронске услуге од стране државе Србије, као реакцију државе на гужве код израде нових здравствених књижица, да грађани могу онлајн да се пријаве и да за 60 дана од дана пријаве добију здравствене књижице.

Ја сам то урадио за моју ташту и она је добила здравствену књижицу после 10 месеци. Значи, не 60 дана, не шест месеци, већ за 10 месеци, пре неколико дана. Како ви мислите оваквим радом и оваквим примерима да уверите грађане да је за њихову корист увођење ових нових

услуга и електронске управе? Да не говорим оно што су неке колеге говориле, о начину на који се овде од стране председнице Парламента користи електронска управа коју овде имамо у раду Парламента и која треба да помогне свим посланицима да радимо квалификованије и транспарентније.

Због свега овога, због нашег неповерења у ову владу, ми нећемо гласати за ове законе. Дали смо, надам се, конструктивне амандмане и расправљаћемо о њима у расправи у појединостима. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Ђуришићу.

Реч има министар Расим Љајић.

Изволите.

РАСИМ ЉАЈИЋ: Само врло кратко на четири примедбе које сте изнели везано за овај закон о електронском пословању.

Прва ствар односи се на реч „револуционарно“. Слажем се са вама да је она претенциозна, али ја је нисам употребио поредећи наш случај са било којом земљом ЕУ, јер ми смо далеко од тога још увек. Реч „револуционарно“ употребио сам у односу на ситуацију коју смо досада имали и говорио о тешкоћама за активирање електронског потписа због компликоване процедуре која је била предвиђена досадашњим Законом о електронском потпису, али слажем се да је претенциозна.

Друга ствар, око тендера. Ја реч „тендер“ нисам споменуо. Узмите стенограм, ако будем споменуо реч „тендер“ ја вам се јавно извињавам, али апсолутно нисам споменуо. Не зато што избегавам, већ зато што нема места за било какве тендере у Предлогу закона, нити они о томе говоре. Ја сам само говорио о пружаоцима услуга који морају да прођу, буквално, сито и решето да би били регистровани.

Улога Министарства је само да расписује стандарде и на крају тог процеса да уписује у регистар пружаоце услуга. Све друго ради Акредитационо тело Србије или раде тела за усаглашености прописа, који су опет привредни субјекти. Ми сад имамо шест сертификационих тела за издавање електронског потписа, од тих шест две су приватне компаније које раде. Верујте, ја не знам имена тих компанија, али пролазе процедуру која је неопходна и која ће важити и за све остале, и говорио сам о контроли која се спроводи најмање у две године.

И трећа ствар, око информационе безбедности. Дакле, део онога што сте спомињали, и шведски случај, јесу питања из Закона о информационој безбедности. Ми мењамо тај закон у овом једном члану где су, такође, јасно дефинисане надлежности појединих органа, а и у овом закону имамо осигурање од штете. Као што нема савршеног злочина, нема ни савршене заштите од злоупотреба.

Нико не може да гарантује да вама или мени неко неће украсти мобилни телефон, али ово је максимални облик заштите који може да се да, и максимално смањена могућност за фалсификовање. Далеко лакше ћете фалсификовати или покушати да фалсификујете нечији потпис или печат него што можете да злоупотребите одредбе овог закона везано за електронски потпис и све ове остале услуге.

А што се тиче примене, ја сам рекао у завршној речи да ће постојати проблем око примене и имплементације, нема никаквих дилема. Ми већ унапред видимо које су то препреке. Уосталом, није ни исти ниво дигиталне писмености у сваком делу земље, није ни једнака употреба интернета у различитим деловима Србије. Све ће то бити препреке, и не само то, које стоје на путу потпуне имплементације овог закона, али сложићу се са вама, једна велика могућност која се пружа, али та могућност треба да буде реализована у једном процесу. Неће то ићи ни лако ни брзо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има народна посланица Марија Јевђић.

Изволите, колегинице. Пријавите се поново.

МАРИЈА ЈЕВЂИЋ: Хвала.

Поштовани председавајући, министри са сарадницима и колеге народни посланици, предлози закона који су данас на дневном реду су резултат темељног рада ресорних министарстава на даљем унапређењу и подизању квалитета услуга грађанима и привредним субјектима и управо као такви ће имати подршку Посланичке групе Јединствене Србије у дану за гласање.

Што се тиче Предлога закона о Националној академији, из нашег јучерашњег обраћања, господине Ружићу, стекао се утисак да ваше министарство ставља акценат на увођење реда у администрацији и обезбеђење што бољег учинка јавне управе. То је, свакако, добар сигнал свим локалним самоуправама да морају да функционишу на исти начин, у истим роковима и на истим законским основама. Управо ће оснивање Националне академије за јавну управу то и омогућити.

Постоје запослени у локалним самоуправама који не сагледавају значај своје улоге и свог ангажовања на радном месту, што због индолентности, незаинтересованости, а често и због недовољног знања, а да притом имају исту или равноправну накнаду са онима који дају свој максимум. Овим предлогом закона такви запослени ће се упутити на стручно усавршавање и едукацију и истовремено ће се направити разлика између рада и нерада.

Као кровна образовна институција Национална академија за јавну управу ће имати кључну улогу у планирању и избору кадрова, систему

награђивања, као и ефикасности у професионалном пружању услуга грађанима. Циљ Министарства за државну управу и локалну самоуправу је ефикасан систем јавне управе и зато су потребни обучени државни службеници. Сматрам да ће предлог овог закона управо допринети остварењу тог циља.

Министарство за локалну самоуправу је на добром путу да трансформише локалне самоуправе у модерне, економичне и одговорне. Ипак, постоји велики број проблема у раду локалних самоуправа због недовољне обучености и усклађености запослених са савременим методама пословања које доноси свакодневна модернизација, али закон о Националној академији за јавну управу доприноси њиховој едукацији а самим тим и смањењу трошкова који би додатно оптеретили локални буџет.

Закон о Националној академији за јавну управу је уско повезан са Предлогом закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима, који ће омогућити његову имплементацију и дефинише сам програм и рад Националне академије.

У члану 2. Предлога закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима члан 97ж односи се на предаваче на Националној академији и свакако се водило и водиће се рачуна да ти предавачи буду афирмисани и стручни, али сам ја мишљења, господине Ружићу, да бисте као предаваче могли укључити и ангажовати запослене у локалним самоуправама који су се доказали на својим радним местима, јер су управо они најбољи познаваоци проблема у раду јавних управа.

Посланици Посланичке групе Јединствена Србија поднели су један амандман на члан 2. Предлога закона, којим се мења члан 97в став 1. а који се односи на програм обуке руководилаца. Мишљења смо да се реченицом да на обуку иду и они који се припремају да буду руководиоци оставља простор за фаворизовање одређеног дела државних службеника, јер они не могу унапред знати да ће бити постављени на руководећа радна места. Али више ћу о амандману причати у дану када будемо о Закону расправљали у појединостима.

Закон о информационој безбедности нам доноси измену једног члана, али ја желим да искористим ову прилику и скренем пажњу на то колико је информациона безбедност једне земље битна, поготово у данашњем глобално изазовном времену. Изазовном пре свега у смислу безбедности, а информациона безбедност је дубоко прожета свим терористичким нападима. Сведоци смо да су такви напади малтене свакодневни. Ево пре неки дан и у Америци се десио један такав, где је смртно страдало више од 50 људи. На срећу, у Србији још увек немамо тај

вид насиља, али свакако нас брине безбедност у региону и свету, јер ризик увек постоји и ми морамо бити спремни.

Србија има Стратегију развоја информационе безбедности и тиме је потврђена спремност државе да се суочи са глобалним изазовом заштите података. За мене је као народну посланицу али пре свега као родитеља јако битно што је стратешки планирано пружање савета и пријава у вези са безбедношћу деце на интернету. О овој теми треба подићи свест пре свега родитељима и самој деци, али укључити што више школа и наставног особља едукацијом кроз различите школске програме.

Предлог закона о електронским документима и пословању је основа за успостављање модерне е-управе у Републици Србији, која ће грађанима и привреди омогућити брже и ефикасније услуге. Ефикасност овог предлога закона огледаће се у уштеди времена, смањењу трошкова пословања, искључењу одлазака на шалтере. У нашој земљи употреба електронских докумената још увек изазива неповерење код већине становништва, сви и даље више верују папирним документима и стога морамо радити на подизању свести како грађана тако и службеника.

Као што сам на самом почетку рекла, управо су ови предлози закона резултат модернизације и унапређења рада, почев од државних службеника, локалне самоуправе па до самих министарстава, и у дану за гласање имаће подршку Посланичке групе ЈС. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Јевђић.

Реч има народна посланица Наташа Мићић.

Изволите.

НАТАША МИЋИЋ: Даме и господо народни посланици, господо министри, службеници Министарства, ако бисмо овој расправи приступили на један поједностављен начин, јер је, нажалост, иначе манир ове владе да поједностављује ствари, ваљда је тако лакше, онда би се могло рећи да су министри који су данас пред нама могли доћи прилично опуштено, јер шта би неко имао против стручног усавршавања државних службеника и њихове професионализације, као и, наравно, електронског пословања које је просто неминовност у 21. веку.

Међутим, ако расправи приступимо на један озбиљнији начин, ако гледамо мало са ширег аспекта о потреби реформе јавне управе, која се иначе најчешће своди на фразе, сложићемо се, и у кампањама и касније у раду државе, односно Владе, кључни проблем реформе јавне управе јесте на првом месту добра организација. Друго јесте координација државних органа. Сами знате и сигурно ћете се сложити са мном да има прилично шума у том погледу, дакле не функционише добро координација између различитих органа и служби. Даље, то је толико пута поменуто и партијско

запошљавање, и корупција, и непотизам; па, ако хоћете, неке услуге су и прилично скупе, нарочито у односу на стандард грађана.

Јуче сам пажљиво слушала, синоћ у ствари, излагање министара и господин Ружић је у једном моменту рекао да ова тема можда није толико интересантна са политичког аспекта како би била експлоатисана зарад неких достизања или постизања дневнополитичких поена. Е па ја управо мислим супротно. Ту се огледа тај однос према реформи јавне управе, јер шта има важније него да имате задовољне грађане за које те државне службе и органи врше услуге и послове у њихово име и за њихов рачун? Зар то није један од највећих изазова за државу, једна од кључних улога, да покаже своју способност, организованост, уређеност, одговорност и да добије задовољне грађане?

Друго, једна од кључних тема јесте та Национална академија и господин Ружић је такође споменуо да се та академија припрема, да идеја о њеном организовању постоји већ 15 година. Али, министре, јесте ли размишљали можда у правцу да вас је за тих 15 година прегазило време? Сада је у тренду, наравно да у другим државама постоје те академије, то функционише, али се све више користи онлајн-обука, па још у комбинацији са неким постојећим решењима, на пример Служба за управљање кадровима, нарочито водећи рачуна о трошковима, и мислим да вас је ту прегазило време и да се поставља питање...

Али шта је још једна од бољки наше политике и наше државе? Ми никад немамо довољно анализа, никад се не утврђују довољно приоритети. На пример, зашто ми нисмо добили у овом образложењу, које, иначе, више садржи неке фразе као „неопходност стручног усавршавања“, као да би неко могао имати нешто против тога. Зашто нисмо имали, рецимо, анализу колико би било ангажовање, као једно од могућих решења, страних агенција или јавно-приватног партнерства? Просто да имамо податке. Можда ово јесте најбоље решење, али ми немамо те податке.

С друге стране, рећи ћете – постоји Национална стратегија за реформу јавне управе, која је донета за период од 2015. до 2017. године. Према Годишњем извештају за 2015. годину о имплементацији Акционог плана за спровођење реформи у јавној управи, на сајту државне и локалне самоуправе стоји да је од планираних 107 активности у 2015. години у потпуности реализовано 40, делимично реализовано 23, а уопште нису реализоване 44. Значи, већи је број нереализованих од оних које су реализоване и плус имате тај неки део које су само делимично реализоване.

Зар се онда не поставља питање зар не би требало Влади стручно усавршавање кад је тако лош резултат, кад износи само 35% реализованих активности? Притом, највећи број активности се заправо своди на ваше

министарство, господине Ружићу. Погледајте сада, ово је већ крај 2017. године, уопште не постоји извештај за 2016. годину. Значи, или су резултати лоши па нису објављени, али у сваком случају недостаје транспарентност и ту ћете се сложити са мном.

Кад говоримо о проблемима у јавној управи, споменула сам координацију и организацију, и то партијско запошљавање, корупцију, а постоји и низ других. То је и број запослених. Ми смо то свели на неку меру; пошто је просек у Европи 8,5, код нас је 6,4 и често се преувеличава тај проблем броја запослених.

Постоји питање и структуре запослених. Ево, рецимо, у Санцаку се поставља питање зашто ниједан начелник полиције, зашто ниједан председник суда није Бошњак. Како ће они онда да осећају Србију као своју државу? Та структура запослених у јавној управи у Санцаку не одговара националној структури. Ми о томе увек говоримо, мислимо да је и то један од проблема. Значи, није само стручно усавршавање; врло је широк спектар потреба да би јавна управа боље и ефикасније функционисала.

Даље, поставља се питање и тих кадровских решења. Ево, последња одлука коју је Влада донела, то је прошле недеље, били сте присутни, обојица министара, на тој седници Владе, јесте Одлука о именовању Милована Бојића за руководиоца Центра за кардиоваскуларне болести на Дедињу. Пазите, тај човек је био у прошлом веку, 1995. године, и ви сада, после четврт века дођете овде пред нас и причате нам о електронском пословању, стручном усавршавању... Па лепо је то, ко ће да буде против тога, али погледајте у том неком ширем контексту. Погледајте колико је то у суштини, најблаже да кажем, неодговорно.

Даље, имате неке службе, рецимо та Агенција за борбу против корупције, испоставило се према извештају од ове године, из априла 2017, да она уопште није имала нити су ти службеници аплицирали за доступност тајним подацима. А то је такође злоупотреба и кривично дело. Међутим, вероватно сте и ви упућени, Агенција за борбу против корупције је направила једну анализу ових закона и ја претпостављам да сте и ви добили неке од тих примедби, они нарочито изражавају сумњу у степен корупције који се може отворити приликом примене ових закона – о Националној академији и о измени и допуни Закона о државним службеницима.

Па тако, рецимо, у члану 3. каже да одредбе о вршењу надзора над радом Академије нису довољно прецизне. У члану 4. Национална академија је овлашћена и за комерцијалне послове, и ту се поставља питање који су то послови, а заиста се отвара и могућност злоупотребе. Члан 8. не садржи уопште никакве одредбе о поступку именовања, разрешења или о самом мандату, колико уопште траје мандат чланова тог програмског савета. У

члану 9. није утврђен број чланова сталних програмских комисија. То су, сложићете се, прилично велики недостаци.

Кажем, ова Национална академија добро звучи, али у суштини мислим да не значи много, а још мање обећава.

Што се тиче ових закона о електронском пословању, наравно, у ери у којој се технологија, па и само пословање мења брзином светлости, наравно да су добродошла ова решења која су и европски и уопште цивилизацијски стандард, али се оправдано поставља питање да ли је заиста потребно три године да се израде ти подзаконски акти.

Наравно да се све не може обухватити законом, то је свима јасно, али тај рок је некако неразумно дуг. Јер, кажем, живимо у апсолутно информатичком свету. Ево, министру трговине и телекомуникација, рецимо, један од примера, чисто мала дигресија, не знам да ли сте видели а биће вам интересантно, рецимо, „Амазон“ у Америци већ отвара продавнице, самопослуге, где целу куповину обавите само тако што се на уласку у радњу идентификујете мобилним телефоном, само провучете и после се све аутоматски скида... Наравно, то је за нас научна фантастика и не желим уопште, нити можемо да се поредимо с таквим достигнућима, али кажем, онда тај рок од три године у таквој ери је некако, просто, нерационалан.

Друго, поставља се питање и цена услуга, нарочито узимајући у обзир да држава није довољно јака да штити потрошаче, јер, рецимо, и мобилна телефонија је много скупља него што је у Западној Европи. И сами знамо да ће те службе које ће моћи да прослеђују, да архивирају, да проверавају електронске потписе, електронске печате, документа, бити у малом броју и бојим се да ће те цене бити прилично високе и да ће то на неки начин додатно оптеретити. Мада, наравно, слажем се да је то потреба, али само кажем да би требало водити рачуна и у том правцу, нарочито узимајући у обзир да су многе фирме већ платиле за електронску идентификацију и за читаче, тако да ће можда у почетку пре користити обичан интернет, *Yahoo, G-mail*.

Наравно, кључни проблем за примену ових закона, један од важнијих јесте и та сигурност, како ћемо се заштитити, на пример, од тајних служби, које у овој земљи нису и даље реформисане и нису довољно контролисане. Значи, можемо очекивати да освану неки подаци у медијима, неки лични или о пословању, а да не говорим да је то већ данас ситуација. На овај начин се само повећава ризик и то говори колико је то озбиљан посао и колико је непримењив ако остале сфере друштва не прате, нису модернизоване, нису реформисане у духу времена. И то ће бити основни проблем. А иначе, наравно да подржавамо модернизацију и електронско

пословање и да нам је чак жао што се с тим касни, али немамо ништа сад од тог ламентирања. Важно је да су ипак дошли на дневни ред, мада, такође, сложићете се са мном, прилично каснимо.

И на крају, да закључим, ако бисмо поставили питање грађанима да ли су они задовољни функционисањем јавне управе, да ли су задовољни услугама и пословима које државне службе и органи обављају у њихово име и за њихов рачун, као што сам рекла, сви ћемо се сложити да нису. То су просто митске приче о нефункционисању, о проблемима и ми морамо једном да изађемо из тога. С друге стране, то јесте и требало би да буде један од кључних изазова државе, где ће она показати своју компетенцију и где ће заузврат добити задовољство грађана.

Дакле, закони су, још једном да кажем, добродошли, уводе неке новине, нека добра решења, али постоји доста одредби које су дискутабилне, које су недовољно прецизне и надам се да ће се то исправити, што амандманима – посланици из моје посланичке групе су такође поднели неколико амандмана – а и да ћете то исправити подзаконским актима. Надам се, јер је то у корист свих нас, да ће све то ипак функционисати на најбољи могући начин; мада, чисто сумњам. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегиници Мићић.

Реч има министар Расим Љајић.

Изволите.

РАСИМ ЉАЈИЋ: Рок за доношење ових 17 подзаконских аката није три године већ 12 месеци. То је у Предлогу закона. Било је предлога, пре свега од НАЛЕДА и неких других који су учествовали у јавној расправи, да то буде шест месеци, али то је било просто нереално и ја сам јуче у расправи у начелу говорио о томе да ни Европска унија није донела сва подзаконска акта.

Зато ћемо прихватити један амандман – да дајемо три рока за доношење тих подзаконских аката. Једни ће бити донети у року од шест месеци, за оне које смо у овом тренутку спремни да их донесемо, друга група ће бити у року од 12 месеци, и трећа група, они за које чекамо заправо да их донесе Европска унија, биће у року од 18 месеци. Заиста се нигде не спомиње рок од три године.

Што се тиче цена услуга, да, ви сте у праву, с тим што ми не можемо на то да утичемо. Ради се као о свакој другој роби, тржиште одређује те цене. Биће проблема у почетку, потпуно сте то добро приметили, јер питање је колико ће се пружалаца услуга јавити. Наш је интерес да их буде што више, јер аутоматски рачунамо да ће у тој конкуренцији цене бити ниже.

Што се тиче ризика, као и сваки напредак технологије, који доноси невероватно добро човечанству али и повећава безбедоносне ризике, и овде је таква ситуација. Апсолутно је исто. Ово је велика корист и велика могућност која се пружа, а ми настојимо да те ризике смањимо на минимум. Зато су дефинисане процедуре како се заштитити од тих ризика, односно како спречити злоупотребе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има народна посланица Вјерица Радета, овлашћени представник СРС, право на реплику.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Хвала.

Госпођа Наташа Мићић је први део своје расправе искористила да изнесе политичке ставове, што је апсолутно легитимно и што треба да се ради у Народној скупштини, али чини ми се да је мало побркала лончиће. Говорила је овако – министри причају о увођењу дигитализације, а именујете професора Милована Бојића за директора Клинике „Дедиње“ а он је још из прошлог века. Ово је просто невероватно. Професор Милован Бојић, наравно, јесте из прошлог века, као и госпођа Мићић, и јесте стручњак, и јесте крајем прошлог века од „Дедиња“ направио европски и светски признати и познати институт. Сасвим је сигурно да ће у наредном мандату то урадити на још бољи начин и да ће име те наше клинике поново бити препознатљиво у Европи и у целом свету.

Такође је госпођа Мићић говорила о постављању кадрова у рашкој области. Рекла је да грађани који живе у рашкој области, због лоше политике Владе, немају разлог или се питају где је њихов разлог да Србију сматрају својом државом. Ово је заиста било недопустиво. Може она да мисли лоше о раду Владе, мислимо и ми лоше о раду Владе, али такође мислимо да је сваки грађанин који живи у Србији свестан да Србија јесте његова држава. Дакле, то што се неко представља некаквим демократом, либералом и тако даље у суштини делује много другачије и о томе треба да се води рачуна. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Народни посланик Наташа Мићић, повреда Пословника.

Изволите.

НАТАША МИЋИЋ: Рекламирам члан 27.

Господине председавајући, ви сте повредили Пословник, јер не видим по ком основу сте дали госпођи Вјерици Радети право на реплику.

Прво, није ни овлашћени представник. Друго, не разумем, Милован Бојић није народни посланик. Заправо, само се упецала и показала да се

ради о неком партијском и политичком запошљавању, а и ви сте показали на тај начин да то одобравате.

Нисам против тога да неко ко је из прошлог века, ко је био 1995. године, али када говоримо о модернизацији, ставити неког ко је пре 25 година био руководилац, заиста је невероватно. А много је већи проблем то што је он злоупотребљавао... И дугови који су... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Госпођо Мићић, ви сада реплицирате. Имали сте право на повреду Пословника. Хвала вам, указали сте на то.

НАТАША МИЋИЋ: Зашто сада мени не дате реч? Поступајте по једнаким аршинима!

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Нисте тражили. Не можете тако. Не можете да се играте. Тражили сте, уважио сам то. Рекламирали сте члан 27. Сматрам да нисам прекршио члан 27. Пословника. Дао сам Вјерици Радети реч у складу са Пословником и у складу са чланом 104. у контексту поменутог, не само функционера СРС него и СРС у целости. На крају, имам и дискреционо право да дам реплику.

Да ли желите, госпођо Мићић, да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање о повреди?

(Наташа Мићић: Да.)

Хвала.

Реч има Вјерица Радета, повреда Пословника.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Ви сте у ствари делимично објаснили и ја сам желела само да кажем да сам се ја јавила и реч добила на основу става 2. члана 104. Професор Милован Бојић јесте члан и функционер СРС-а.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Госпођо Радета, извињавам се. Сачекајте, молим вас. Сада и ви реплицирате?

(Вјерица Радета: Не.)

Само укажите где сам повредио Пословник.

Изволите. Пријавите се поново.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Ја не реплицирам, али објашњавам да се у ставу 2. каже да, ако се увредљиви изрази односе на посланичку групу, односно политичку странку...

Ја сам овлашћени представник по овој тачки дневног реда. Професор Бојић је функционер политичке странке СРС, којој обоје припадамо. О њему се увредљиво изразила, јер ако је неко био стручњак у прошлом веку, ваљда се усавршавао све ове године, а није се бавио некаквим паралелним наукама и некаквим европским наукама, попут неких који се овде јављају и покушавају да оставе неки утисак. Дакле, потпуно сам легитимно добила реч.

Ево, подржавам вас, нисте повредили члан 104.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Значи, не желите да се Народна скупштина изјасни?

(Вјерица Радета: Не.)

Само да кажем, због свих овде присутних, да Вјерица Радета јесте на овој седници овлашћени представник Српске радикалне странке, тако да нисам погрешно. Хвала.

Идемо даље, нећемо више о господину Миловану Бојићу. Мислим да смо све то рашчистили.

Реч има народна посланица Дијана Вукомановић.

Изволите.

(Радослав Милојичић: Како је она овлашћени представник а господин Шешел је ту? Повреда Пословника.)

Господин Шешел није тренутно у сали, тако да Вјерица Радета има пуно право да говори у име Српске радикалне странке. Хвала вам.

(Радослав Милојичић: Повреда Пословника.)

Не, не. Ја сам већ дао реч, молим вас.

Реч има народни посланик Дијана Вукомановић.

Изволите, колегинице.

ДИЈАНА ВУКОМАНОВИЋ: Ево, ја ћу бити парламентарна према мојим колегиницама и колегама уваженим народним посланицима, али мени време тече а треба да разговарамо, ретка је прилика да имамо уважене госте министре са сарадницима и представнике Владе Републике Србије. Дакле, мене као и моје колеге интересује доста тога. Надам се да ће министри бити љубазни и вољни да одговоре, пошто су они у том ресору где и од својих сарадника могу много тога и информације да нам пренесу.

Почела бих од чињеница, од бројки. Овде на дневном реду имамо законе који се односе на јавну управу и који се односе на законе о безбедности информација, о електронском документу, електронском пословању, али све би се то могло збирно подвести под један појам који је пред Србијом, а то је будућност, е-управа или такозвана дигитализација, што и јесте била једна од кључних речи премијера, односно председнице Владе Ане Брнабић.

Хтела бих да кажем да је Влада, оно што је било саопштено јавности, донела одлуку о максималном броју запослених у државној управи – значи то су и јавне службе, нису само државни службеници – на републичком, покрајинском и локалном нивоу. Бројка која је у оптицају, када сте се пребројали, људи који су запослени је око 450.000. Тачан број је 451.433 човека, људи који су запослени на неодређено време.

Оно што се ми увек изговарамо у овом једном транзиционом процесу (код нас транзиција никако да заврши) јесте да смо међу најнижим стандардима у Европи у смислу да нема довољно запослених, ако се узима рацио број службеника у односу на сто становника, па се каже да је европски просек 8,5% а да је то у Србији 6,4%. Значи, премда се доноси одлука о максималном броју, има још простора. И то је оно што ће, ево, разумевати министар Ружић, пошто је био и на позицији министра за европске интеграције; када је читао извештаје Европске комисије, тамо се увек наглашава да нема у Србији довољно политичке опредељености за реформу јавне управе.

Желимо бити благонаклони па веровати да је то сад могуће, да је будућност пред нама, мада каскамо за светом, али заиста ми као посланичка група, а међусобно смо причали, и на основу дискусија других народних посланика, из других посланичких група, видим довољно знакова сумње да ће Национална академија, овако како је замишљено у Предлогу закона, искрено, заживети и да ће моћи да опосли тај процес целоживотног образовања, стручног усавршавања, надоградње вештине и искустава. Управо због тог броја. Значи, проблем је у селекцији.

Недовољно је речено можда и у уводном излагању министра, има времена да то појасни приликом разматрања амандмана, како ће се вршити селекција у једној партократској држави. Зашто кажем партократска држава? То не приписујем ни за једну политичку партију; приписујем за све оне политичке партије које су биле на власти, јер ако имамо увид уназад неколико месеци, а на то упозорава, то су подаци Транспарентности Србије, да су у в.д. стању, у „Службеном гласнику“ се нон-стоп продужава то неко в.д. стање, преко 300 људи, запослених, да л' су први пут, њих преко 200, ангажовани на шест месеци и остали, да им је продужено, пошто није тај јавни конкурс спроведен, на још три месеца, значи шест плус три, и то бесконачно в.д. стање даје повод да се каже да је цела држава Србија, а то нам је задатак, и опозиционих и владајућих партија, да изграђујемо државу, да се осећа снага и озбиљност партије, континуирано у неком в.д. стању.

Овако како је замишљена Национална академија, на то је већ упозоравао колега Ђуришић, јесу новци, паре које су опредељене, јер овде кад разговарамо, ми смо заступници грађана, заступници пореских обвезника и треба да замолимо министра да нам објасни рацио, начин размишљања којим се определило да се за плате и социјална давања запослених даје три пута више пара него за спровођење програма у буџету 2018. године. Треба, такође, да објаснимо на основу чега се дошло до те бројке од милион и по евра која ће бити намењена за зграду, да тако кажем, а не за људе. Републичка агенција за имовину има довољно тог

неискоришћеног простора. Да ли ви заиста намеравате да градите? Овде се говори о техничкој документацији. Да ли ћете градити нову зграду?

Ја ћу се сложити и са господином Шешељем, колегом, мада се не слажемо често, али уз дужно уважавање – да л' сте намерили да то буде у Београду? Зар је Београд центар Србије? Ајмо уназад двовековну традицију изградње државе. Зашто не би било седиште те Националне академије у Крагујевцу, рецимо? Или, па зашто не, и у Пироту? Можда би боље разумевали сви, и ми као политичари и државни службеници, проблеме са којима се суочавају грађани.

Дакле, има пуно простора за, да тако кажем, учење у ходу, за компромисе, али заиста бих молила за појашњење критеријума на основу којих се дошло до одређених бројки о преузимању запослених и именованих лица, да ли је то из Владине Службе за управљање кадровима, најпре се помињало седам плус пет, дошло се до цифре од тридесетак. Колега Марко Ђуришић је већ упозоравао да се дошло до цифре од око 36.000.000 динара.

Дакле, кад се чита целокупан закон, осећа се мало и недостатак неке нормативно-техничке редакције, дисциплине. Ја сам имала на моменте утисак да читам Стратегију о реформи јавне управе или Акциони план. Значи, тај правнички речник мора пуно боље да се изоштри у том смислу да треба, ево, на то је указивао колега Павловић, заиста да се дефинише положај директора, који је готово некакав инокосни орган а да уопште ниједан члан овог закона није посвећен нити његовом именовању, колики је његов мандат – ми смо нашим амандманом предложили пет година, али њега треба да именује Влада – нити су дефинисане његове одговорности. Према томе, заиста недостаје да и тај директор добије један члан, пошто је заиста моћан. Он има и дискрециона права, и да утиче на Програмски савет Националне академије и да утиче на избор чланова комисија. Значи, може да одлучује отприлике о ономе што ће бити програм рада, али заиста један човек не може да поседује то свеобухватно знање.

И напоследку али ништа мање важно, ја не могу да одолим да потенцирам лепоту и богатство српског језика, на то су такође неки посланици већ указивали, и да изразим чуђење за употребу речи „коуч“, „коучинг“. Мислим да је мало рогобатно, мало је тешко, није у духу нашег језика. Заиста могу да имам разумевања за министра Ружића, за кога знам да је велики љубитељ спортске терминологије и, барем мене лично, то подсећа на улогу коуча или тренера у спорту, али ви знате да је тамо тренер задужен за правила игре и за ток одвијања утакмице, значи он је неки стратег, а овако како је коуч и коучинг дефинисан у Предлогу измена Закона о државним службеницима, он је неко ко равноправно учествује са

полазницима курса у размени искуства, значи он је на неком нижем рангу у односу на ментора, који преноси комплетна знања.

Јер, ако се консултујете са Јединственом методологијом израде прописа, тамо исто пише – апелује се да се користе речи српског језика, односно стране речи ако за њих нема адекватних речи у српском језику. Дакле, мој апел би био да уместо „коуча“ користимо израз „водич“. Мислим, то није, како да кажем, неко пуританско чистунство и нека одбрана ћирилице или српског језика. То је, једноставно, здраворазумски, јер заиста, како да кажем, на онај начин на који је представљен коучинг у Предлогу измена и допуна Закона о државним службеницима, заиста је нејасно у чему је он то бољи од полазника, ето тако да упростим.

Кажем, ја верујем у е-управу. Ево, повремено у Србију долазе представници Естоније. Ми се можемо бескрајно изговарати нашим сиромаштвом, тиме што смо били и ратовима и сукобима и разним несрећама раздирани, да тако кажем, и друштво и држава, али видите да је Естонија, као бивша комунистичка држава, успела да развије ту е-управу.

Ево сад једно питање министру Љајићу у контексту ових нових „електронских“ закона. Нашла сам информацију да је Естонија поклонила Србији некакав *X-Road* сервер, шта год то значило, управо за развој електронске управе и користим прилику да похвалим министра Љајића, који је на један веома елоквентан, једноставан, сликовит а притом и стручан начин представио предлоге својих закона. Најбитније је да све ово што радимо не радимо ради неке апстрактне администрације, а ви знате колико грађани имају отпор кад год дођу на шалтер општине, да не помињем неке друге органе, колико им је тешко да се суочавају са државном бирократијом у Београду. Дакле, све ово радимо због њих самих.

Ево сад гледам у тим министра Ружића и један од његових сарадника управо инсистира на том лепом... Сад ћу вам похвалити израз енглеског језика *civil servant*, значи службеник, слуга, где иде до те мере, зато што смо сви овде и треба да истичемо да смо ми слуге грађана, али у предлозима закона реч „грађанин“ се губи, а управо су нас то Естонци научили: ако хоћете да гласате преко интернета, ако хоћете да преко мобилног телефона имате завршену идентификацију или обављате неко електронско пословање, ви морате да развијете партиципацију грађана. Министар Љајић је већ нагласио да је око 360.000 било укључено у неки облик коришћења „модернизованих средстава“, али је заиста велика забринутост да се широм Србије поставља питање, знате ону чувену српску реченицу – а где је овде печат?

Нашла сам, такође, податак из нашег министарства, из нашег тима, да је још увек на снази сто различитих прописа који траже папирни

документ. Не можемо бити само, да кажем, еколози, јер ми у Скупштини то нисмо, ми још све добијамо на папиру, али заиста дигитализација у Србији сваки дан доживљава пораз. Ми смо јуче доживели овде један пораз оних људи, првенствено председнице, која је показала да софтвер у који су уложена средства, паре пореских обвезника, не функционише. Значи, првог дана редовног заседања је електронски систем и дигитализација Србије, коју промовише ова влада, у колапсу. То је све скупа забрињавајуће.

Наша посланичка група, и тиме завршавам, подржаће модернизацију Србије. Не можемо из страха од те партократије, из тог континуираног уплива партија у селекцију кадрова... Јер ако изаберете некога од тих 450.000 људи да похађа Националну академију, ви сте му дали наду да ће бити бољи државни службеник, али ће исто тако имати можда већу плату, лакше ће да се успиње на тој лествици државних позиција. Из тог разлога, од тог страха од партократске државе не можемо да подржимо ова два закона, а за законе које је презентирао министар Љајић ми заиста немамо ништа против њих али у амандманској расправи ћемо донети коначну одлуку. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Радослав Милојичић, повреда Пословника.

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала, уважени председавајући.

Рекламирам члан 108, да се о реду на седници стара председник Народне скупштине или његов заменик, у овом случају ви.

Прво, и ви знате да сте повредили Пословник тиме што нисте дали предност повреди Пословника коју сам ја рекламирао већ сте реч дали колегиници. Ја као центлмен немам ништа против тога...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Извињавам се, колега. Ви сте се касно јавили; знате и сами да повреду Пословника можете да тражите само када се она непосредно учини.

Изволите, наставите. Само се пријавите поново.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Господине Маринковићу, прво, можете ли да ми објасните где стоји, у ком члану Пословника, да ја на повреду Пословника морам да укажем чим се јавим за реч? Могу то да урадим у другом минуту, колико имам за ову расправу.

Ја вас молим, заиста, да ову фину расправу данас, без тензије коју председница Скупштине сваког дана започиње, приведете једном нормалном току, једном културном разговору о теми о којој данас разговарамо. Ако желите да правите хаос, знајте да нећемо дозволити

ћутећи овде и посматрајући вас како ви нама не дозвољавате да се јавимо за реч, како нам одузимате реч.

Мало пре сте изговорили да је овлашћени представник СРС-а неко други, а Војислав Шешељ је говорио 20 минута, колико има по Пословнику као овлашћени. Дајте, молим вас, знам да је Александар Вучић у коалицији са Војиславом Шешељем, али не мора то баш толико очигледно. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала. Наравно да ћу се трудити да седница тече како је текла у претходна два сата.

Колега Милојичићу, да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Да.) Хвала.

Реч има народна посланица Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Сматрам да сте повредили члан 104. Пословника о раду Народне скупштине, зато што сте били дужни, ако нисте сматрали да је потребно, да прекинете претходну говорницу, колегиницу Вукомановић.

Требало је након њеног излагања барем да укажете на тачне податке. Можда је она ненамерно учинила пропуст и тиме довела до погрешног тумачења јучерашњих речи председнице Гојковић када је колегиница Вукомановић мало пре казала да смо се уверили да електронски систем јуче није радио. То није тачно. Сви смо овде били сведоци тога да је Маја Гојковић рекла да систем није радио, а не да смо се...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Чекајте, молим вас. Како сам ја повредио Пословник? Колегиница Вукомановић је изнела свој политички став и виђење дешавања са јучерашње седнице. То нема никакве везе са повредом Пословника од стране председавајућег.

Молим вас да кренемо са наредним говорником да не бих морао да вам одузmem два минута од времена посланичке групе јер злоупотребљавате, овога пута, Пословник. Хвала вам пуно.

Реч има Наташа Сп. Јовановић. Повреда Пословника.

Изволите.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Господине Маринковићу, ваша обавеза је била – повредили сте члан 27 – да прекинете посланика Милојичић Радослава, са уметничким именом Кена, и да му објасните да је требало да проучи Пословник за ово време откада је народни посланик и да разликује шта је председник посланичке групе, што је у нашем случају проф. др Војислав Шешељ, који је са правног аспекта и свог знања и образовања упутио озбиљне критике на предлоге ових закона, а шта је овлашћени представник Посланичке групе СРС, што је у овом случају госпођа Вјерица Радета. Дакле, ту дистинкцију колега Милојичић не зна. И

не може да је зна, јер очигледно нема довољно посланичког или другог искуства да то разликује.

А те инсинуације ко је са ким у коалицији, рећи ћу само, господине Милојичићу, да је једина права опозиција овом режиму СРС. То свакако не можете да будете ви, ваш Шутановац и сви ваши прилепци из прозападних странака који су толико зла нанели Србији од 2000. године. И не знам уопште са којим легитимитетом ви указујете на неке повреде Пословника.

Ево, изашла је и ова Мићић, која је била у једно време в.д. председника државе и председник Народне скупштине, јер је у ваше време у Народној скупштини, по вашој одлуци, било 308 народних посланика, јер сте једне избацивали, друге сте враћали, гласали сте из Бодрума, на најгоре могуће начине сте злоупотребљавали вољу грађана и немате никакво право никоме да држите предавање о томе шта је легитимно, шта је демократско.

А научите шта је председник посланичке групе а шта овлашћени представник.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни? (Да.)

Реч има народни посланик Радослав Милојичић.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Господине председавајући, рекламирам члан 109. Имали сте обавезу да претходној говорници изрекнете опомену.

Као неко ко је први пут у Парламенту можда неке ствари не знам, али јасно знам, као што сам сигуран да сваки посланик овде зна, и молим вас да ми обезбедите да на миру говорим, није ово 2003. и 2002. година па да се овде председавајући полива водом, то никада није било за време Демократске странке и...

(Председавајући: Само изволите, само наставите о повреди Пословника, молим вас.)

... Овлашћени представник или шеф посланичке групе, какогод, може да говори. Овлашћени представник посланичке групе може да буде било који посланик, нема везе, и онда тај овлашћени представник, ако је то госпођа Вјерица Радета, она има право да говори. Не може да говори и овлашћени представник и шеф посланичког клуба.

Шта то значи? То значи да могу ја да будем овлашћени и да добијем 20 минута и господин Ћирић као шеф. Не може. Тако да вас молим да оне посланице које су много дуго у Парламенту па су можда заборавиле одређене чланове едукујете.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала. Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Да.)

Реч има народни посланик Владимир Орлић по Пословнику.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Члан 103. став 8, господине председавајући, управо због понашања на које је овде већ указано, а у вези са мером коју сте и ви поменули малочас. Сад не мислим на колегиницу Тепић него на овог посланика „Керојчића“. Видели сте малопре да је и након вашег усменог упозорења он наставио да се понаша како је наставио да се понаша, очигледно схватајући за једини циљ, смисао и суштину свог јављања по Пословнику да брже-боље изговори име Александра Вучића.

Господине председавајући, мислим да се те ствари примећују, а пошто је човек очигледно врло расположен да се тако понаша читавог дана, бар такав утисак одаје сада, желео сам, без обавезе да о томе гласамо, само вама да скренем пажњу на то понашање. Ако он, човек, није свестан да за такво понашање не треба ни храбрости ни памети, мислим да то ипак представља одређену обавезу за нас да му пажњу скрећемо, па кад није у стању да то схвати, можда зато што ни храбрости ни памети ту хронично никад нема па нема, да применимо и ту меру из члана 103. став 8. која подразумева да се ускрати нешто времена за даљу расправу.

Тек када их кошта на неки начин, па макар и минутима, ти људи, изгледа, схватају неке ствари које је једноставно разумети али, опет, за то треба можда не толико храбрости колико оне памети, а једнако их недостаје. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Орлићу.

(Радослав Милојичић: Пословник.)

Завршили смо са повредама Пословника, репликама.

(Радослав Милојичић: Како можете да завршите?)

Ова седница мора да се настави.

Реч има народни посланик Бојан Торбица.

Изволите.

БОЈАН ТОРБИЦА: Захваљујем.

Поштовани председавајући, господо министри са сарадницима, колеге народни посланици, данас су пред нама четири битна предлога закона који уносе значајне промене и новине, пре свега у области јавне управе.

Када говоримо о Предлогу закона о Националној академији за јавну управу и Предлогу закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима, њиховим усвајањем стварамо услове да се настави започета реформа и реорганизација система јавне управе.

Постојећом стратегијом реформе јавне управе у Републици Србији предвиђено је успостављање јединственог система стручног усавршавања у оквиру централне националне институције за стручно усавршавање а на основу јединствено утврђеног програма стручног усавршавања. Управо ова

академија је замишљена као та централна, то јест кровна образовна институција која ће радити на стручном усавршавању запослених у државној управи.

Када отпочне са својим радом, она ће имати кључну улогу у стручном усавршавању службеника јавне управе, у планирању и избору кадрова, систему награђивања и каријерног напредовања, обукама запослених. Академија ће бити самостална, а њен рад ће надгледати Министарство државне управе и локалне самоуправе. Обука службеника ће бити обављена у сарадњи са акредитованим установама и организацијама, уз могућност потписивања уговора о сарадњи са водећим светским универзитетима, а на начин на који ће јој бити омогућено да размењује и унапређује стечена знања и искуства.

Кључна промена коју ће донети оснивање Академије јесте стварање амбијента за ефикасно и професионално пружање услуга грађанима, привреди и трансформацију рада јавних службеника уз сервис за све кориснике услуга, тако да, ако службеници усвоје само 50% онога што ће учити на Академији, јавна управа на локалном и републичком нивоу радиће на много вишем нивоу.

Задатак Академије ће бити да све јавне службенике обучи основним вештинама и додатним знањима. Поред тога, Академија ће радити на развијању вештина, комуникацији, лидерских вештина запослених у јавној управи, а с циљем да Србија добије боље и ефикасније службенике са пуно више знања и неопходних вештина.

Значајна новина је да се овим законом први пут уводи обавезна едукација за јавне службенике на свим нивоима, од републичког до локалног нивоа, као и то што се обезбеђују једнаке могућности за стручно усавршавање свих запослених у јавној управи и на тај начин омогућује даље унапређење рада јавне управе.

По питању тренутног стручног усавршавања постоји значајна разлика између стручног усавршавања службеника на републичком и локалном нивоу. Истина, у Србији постоје одређене јединице локалне самоуправе које не заостају за републичким нивоом у погледу организације, функције стручног усавршавања, али постоји одређени број оних у којима ова функција практично не постоји тако да можемо констатовати да у знатном броју јединица локалне самоуправе досада није постојао системски приступ у решавању питања њиховог стручног усавршавања и да управо Национална академија за јавну управу представља решење за овај проблем и пут којим ћемо нашу јавну управу учинити ефикаснијом и професионалнијом.

Национална академија не само да ће обављати послове обуке и стручног усавршавања, већ ће, што је изузетно значајно, имати задатак да обезбеђује континуирану стручну подршку свим запосленима у јавној управи.

Други предлог закона, тачније Предлог закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима, уско је везан за претходни предлог закона, пошто њим предлагач уводи низ нових одредби које се односе на стручно усавршавање запослених у државној управи, врсте и начине спровођења усавршавања.

Предлогом закона се предвиђа општи програм обуке, који подразумева обезбеђивање подизања нивоа знања и вештина за обављање послова у државним органима, и он се састоји из два дела – уводног програма обуке, намењеног службеницима који први пут заснивају радни однос у државном органу, као и ради припреме службеника за полагање државног стручног испита, и програма континуираног стручног усавршавања државних службеника у државним органима, потом од програма обуке руководиоца који има за циљ усавршавање државних службеника који се припремају или се већ налазе на руководећим радним местима, док се посебним програмом обуке припрема и спроводи стручно усавршавање државних службеника и запослених у појединим државним органима у складу са специфичним потребама њиховог делокруга и надлежности.

Законом се прописују обавезни елементи програма стручног усавршавања, док ће општи програм обуке и програм обуке руководиоца за сваку годину доносити Влада, на предлог Националне академије. Све ово нам говори да су Влада и Министарство изузетно одговорно приступили реформи јавне управе као једном од најважнијих задатака, пошто само јака, једнообразна и ефикасна државна управа може да буде оспособљена да грађанима, привредним и другим субјектима пружи висок квалитет услуга. Грађани од нас са правом очекују да им обезбедимо да јавне услуге буду бољег квалитета и већег обима, а да буду пружене уз што мањи утрошак времена, људских и материјалних ресурса.

Усвајање Предлога закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању поједноставиће комуникацију државне управе, са једне, и грађане и привреде, са друге стране, омогућиће да електронски документи напакон у пракси имају исту снагу, то јест буду признати као и папирни, а омогућиће и различите нивое идентификације физичких и правних лица.

Поред наведеног, Предлогом закона се на квалитетнији начин уређују одредбе о електронском потпису, али се уређују и нове области које

досада, за разлику од електронског потписа, нису биле регулисане, као што су електронско чување, електронска достава и електронски печат, без којих многи, пре свега судски и управни поступци досада нису могли да се у потпуности спроводе електронским путем.

У овом тренутку, као што је раније речено, више од сто прописа предвиђа неопходно коришћење папирног документа као јединог признатог за спровођење неког поступка, закључење новог правног посла или обезбеђење доказног средства. Овај закон представља први корак у унапређењу регулативе електронског пословања, а највећи искорак је управо то што ће се овим законом и увођењем одређених услуга од поверења омогућити да доказна и правна снага електронских докумената буде иста као и код папирних докумената.

Усвајањем овог закона ствара се основа за успостављање модерне електронске управе у Републици Србији, која ће грађанима и привреди омогућити брже и ефикасније услуге и једноставнију комуникацију са државним органима – од куће, путем персоналног рачунара или мобилног телефона. Електронска управа ће бити знатно јефтинија од досадашње процедуре с папирним документима, будући да се коришћењем услуга од поверења смањује време које је потребно за извршење одређених послова и трансакција. Послови ће лакше моћи да се обављају електронски, без потребе одласка на шалтере у одређене институције и без физичког контакта, чиме се штеде материјални ресурси и време које је потребно у класичном пословању.

Осим што се законом обезбеђује лакши и сигурнији приступ услугама органа јавне власти и других субјеката које се пружају електронским путем, обезбеђује се и додатна флексибилност по питању идентификације појединца у обављању електронских трансакција. Истина, електронски потпис се примењује и данас, али он се налази на картици, захтева посебан читач и софтвер, што отежава његову примену, а што се новим предлогом закона мења.

Како би овај закон што пре у потпуности заживео у пракси, сви надлежни државни органи ће морати радити на успостављању поверења код грађана, пошто тренутно међу самим грађанима постоји одређена доза неверице у веродостојност електронских докумената. Како би то поверење грађана било што веће, и самим законом се уводе нови инструменти који ће допринети већој гаранцији сигурности тих електронских докумената.

У складу са напред реченим Посланичка група ПС–НСС–УСС ће у дану за гласање подржати све предлоге закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Торбица.

Вјерица Радета, повреда Пословника.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Хвала.

Да сам седела горе, колега Маринковићу, у складу са чланом 32. ја бих помогла да вам скренем пажњу да је требало да ми дате реплику када је малопре говорио Кена од Смедеревске Паланке, када је рекао да је Шешел у коалицији са Вучићем. Заиста сам морала да кажем да је требало да ми се пружи прилика да кажем да ми нисмо у коалицији са Вучићем, да смо ми, српски радикали, опозиција Вучићевом режиму али и свим овим фронцлама старог–новог ДОС-а. Заправо, знају они то али просто воле тако себе да представе, као неку специфичну опозицију.

(Народни посланици гласно реагују.)

Молим вас, све је у складу са чланом 32.

А што се тиче Кенине примедбе да се плашио да ћемо га, да је прошло време када смо ми радикали поливали водом, наравно, радили смо то када је требало да се изборимо за своје демократско право овде у Народној скупштини, али Кена може бити безбедан. Њега не бисмо поливали водом. За њега је пиво, уколико је остало нешто од оних хектолитара што је попио на рачун општине Смедеревска Паланка. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Сматрам да нисам прекршио Пословник, наравно из разлога што је господин Радослав Милојичић говорио и указивао на повреду Пословника, те нисам имао пословничко право и могућност да вам дам реплику.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни? (Не.) Хвала.

Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

Изволите, колега.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштовани грађани Србије, не знам одакле пре да кренем у анализи ових законских предлога, да ли од наше евроунијатске власти или од њених ментора из Брисела, који очито пресудно утичу на све законске предлоге које ми добијамо овде у Народној скупштини Републике Србије.

Годину дана сам народни посланик Народне скупштине Републике Србије и не сећам се да смо овде донели неки српски закон. Ми овде доносимо искључиво европске законе и законе који су вам издиктирани и које сте превели из бриселских директива које сваки дан добијате путем факс-демократије, где вам се сваки дан налаже шта треба да радите и како ми овде у Србији треба да живимо. Не знам понекад да ли је ово неки европски парламент, где сви треба да служимо централном комитету у Бриселу, или је ово српски парламент, у коме ћемо ми да доносимо српске законе у интересу наших грађана а не у интересу Европске уније.

Видим да сте, и министар Љајић је помињао уважени НАЛЕД, и све што се доводи у контекст НАЛЕД-а одмах ми мирише на улогу актуелне председнице Владе, Ане Брнабић, и интереса тих америчких организација и компанија, које вероватно пресудно утичу на овај процес дигитализације и свега другог што ви сада спроводите. Претпостављам да би фирме које контролише Ана Брнабић, њен брат, Синиша Мали и други добијале послове у јавној, државној управи на основу свега овога што ви радите. Заиста би било добро упоредити како расте финансијски konto Ане Брнабић са њеним постављењем за министра и за председника Владе. Како напредује дигитализација, тако, изгледа, напредују и њене фирме и њени профити на годишњем нивоу.

Међутим, ја сматрам, господо министри, да ми не треба само да се усклађујемо са Европском унијом, па није Запад једина страна света. Постоји Исток, постоји Север, постоји Југ, постоје и друге моћне државе које су веома високо информатички писмене, које су у сваком другом погледу оне са којима можемо да се усклађујемо и зато сматрам да овим вашим предлозима закона треба мало гледати и на друге стране света, а не само на усклађивање са Европском унијом.

Мени је драго да ви овде признајете да је читав ваш закон, говорим, наравно, господине министре, пре свега о закону који се у потпуности зове Предлог закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању а који није ништа друго него обичан превод Уредбе ЕУ бр. 910/2014. Европског парламента. Па што не кажете грађанима Србије да ви преводите уредбе Европског парламента и доносите их као законе у Србији?

Чекајте, господо министри, јесмо ли ми чланови ЕУ? Нисмо. Шта нас обавезује уредба Европског парламента? Шта ће нама уредба Европског парламента у нашем законодавству? Што смо ми обавезни да наше законодавство усклађујемо са законодавством Европског парламента? Ја то заиста не могу да разумем. Значи, ако је неко члан Европске уније има обавезе према Европској унији, ако неко није члан Европске уније, а колико знам, ми нисмо и никада нећемо бити члан Европске уније, барем до 2025. године сигурно нећемо, како вам је поручио ваш пријатељ Јункер, чему усклађивање нашег законодавства за законодавством Европске уније? То нема апсолутно никаквог смисла.

Дакле, не видим који је разлог да ви нама намећете законе из Бриселског централног комитета који немају никакве везе са нашим домаћим законодавством, посебно овакве законе који се веома тичу информатичке безбедности. Ја не видим где сте ви у овим предложеним тачкама овог закона предвидели како ћете штитити безбедност ових

података. Али јесте предвидели нешто друго, и то је очито вама било важно, предвидели сте да Регистар квалификованих средстава за креирање електронских потписа и електронских печата уписује квалификована средства за креирање електронског потписа и електронског печата са списка који, према члану 31. Уредбе Европског парламента, објављује Европска комисија.

Чекајте, шта нас занима шта објављује Европска комисија? Шта нас интересује уредба Европског парламента? Хоћемо ли можда са њима да делимо наше податке из државне управе Републике Србије? Је л' то идеја, господине министре? Да отворите нашу државну управу за контролу из „бриселског централног комитета“, да они имају у свом поседу информације о нашем електронском пословању?

Наравно да је то прва сумња да ви заправо стављате државу Србију у потпуну зависност од Брисела и Европске уније и да делите са Европском комисијом, која вам отима Косово у том тренутку, информације о нашем електронском пословању у Србији. То није наш интерес.

Са друге стране, каква је уопште генерално домаћа заштита информатичке безбедности, о којој ми сада овде говоримо, и где ће све завршити ове информације, које могу бити и предмет криминалних радњи и, да тако кажем, продаје драгоцених информација? Зар ви заиста верујете да је државна управа заштићена од такве врсте корупције која може да уследи са усвајањем једног оваквог закона?

Дакле, цео законски пројекат је замишљен и реализован као преписивање законске регулативе Европске уније и, оно што је очито вама увек најбитније, да се ускладите са ЕУ а не са интересима грађана Србије. Вама је та туђа регулатива очито приоритет. А ја вас питам једну веома једноставну ствар, да ми одговорите – што ми било шта усклађујемо са Европском унијом пре него што постанемо члан Европске уније? Чекајте, ви се обавезујете да морамо нешто да радимо што нам наређује Европска унија, а они се ништа не обавезују да ћемо ми икада бити члан Европске уније. Па то је, признајте, потпуно бесмислено.

Дакле, ја вас молим да не доводите државу Србију у било какву зависност од „централног комитета“ у Бриселу, посебно док нисмо постали члан Европске уније. Она нас ништа не обавезује. То што је неко вас довео на власт, то је ваша лична обавеза према европским комесарима, немојте ту обавезу преносити на грађане Србије и државу Србију. Вама је, примера ради, Европска унија честитала, Томиславу Николићу, три сата пре затварања биралишта у другом кругу председничких избора 2012. године, победу. То значи да СНС има неку обавезу према Бриселу.

Ја то разумем, треба вратити ту услугу, али не можете државу користити да враћате ту услугу. Не можете грађане Србије користити да враћате ту услугу. Извадите ви из напредњачких цепова па платите Бриселу то што вам је Брисел учинио услугу да вам помогне да дођете на власт у Србији. Не можете ви интересе Србије, КиМ, електронско пословање, привреду, банке или било шта друго користити да враћате услугу Европској унији. То морате платити из свога цепа, господо напредњаци и СПС-овци. Ако вас је ЕУ довела на власт, ви то платите из свога цепа, а не грађанима Србије и нашим овде економским и другим правима и интересима.

И на крају, што се тиче ова два закона, није сваки напредак, господо министри, напредак. Има и одређеног напретка који води уназад. Најбољи пример је Српска напредна странка, коју грађани Србије зову „српска напредна странка“, која није никакав напредак донела у Србији него само проблеме у функционисању ове државе. Помињала је колегиница народни посланик и „Амазон“ као не знам какав врхунац дигиталне куповине и савременог потрошачког друштва. „Амазон“ је џунгла, господине министре. Значи, електронско пословање може да нас одведе у једну својеврсну електронску џунглу, у којој ћемо се изгубити када не будемо могли да контролишемо безбедност података које ви на тај начин делите са Европском унијом а да никога нисте питали у овој држави.

Ова држава је још увек суверена држава и независна од „бриселског централног комитета“ и немате право да нас продајете Европској унији. Ако сте се ви продали, немојте да продајете нас грађане Србије.

Што се тиче друга два закона и младог министра....

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Обрадовићу, ово је по ко зна који пут да морам да вас опоменем за терминологију. Немојте то „издајници“, „продаја“, молим вас. Наставите са говором. Хвала.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала, председавајући.

Управо сам прешао на друга два закона и младог министра, господина Бранка Ружића; он јесте млад као министар, али изузетно искусан као партијски војник и чиновник. Заиста је данас интересантно видети два партијска министра који имају толико искуство у партијском раду а предлажу нам Националну академију за усавршавање њихових партијских кадрова у државној управи.

Заиста, Национална академија за државну управу јесте једна изузетно добра идеја, али у држави која нема партијску бирократију и у држави којом не влада страначко-паразитски систем.

Од уласка Двери у политику, 2011. године, тврдимо да је један од највећих канцера нашег друштва и државе управо партократија и страначко-паразитски систем који влада овом државом. Зато тврдим да ова

добра идеја Националне академије за државну управу може веома лако бити злоупотребљена, чак тврдим да ће бити злоупотребљена, да се направи СНС и СПС академија за њихове партијске кадрове у државној управи. Јер заправо ви овим можете на један веома једноставан и елегантан начин, о државном трошку, да усавршавате партијске кадрове које сте запослили на државним местима и функцијама.

И реците ми у којој тачки овог предлога закона, господине министре, ви гарантујете да се то неће десити. У којој сте се тачки овог предлога закона ви успротивили партијском запошљавању? У којој сте се тачки овог предлога закона ви успротивили напредовању у државној служби партијски запослених лица? У којој сте тачки овог предлога закона ви оспорили партијско запошљавање, купљене дипломе и ваше партијске кадрове који владају овом државом а да уопште не заслужују да се налазе на тим државним функцијама?

Реците ми где то пише у овом закону и ја ћу да гласам за њега. Ја ћу да будем први који ће да да глас за такав закон који ће да испита све купљене дипломе у државној служби, који ће да отпусти све партијски запослене, ваше партијске паразите којим сте населили државну управу, оне који за време свог радног времена у државној управи раде партијске послове, оне међу њима који не долазе на посао већ раде само за странку, оне међу њима који намештају тендере вашим партијским фирмама, буразерским, кумовским и другим комбинацијама. Па када то ставите у овај предлог закона, онда ћете да добијете подршку Српског покрета Двери. До тада ово је за нас искључиво партијска академија за додатно усавршавање партијских кадрова СНС-а и СПС-а.

Ево како би изгледао овај предлог закона када бисмо само мало, једну реч заменили. Каже овако – стратегија дефинише више једнако важних области унапређења које захтевају темељан приступ и вишедимензионални процес увођења савремених принципа и трендова управљања партијским ресурсима у систем..., успостављање система за управљање личним развојем и каријером партијских службеника... или предлаже се доношење закона по хитном поступку будући да би његово недоношење по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице по рад органа партијске управе и других партијских органа на које се односи.

Дакле, јасно је, господине министре, да ви немате ни једну једину гаранцију да ово неће бити партијска академија, да се овде неће стручно усавршавати само партијски постављени државни функционери и да њихови предавачи и они који ће их обучавати неће, опет, бити партијски постављени.

Дакле, ово је једна комедија, али је за нас као грађане Србије ово трагикомедија, зато што ви сада почињете да користите државну управу и да о државном трошку заправо правите даљу селекцију ваших партијских кадрова на челу ове наше унесрећене државе под влашћу СНС-а и СПС-а.

Дакле, ви овим заокружујете механизам партијске контроле ове државе. Ви на овај начин хоћете тачно да видите ко вам је у потпуности лојалан у државној управи и онај ко вам је лојалан тај иде напред, тај пролази акредитације, тај пролази стручно усавршавање, он може да иде даље, а ко не жели да буде страначки обојен у државној администрацији, свако ко је у опозицији, то јест гласа за опозицију, у државној администрацији биће заустављен на путу напредовања кроз вашу националну академију за стручно усавршавање запослених.

Дакле, генијално сте ово смисли. Честитам господину Ружићу, ово је један од најбољих партијских програма које је досада направио и урадио. Он је осмислио да о државном трошку усавршава партијски запослене људе из СПС-а. Свака част, али вам не може проћи а да ми то не приметимо. Дакле, јасно је која је ваша идеја са овом академијом. Јасно је да ви изнова желите да злоупотребите државу да бисте, заправо, даље запошљавали и даље на више функције подизали ваше партијски запослене људе.

На крају желим само да вам предложим решење за директора ове Националне академије. Мислим да се ради о човеку који је осведочени борац за нашу државну управу, који већ има неколико функција у држави, што га препоручује на још једну функцију, о шефу свих наших тајних служби, председнику Србије, председнику СНС-а, вршиоцу дужности председника Владе Републике Србије, који се јуче као председник састао са три премијера, јер ми немамо премијера па не може премијер да оде у Бугарску; јасно је да би Александар Вучић могао, поред градоначелника Београда, да буде и директор Националне академије за државну управу.

Али уместо тога, што је, наравно, само шала на рачун тога колико је злоупотреба државе од стране Александра Вучића, желим да дигнем свој глас у име свих оних истинских и правих стручних и вредних људи у државној управи који раде за изузетно мале плате, који раде изузетно велики посао, као сви овде запослени у Народној скупштини Републике Србије, за изузетно мале плате, који су мобинговани, на које се дере председник Скупштине Маја Гојковић, који имају огроман проблем са тим да их притискају њихови партијски запослени са купљеним дипломама, државни функционери који не могу да раде свој посао због мита и корупције у државној управи и који су на сваки други начин онемогућени да спроводе закон.

Значи, у државној управи има квалитетних људи, али они немају услове да нормално раде зато што их ви, партијски паразити који сте ту постављени преко ваших партија, који сте поделили плен између себе када сте победили на изборима, злоупотребљавате, малтретирате и понижавате овако малим примањима и односом према њима. Дакле, представници...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Обрадовићу, обраћајте се мени, молим вас.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Наравно, господине председавајући, ви сте део те партократије страначко-паразитског система.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Добро. Хвала.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Немојте бринути да вас изостављам из тога.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Искључиво мени, молим вас. Значи, немојте у множини.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Дакле, ја разумем да су се господин Љајић и господин Ружић договорили колико процената у овој Националној академији иде СНС-у, колико СПС-у... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Обрадовићу, ми треба да будемо добри домаћини и, наравно, да водимо једну конструктивну и добру расправу, а не да овде тако говоримо о неким диловима, неким... не могу ни да вас разумем шта ви говорите.

(Бошко Обрадовић: Шта сам сад урадио?)

Молим вас, ипак је ово високи дом, Народна скупштина.

(Бошко Обрадовић: Дозволите ми да наставим.)

Ево, даћу вам још једну прилику да наставите, али у тону који је политички коректан. Хвала.

Пријавите се поново.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала пуно. Врло сте љубазни.

Дакле, да вам то сликовито прикажем. Када министар који је партијски човек постави директора Националне академије који ће бити партијски човек и постави све чланове Програмског савета Националне академије који ће сви бити партијски људи, подељени из свих странака власти, то се зове страначко-паразитски систем.

Када на обуку код таквих предавача, који су партијски предавачи, дође партијски запослени из државне управе, он ће даље напредовати у односу на оног у државној управи који није партијски запослен, само зато што је партијски запослен. Е, то се зове партијски страначко-паразитски систем, који разара ткиво овога друштва и државе.

Зато Двери не могу да подрже формирање ове националне академије, јер она није национална академија, она је партијска академија Српске напредне странке и Социјалистичке партије Србије. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Расим Љајић.

Изволите.

РАСИМ ЉАЈИЋ: Врло кратко.

Дакле, ми не преписујемо никакве законе. Ово је апсолутно закон који је рађен овде у Србији, укључујући експерте, привреду, академску заједницу, све заинтересоване стране и апсолутно је изворно српски закон.

Ми се налазимо у процесу придруживања ЕУ и у том погледу имамо и интерес, имамо неке обавезе око усклађивања законске регулативе са ЕУ у било којој области. Ово је једна од тих области. Међутим, овде ми преузимамо потпуно техничке стандарде које преузимају и друге земље које нису чланице ЕУ. Ја мислим да и Русија преузима ове техничке стандарде, зато што има интерес. Ради се о чисто техничкој ствари, да би своје електронске услуге могли да користе и у другим земљама, као да и други корисници користе, рецимо, у нашој земљи ове квалификоване електронске услуге.

Према томе, ради се о преузимању чисто техничких стандарда и то је наш интерес. Ништа боље засада не постоји од тога. Од тих стандарда нико није измислио боље. Ако неко измисли боље услуге, вероватно ћемо морати и то да прихватимо, јер је опет то наш интерес.

Ми то нисмо измислили. Дакле, ово није измишљање никакве топле воде, већ преузимање оних стандарда који већ постоје. У овом случају то су земље чланице ЕУ, али вас уверавам да се не ради о преписивању, већ преузимању одређених делова те директиве коју сте цитирали и пре свега техничких стандарда који постоје у оквиру те директиве.

Што се тиче безбедности, ми такође ништа ново не доносимо овим законом у смислу веће или мање безбедности. Дакле, све оно што је неко могао досада да преузме, рецимо, са АПР-а, податке о некој фирми, то ће моћи и сад да ради. Нема нових, у том погледу, ризика, чак и да хоћете. А ми објављујемо шему, и ту смо прихватили ваш амандман, коју нећемо сада слати само Европској комисији, немамо ни обавезу, ни земље које су чланице ЕУ немају обавезу да шаљу своју електронску шему Европској комисији, али имају интерес. Имају интерес зато што ће те услуге онда моћи да користе и друге земље и они ће моћи да користе услуге у другим земљама, али не постоји обавеза ни за земље чланице ЕУ.

Такође, прихватили смо ваш амандман око тог реципроцитета и око стандарда. А шта то значи? Ми не можемо да спроводимо никакав реципроцитет и да потписујемо међународне споразуме са другим земљама које нису чланице ЕУ ако нам ти стандарди нису уједначени. Сутра ако хоћемо, не знам, са неком земљом која није чланица ЕУ да потпишемо тај

споразум, и та земља има исте стандарде... Ако су нам стандарди различити, цаба нам воља да тај споразум потпишемо.

И ту смо прихватили ону вашу одредбу око реципроцитета, апсолутно. Дакле, не само ЕУ; ако је то наш интерес, слаћемо, ако је већ интерес, и другим међународним телима која су надлежна за ове послове. Дакле, и Кина, и Русија, и САД, свугде где имамо интерес ми ћемо објављивати ову нашу шему.

Према томе, заиста нема никаквог посебног страха. Ја знам да је област апстрактна и да је најлакше рећи – подаци ће ићи овамо, подаци ће ићи онамо. Не постоји ништа што досада нисте могли да користите, било ко, и овде у земљи и странци. Ми само сматрамо да је ово начин који ће знатно смањити могуће злоупотребе, могуће фалсификовање и докумената и потписа и опште комуникације. Ово је унапређење, зато што знате, кад нешто пошаљете, да ли је стигло и када је стигло и ко је примио. Не можете, као досада, на пример, ја вама пошаљем мејл, ви сутра кажете – нисам добио ништа. И сутра се појавимо на суду, ви кажете – ја нисам добио, а ја кажем – ја сам послао. Цабе је моје што ја кажем да сам послао. Сад се зна тачно време када је неки документ послат, са које адресе, да је та адреса аутентична и зна се да сте ви то примили и зна се тачно у које време.

Према томе, заиста нема места никаквој мистификацији или покушају да се сад све ово пребаци на неке безбедносне аспекте. Увек, и то сам рекао, постоје безбедносни ризици, и са законом и без закона. Како напредак технологије иде, ти ризици се повећавају. То није сада проблем само наше земље, то је генерално, глобални проблем. Ти изазови ће се повећавати, и ја верујем да ће се пронаћи и мере да се они лакше превазиђу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Право на реплику, Владимир Орлић.

Изволите, колега.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Основ је помињање странке и неке наводне обавезе СНС-а према неком изван Србије, а што је малочас изрекао или изрекла овдашња верзија Руже Томашић.

Што се тиче наших обавеза, једина обавеза, даме и господо, коју ми имамо јесте обавеза према свом народу и својој земљи, и то је нешто што потиче из онога ко смо, шта осећамо и колико бринемо за оне до којих нам је стало. То је више него јасно.

Е сад, зашто се тиме бави овдашња верзија Руже Томашић? Иначе, Ружа Томашић је, за онога ко евентуално не зна, била посланица у Хрватском сабору, једина која се противила европским интеграцијама. Била је страшно жучна, врло оштра у дискусијама, баш отприлике овако како их ми слушамо сада, да би, чим се показала и најмања шанса за то, уграбила

прилику и хоп – скочила у Европски парламент, на добру плату. И ми знамо да онај ко овде воли тако жустро да говори о Европској унији и да критикује све европско, тај нема ништа против евра, тако да је овде паралела више него јасна.

Иначе, згодна околност, Ружа Томашић је баш из Хрватске странке права, неоусташке странке са којом има везе и ова наша верзија исте госпође. И, кад прича о обавезама, можда не би било лоше да објасни себи и људима који евентуално седе око њега а не знају поред кога седе какве су његове обавезе према Хрватској странци права, њеним пријатељима из Удружења ветерана ХОС-а, или можда, с друге стране, какве су његове обавезе према бугарским неофашистима из партије Атака, или можда према немачким неофашистима из АФД-а, којима се диви и којима честита.

Уз толико екстремиста међу пријатељима, ја и не видим шта би то па европско могла да буде српска верзија Руже Томашић. Или можда грешим. Можда баш жели да покаже како није екстремиста, па је и овом расправом, као и сваки пут када устане, показао да је заправо умерен, умерен у расуђивању. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Соња Павловић, повреда Пословника.

Изволите.

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Уважени председавајући, ја вас најлепше молим да поштујете члан 107 – говорник је дужан да поштује достојанство Народне скупштине.

Досада смо имали прилике од претходног говорника да чујемо све у неким општим заменицама – „ови“, „они“, „који су“, а сада смо одједном добили имена, те сазнасмо за Ружу Томашић. Заиста не знам какве везе Ружа Томашић има с овом скупштином. Дајте, молим вас да се уозбиљимо, немамо ми бескрајно времена.

Или господа из владајуће већине имају неко ново, проширено издање Пословника, као и ви, а нама сте оставили ово старо па ми никако не можемо да се ускладимо, ево, већ два дана.

Најлепше вас молим да поштујемо један Пословник, који год да је то Пословник, али поделите нам свима то ново, проширено издање да бисмо знали како да се понашамо. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Ја бих више био за то да свакоме у Народној скупштини дамо право да изрази свој политички став.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање?

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Апсолутно желим да се изјасни. А не може свако да изражава свој политички став кад год му падне на памет, а нарочито свој политички став о Ружи Томашић.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Ђорђе Милићевић, право на реплику.

Изволите.

ЂОРЂЕ МИЛИЋЕВИЋ: Захваљујем, господине председавајући.

Слажем се са оним што је малопре изрекла колегиница Павловић. Треба да поштујемо достојанство и углед Народне скупштине Републике Србије, али не треба да имамо и двоструке аршине и двоструке стандарде, па онда само када говоре посланици позиције морамо да поштујемо достојанство, а када саслушате малопређашњег говорника, који долази из редова опозиције, онда то не треба да чинимо.

Током малопређашњег говора више пута је споменута СПС заједно са СНС, наводно да се СПС продала, да смо се договорили. Можда малопређашњи говорник сматра да треба тако нешто да функционише, али ми, наравно, не функционишемо и не радимо на такав начин – да нас је неко довео на власт, да имамо обавезу према некоме и тако даље. Довели су нас грађани Србије и имамо обавезу и одговорност само према грађанима Србије. Ова Влада Републике Србије има огромно поверење и подршку грађана Србије. Ако то некоме није јасно, погледајте резултате последњих председничких избора, погледајте резултате које је остварио заједнички кандидат владајуће коалиције, Александар Вучић, погледајте резултате последњих ванредних парламентарних избора.

Знате, демократија и власт се не остварује на овакав начин, кроз покушај опструкције, кроз хаос, не остварује се на улицама, остварује се на изборима. Легитимно је право да свака посланичка група има свој став, да свака политичка странка има свој став, али суштински је најважније да ли на прави начин вреднују и препознају тај став грађани Србије. Прошло је време оваквих жустрих говора, прошло је време оваквих политичких парола; грађани се опредељују на основу резултата, а резултати су у конкретном случају на страни Владе Републике Србије. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вам, колега Милићевићу.

Реч има Неђо Јовановић, повреда Пословника.

Изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Мислим да сте и овај пут, као и раније када је у питању опозиција – прво, рекламирам повреду члана 106. и члана 108. Пословника – испољили велики степен толеранције према народним посланицима из опозиције, а нарочито степен толеранције тамо где је недопустив.

Молим вас, господине председавајући, да имате у виду следеће чињенице, да сви ми овде народни посланици имамо свој лични и етички кодекс, свој морал. То имају и министри који седе овде, и господин Ружић и господин Љајић. Ако је тако, а јесте тако, онда немојте дозволити да неко тај морал вређа на начин како је то учинио посланик Двери. Рећи некоме да издаје, односно продаје државу, то није ништа друго него флагрантна увреда, а самим тим и увреда грађана Србије који су нас бирали.

Ја вас молим да према онима који лицемерјем, а овде је лицемерје достигло свој врхунац, заправо немојте дозволити да то лицемерје према грађанима стално буде огледало ове скупштине. То ми не смемо да дозволимо. Лицемерје је због тога што управо они који нас оптужују да продајемо и да издајемо државу указују на колегијумима и на радним телима ове скупштине да је опозиција угрожена.

Да ли је угрожавање, господине председавајући, ако неко у свом говору, као што је то учинио говорник, говорим „говорник“, изнео најдеструктивније речи којима се директно вређа углед Србије? Србија ником неће бити продата и никада неће бити издата! Захваљујем се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Наравно, ја сам интервенисао неколико пута.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Не.) Хвала.

Право на реплику има Бошко Обрадовић.

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала, председавајући.

Пре свега, одговор господину министру Расиму Љајићу. Комплетан закон је преписана Уредба Европске уније, број 910/2014 Европског парламента. И једина тачка која није преписана је тачка 12. ове уредбе, само зато што ту стоји да су ово обавезе које су предвиђене искључиво за државе чланице Европске уније, па самим тим нисте могли да их пренесете у домаће законодавство. Дакле, ми озбиљно пратимо шта ви радите, господине министре, и то не можете сакрити.

Дакле, што се тиче проблематике да се неко препознао као издајник, ја заиста данас нисам употребљавао речи да сте ви издајници, то сам прошли пут користио, тако да нема разлога, не знам зашто сте се препознали у томе. Ја сам говорио о нечему другом, да сте доласком на власт преузели одређене обавезе према некоме ко вас је довео на власт и да сада хоћете те обавезе и те дугове да платите преко грбаче српскога народа, преко КиМ и других услуга које сада ви хоћете да вратите ономе ко вас је довео на власт. То је купопродајни уговор. Можда то није електронско пословање, господине Љајићу, али је купопродајни уговор.

Значи, ми вас доведемо на власт, још су вас довели 5. октобра, ви сте, господине министре, девети пут министар, ви сте више пута учествовали у овим купопродајним активностима. Дакле, они вас доведу на власт...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Обрадовићу, не могу више да вам дам да на тај начин говорите и да говорите о куповини и продаји људи, посланика, министара. Молим вас, завршите у једном коректном тону.

Ево, изволите, још једна прилика, после тога мораћу да вам узмем реч. Пријавите се. Хвала вам.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала вама, пре свега. И рекли сте једну веома важну ствар, да у овом парламенту свако има право на слободу политичког говора, а ја ћу за крај рећи једну другу ствар.

Морам да обавестим представнике владајуће већине у Народној скупштини Републике Србије да Европски парламент чине и евроскептици, да је велики број чланова Европског парламента оних који су против Европске уније и „централног комитета“ из Брисела, да је Велика Британија напустила Европску унију. И морате да будете у току са савременим кретањима у Европи. То вам само препоручујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Обрадовићу.

Повреда Пословника, Милорад Мијатовић.

Изволите, професоре.

МИЛОРАД МИЈАТОВИЋ: Заиста, осећам се веома лоше слушајући ову расправу. Дуго се одлучујем да кажем неколико реченица или речи о псеудонационалистима, псеудотрадиционалистима, исто тако о турборелигиозним члановима Покрета Двери.

Турборелигиозни, зашто то кажем? Због тога што нам овде продају нешто што је давно превазиђено. Зато што хоће да наметну оно што је превазиђено, оно што је регрес. Србија која иде у ЕУ, дакле Србија ће заиста бити европска, ми ћемо се на томе заиста трудити и ми ћемо успети. Зашто ово кажем? Зато што они желе да ми стално облачимо јелек, опанке, да узмемо фрулицу и чувамо овце. Е, то нећемо!

Ми хоћемо електронско пословање. Ми хоћемо да будемо заједно са другим земљама конзистентни, да можемо да будемо у Европи. То и јесмо, модерна Србија. То је оно за шта се залаже СДПС.

Ми имамо резултате, ти резултати су веома јасни, а резултати у политици, то је оно што народ каже. Зато је народ у гласањима рекао шта мисли о нама, о владајућој позицији, зато је и Европа рекла шта мисли о нама, јер смо заиста отворили поглавља, зато и све озбиљне земље, и Русија, и Кина, и Америка и те како гледају шта ради Србија, ова нова, ова модерна Србија којој ми тежимо.

Она Србија за коју се залаже Покрет Двери, заиста, та Србија ће изгубити, у то будите сигурни и иза тога стојимо. А резултати министра Љајића су показали шта знамо и шта унемо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Професор Шеварлић се јавио.

Изволите. Само реците, молим вас, по ком основу сте се јавили.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Повређен је члан 107, достојанство Народне скупштине.

Ја сам један од народних посланика који овде долази у опанцима.

Колега Мијатовићу...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Мени се обраћајте, молим вас, немојте директно. Хвала

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Господине председавајући, мислим да опанци нису ретроградни. Ретроградне су многе друге ствари које смо овде слушали и које су се догађале у овој скупштини.

Будући да сам нестраначки посланик, иако се налазим у Посланичкој групи Двери, јер сам био кандидат на листи коалиције Двери – ДСС, као нестраначки посланик, мислим да треба овакве ствари да санкционишете.

Имам две ношње: једна је СМБ, то је Карађорђевићев знак, јер су сви они били војници, што многи овде не знају, друга је тебет, јер она припада Карађорђевићима, који су били државници и трговци.

Барем сте сада нешто научили, они који мисле да су опанци само ретроградни.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, професоре.

Повреда Пословника, Ђорђе Милићевић.

Пријавите се, колега Милићевићу.

ЂОРЂЕ МИЛИЋЕВИЋ: Колега Маринковићу, указујем на члан 106. Пословника о раду Народне скупштине, желећи пре свега да вам помогнем, јер знам колико је у одређеним тренуцима тешко успоставити ред на седници Народне скупштине Републике Србије.

Дакле, члан 106. каже да народни посланик може да говори само о тачки дневног реда и нико не може да прекида говорника нити да га опомиње, осим председника Народне скупштине, у конкретном случају председавајућег, у случајевима предвиђеним овим пословником.

Пред нама су данас, господине Маринковићу, четири веома важна законска предлога. Мислим да смо се у овом тренутку превише удаљили од теме, превише смо се удаљили од онога што јесте суштина данашње расправе, и ја вас молим да се вратимо на расправу по дневном реду.

Не желим да се Скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, уважени колега Милићевићу.

Имамо још једну повреду Пословника.

Реч има Драган Весовић.

Изволите.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Повредили сте члан 109. Пословника, јер сте пропустили да изрекнете опомену колеги народном посланику из ваше посланичке групе. И мени је у једном моменту представљало велико задовољство да сте почели да водите седницу на начин како и треба да буде, да дате да се чује и друго мишљење, а онда сте упали у нешто што се зове партијска дисциплина. Јако сте постали осетљиви на излагања господина Љајића, који је ваш председник, и вашег страначког колеге.

Ја нисам турборелигиозан, ја сам Србин, хришћанин православне вере, двоструки хаџија. И ја се осећам увређеним, господине председавајући. И вашем шефу посланичке групе треба да дате опомену, јер ја нисам квазипатриота него сам патриота, и нисам квазитрадиционалиста него јесам традиционалиста, и јесам српски националиста, и јесам човек који има потпуно разумевање за ма коју веру, ма коју расу, ма који пол и ма коју религију.

Скрећем вам пажњу да се то већ неколико пута у овом здању понавља. Ја никада, а ви то врло добро знате, никога ни на којој основи нисам вређао. И не дозвољавам да ми се каже да сам турборелигиозан. Да, ја сам Србин, православне хришћанске вере и религиозан сам! И немојте да ми дирате моја верска осећања!

Ја сада мало оштрије реагујем јер сам заиста увређен. Ово нисам очекивао од колеге који има толики број година и који има та звања.

Захтевам да примените Пословник, члан 109, који каже да овако нешто треба да буде санкционисано опоменом. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Весовићу.

Гледам да имам исти аршин према сваком народном посланику. Нисам излагање професора Мијатовића схватио, апсолутно, увредљиво. Ви имате право да будете шта год желите, то је ваша, наравно, лична ствар. То сте сада и рекли. И то је дозвољено. Имате право да говорите шта хоћете, и то је, у ствари, показатељ колико смо и демократични када водимо седнице, да имате могућност да кажете шта желите, колико желите и колико вам Пословник дозвољава.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у Дану за гласање? (Не.) Хвала.

Повреда Пословника, Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, ја сам се јављао на повреду Пословника више пута, али ово је први пут да добијем реч. Јавио сам се још после излагања „Каменка Дверића Купусића“, због увреда које је упутио овом парламенту, односно посланичким групама већине. Јавио сам се и због опанка. Чланови 103, 106. и 107.

Сада се и ја осећам увређеним. Постоје две врсте опанака: један је радни, један је парадни. Мој опанак је радни. Колега који се јавио и посланичка група којој он припада, њихов опанак је парадни. То је особа која је својевремено узела 60.000 евра од Душана Петровића да напише хиљаду малих студија о задругарству, које никад није написао. Очигледно је то део тог паразитског система о коме је говорио „Каменко Дверић Купусић“, који се залаже за пећинску Србију, оно – донесеш камен из Инђије за купус, удариш новинарку, али да буде повелички камен, да се случајно овог пута не извуче.

Стога сам увређен више пута, па чак и као верник. Вера мора да буде искрена. Не можете да одете, као „Каменко Дверић Купусић“, да се закунете у Хиландару, на икони Тројеручици, да нећете правити странку већ породичну организацију, а онда узмете 5.000 евра и преварите. Онда ви не треба да се кунете на Тројеручици, већ на икони која би се, рецимо, звала „Свети Бошко Леворучић“. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Ја ћу послушати мог уваженог колегу Ђорђа Милићевића, то право ми даје и Пословник.

Настављамо са седницом.

(Маријан Ристичевић: И тражим да се гласа о повреди Пословника.)

Реч има народни посланик Јован Јовановић.

Изволите, колега.

ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се.

Драго ми је да смо се коначно вратили на тему ове седнице.

Даме и господо народни посланици, поштовани грађани Србије, у мојем излагању као председник Клуба самосталних посланика усредсредићу се, пре свега, на два закона која се тичу јавне управе – на Предлог закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима, као и Предлог закона о Националној академији за јавну управу. Како о овим законима, тако и о преостала два закона знатно детаљније ће током даљег тока расправе говорити моје колеге из посланичког клуба.

Општа оцена о ова два закона је да су нејасни, конфузни, недоречени, без јасно дефинисаних надлежности, које се, уз то, често и међусобно преклапају, да отварају простор за политизацију, корупцију,

клијентелизам, те да ће превасходно произвести негативне последице, односно да ће, уместо да допринесу побољшању квалитета рада јавне управе, то јест неопходном јачању административних капацитета, само довести до њиховог даљег слабљења.

Министар је јуче рекао да је Академија само једна коцкица у мозаику. Међутим, без обзира на то колико је та коцкица лепа, чиста и исполирана, а то је под великим знаком питања, она не може да промени изобличени изглед читавог мозаика, односно не може да промени стање у нашем друштву, које је изузетно лоше.

Поврх тога, ови закони су и у супротности са стратешким циљем – чланство у Европској унији, које је на самом почетку свог експозеа прокламовала председница Ана Брнабић. Наиме, овим законима су нарушени критеријуми Европске уније у вези са спровођењем реформе јавне управе, који су уједно и критеријуми Мисије СИГМА, заједничког тела ОЕЦД-а и Европске уније. Подсетићу вас да су ти критеријуми: транспарентност, одговорност, деполитизација, професионализација и ефикасност.

Подсетићу, такође, да је Стратегијом проширења ЕУ реформа јавне управе постављена као један од три основна стуба реформи на путу ка чланству у ЕУ. И поред тога, као и планова и мера реформи које је представила посебна радна група за реформу јавне управе која је формирана на основу Споразума о стабилизацији и придруживању, последњи извештај о имплементацији Акционог плана за спровођење реформе јавне управе донео је поражавајуће резултате. Само трећина тог плана је испуњена, а о томе је говорила и претходница, госпођа Мићић.

Свакако, овде морамо да будемо коректни и да поменемо чињеницу да је Влада ипак добила похвалу због реалног приказивања напретка или, прецизније речено, одсуства напретка у овој области.

О озбиљности и искрености приступа европским интеграцијама сведочи и тачка 8. Изјаве о усклађености са прописима Европске уније, која се односи на сарадњу са ЕУ и на учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености. Наиме, оба предлога закона садрже под овом тачком три истоветна параграфа који безуспешно покушавају да сакрију чињеницу да до сарадње са ЕУ није дошло. Уместо тога даје се дугачко објашњење о формирању интерресорне посебне радне групе.

Сада ћу говорити нешто детаљније о ова два закона, нарочито о Предлогу закона о Националној академији за јавну управу, мада их је готово немогуће одвојено разматрати, нарочито због чињенице да измене и допуне Закона о државним службеницима садрже одредбе које би пре требало да се налазе у овом закону о Академији.

Не спорећи потребу за континуираном обуком и стварањем професионалне и ефикасне државне управе, оцена је да је закон о Националној академији за јавну управу један мегаломански и неодржив пројекат који ће само проузроковати велике додатне трошкове.

Тај пројекат, нажалост, подсећа на добро познат пример докторирања на сопственом универзитету. Наиме, у овој академији биће највероватније ангажовани подобни предавачи, који ће исто тако подобним, пре свега партијским кадровима издавати дипломе које ће им бити покриће за рад на одређеним местима у јавној управи, односно отворити пречицу приученим партијским кадровима тако што ће добити формално покриће да су компетентни.

На овај начин само ће се наставити политизација стручних послова, убрзати одлазак стручних кадрова, а самим тим смањиваће се и ефикасност јавне управе. На овај проблем сам посебно упозорио приликом расправе о избору нове владе, односно закона о министарствима, када сам се успротивио формирању посебног министарства за европске интеграције због очекиване политизације стручних послова и свих последица које она са собом носи. Нажалост, нисмо морали дуго да чекамо на негативне последице. Тако су кадрови који су и више од 10 година провели у Канцеларији за европске интеграције, која је утопљена у министарство, и који су у великој мери носили технички део овог процеса, наставили да напуштају државну службу.

Никога не би требало да чуди да људи са толиким искуством и знањем, уколико имају минимум самопоштовања, не могу, на пример, да прихвате да неко, и то противно закону, буде постављен на место помоћника министра са места млађег саветника. Овде је конкретно реч о помоћнику министра за европске интеграције у Сектору за комуникације, обуку и припрему српске верзије правних тековина ЕУ. У биографији ове особе, која је доступна на сајту Министарства, пише да је дипломирала 2014. и да је пре преузимања ове позиције краће од три године радила у кабинету министра без портфеља за европске интеграције као млађи саветник, а као највеће професионално достигнуће наведено је да је била у групи 70 студената који су 2012. године путовали у Европу преко, иначе одличног, програма Европског покрета у Србији.

Вероватно још драстичнији пример је државни секретар у истом министарству – који је, додуше, постављена личност па се стога на њу не примењују одредбе закона које се односе на минималну дужину радног стажа као што би требало да се примењује на помоћника министра – која је дипломирала туристички и хотелијерски менаџмент на Универзитету Сингидунум, да би затим радила као млађи саветник у Посланичком клубу

СНС, односно саветник у претходно поменутом кабинету без портфеља задуженог за европске интеграције.

Мислим да је из свега наведеног јасно да је један од главних циљева Националне академије да легитимизује кадрове попут ових, а којих свакако има много. Оваква пракса ће демотивишуће утицати на све оне који су се редовним путем усавршавали и напредовали и само ће допринети даљем одливу квалитетних кадрова из државне управе. Стога је очекивање да ће оваква академија да буде брана партијском запошљавању неутемељено.

Поставља се такође питање у вези са оба закона о јавној управи да ли је можда намера да се њиховим усвајањем деградира и државни стручни испит. Ово је само једно од многих питања која ови закони доносе, а тих питања је неупоредиво више него што има одговора које дају.

На пример, ту је и питање преклапања надлежности Академије, Службе за управљање кадровима и Министарства за европске интеграције, пошто ће, и поред утапања ове службе у Академију, она наставити са радом али у непознатој форми. Служба за управљање кадровима је, на пример, досада обављала обуке, објављивала конкурсе, осим у области европских интеграција, за шта је била задужена Канцеларија за европске интеграције и сада Министарство.

Намеће се и питање шта ће се догодити са Високим службеничким саветом, да ли наставља да делује у облику у којем је досада деловао, пошто ми се чини да се помиње само на једном месту у овом закону.

Следеће питање је питање дерогирања надлежности Министарства за државну управу и локалну самоуправу које врши надзор над спровођењем закона, и то начина на који су дефинисане надлежности Програмског савета на Националној академији, као и тиме што га именује и разрешава директор Националне академије. Ово је само још један пример принципа централизације у свим областима које спроводи ова влада.

Овај предлог закона први пут у новијој историји садржи и у праву непознату, неутралну категорију – лице. Поставља се питање која су то лица која могу да поднесу захтев за акредитацију, пошто лица могу да буду физичка и правна.

И поред објашњења која је јуче дао министар, наредно питање је зашто се уводе термини који нису у духу српског језика, попут „коуч“ и „коучинг“, док истовремено владајућа коалиција жестоко одбија да прихвати да постоје два равноправна писма у српском језику, што само чини наш језик богатијим а нашим грађанима пружа предност у прилагођавању савременим токовима. Очигледно је да су у писању овог закона као узор узети текстови на енглеском језику, који су затим немушто преведени.

И када већ говоримо о „коучингу“, поставља се питање зашто се занемарује и у други план гура добра пракса менторства и пролазак приправника кроз све секторе у оквиру одређене институције, као и зашто се не поштују критеријуми за запошљавање. И не само да се не поштују критеријуми за запошљавање, што смо видели на примеру помоћника министра у Министарству за европске интеграције, већ се закони крше и тако што се велики број постављених лица у државној управи држи у стању вршиоца дужности дуже од законски предвиђеног рока, тако да је оно што би требало да буде изузетак постало правило. Чини се да је и ово заоставштина социјалистичког система, када су привремена, односно прелазна решења најдуже трајала.

Захваљујем се министру што је јуче појаснио да се појам руководиоца не односи на функционере, али се даље поставља питање да ли постоји потреба да сви руководиоци пролазе кроз овакву врсту обуке. Поврх тога, да ли је у условима планиране рационализације јавне управе, преоптерећености једног броја државних службеника, мањине, који најчешће на својим плећима носе читав систем и који су најкомпетентнији, потребно тражити да иду на даље обуке? Често се овакав систем оправдава захтевима ЕУ, али је питање од ког, или, боље речено, до ког нивоа би државни службеници требало да се укључе у обуку, као и којом динамиком.

Оно што посебно забрињава јесте да закон предвиђа, у супротности са самим називом и наменом, да Академија, у складу са захтевима правних и физичких лица, може да припрема и спроводи комерцијалне програме и да Влада, уколико сам добро разумео, у сваком појединачном случају одређује тарифу за услуге које ће пружати тим лицима. Овакве одредбе отварају простор за корупцију и враћање услуга. На овај начин, такође, могуће је провлачење кроз мала врата кадрова мимо јавне управе и поставља се онда питање зашто се овај закон једноставно не преименује у закон о стручном усавршавању.

Када је пак реч о Закону о државним службеницима, посебно бих се осврнуо на члан 49, који предвиђа преузимање запослених без конкурса, пуким договором руководиоца између различитих нивоа власти. Наведене су аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и градске општине, што је потенцијални извор корупције и политички мотивисаног запошљавања које занемарује стручност као критеријум. На овај начин би, рецимо, председник било које општине у Србији могао да се договори са било којим министром о преузимању неког запосленог, понављам, без икаквог конкурса. Сигуран сам да не морам да објашњавам да ће ова одредба само убрзати политичке трансфере некомпетентних али политички подобних кадрова са локалног на републички ниво.

Коначно, неколико речи о Предлогу закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању. Уколико бисмо судили на основу досадашње негативне праксе по овом питању у области здравства, као и у процедури издавања грађевинских дозвола и у осталим областима где је уведено електронско пословање, разлога за претеран оптимизам немамо. Средства за реализацију овог закона су предвиђена али нигде није наведено за коју сврху, само је наведено да је за основна средства потребно 10.000.000 динара. Уколико се намерава набавка новог хардвера, он није кључан и неопходан. Оно што је битно су квалитетан софтвер, о чему сведочи и јучерашња седница Парламента, као и обука кадрова, пошто владајућа коалиција свакако нема кадрове који би изнели овако захтеван пројекат.

Због свега претходно наведеног, у дану за гласање посланици Клуба самосталних посланика, који чине посланици Грађанске платформе и Нове странке, изјасниће се против предложених закона.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем, колега Јовановићу.

Поштовани народни посланици, сагласно члану 27. и члану 87. ставови 2. и 3. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити и после 18.00 часова, због потребе да Народна скупштина што пре донесе законе из дневног реда ове седнице.

Настављамо са радом.

Реч има народни посланик Неђо Јовановић.

Изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Поштовани министри, чланови Владе, уважени народни посланици, поштовани грађани Србије, пре почетка моје дискусије желим да истакнем да ће Посланичка група СПС у дану за гласање подржати предлоге закона о којима данас расправљамо, јер то ови закони, у сваком случају, заслужују.

У овом делу дискусије који се односи на овлашћене представнике посланичке групе ја ћу се најпре одредити према закону који се односи на статус Националне академије за јавну управу, а касније дотаћи и осталих предлога закона који су тема данашње расправе.

Данас смо чули много изјава везаних за Националну академију за јавну управу. Чули смо и оних које су конструктивне и оних које су, најблаже речено, несувисле.

Уважени министре Ружићу, овај потез који се везује за статусно правну ствар, а то је статус Националне академије за јавну управу, јесте један изузетно одговоран потез Владе Републике Србије и, у сваком

случају, немерљиво доприноси ефикасности и рационалности јавне управе у целини.

Морамо да кажемо за све оне неверне Томе да је ово један начин који подразумева наставак већ започетог поступка свеобухватних реформи јавне управе. Зашто говорим свеобухватних реформи? Па ми смо већ у реформском процесу. Тај реформски процес се већ неколико година уназад, чак и дуже, спроводи кроз рационализацију јавне управе смањењем броја запослених у складу са преговорима и закључцима који се усвајају заједно са Међународним монетарним фондом и Светском банком и ту постоји одговорност Владе Републике Србије коју грађани Србије препознају, а то је да се смањење броја запослених ни у ком случају не доведе у ситуацију да то постане социјални терет, односно да смањење запослених у јавној управи буде контролисано и да се на тај начин дође до нивоа оптималног броја запослених у јавној управи са компетенцијама које запослени у јавној управи морају да имају.

Ова два закона, о Националној академији и овај закон о измени и допуни Закона о државним службеницима, и те како имају рефлексiju у односу на процес који се везује за смањење броја запослених, а то је свакако реформски процес. Зашто ово говорим? Једноставно из разлога што тек када јавна управа достигне онај број запослених који је оптималан за обављање послова управе, тек тада можемо приступити једном правом начину, једној правој методологији усавршавања, стручног усавршавања, едуковања, односно стицања одређених знања и искустава који побољшавају квалитет рада јавне управе.

Чули смо доста конструктивних предлога. Један од њих је био тај да се едукација може спроводити и на индивидуалан начин, а то значи да је свако ко је запослен у јавној управи дужан да сам на себи ради, да се едукује, да се надограђује што се тиче својих знања и искуства, и то је у сваком случају предлог који је за уважавање. Међутим, оно што је била критика јесте – ако је то тако, шта ће нам онда једна институција као што је Национална академија за јавну управу?

Па један од разлога јесте управо тај што, без обзира на то да ли је законодавац прописао да се институционализује један орган управе, у овом случају то јесте орган управе, свако од запослених у јавној управи, без обзира на то да ли је у јавној управи или у неким другим секторима, мора водити рачуна о свом стручном оспособљавању и стицању нових знања и искустава. То далеко ефикасније и лакше може да оствари управо преко једне институције која се тиме бави, јер ако се то препусти индивидуалном, долазимо до волунтаризма, долазимо до кампањског рада, долазимо до онога што сад већ има.

Па и досада су могли сви запослени у јавној управи сами себе да едукују, да раде на свом стручном оспособљавању, на стицању нових знања и искустава; зашто то досада нису чинили? Па ако досада нису чинили, како да верујемо да ће убудуће да чине? Онда је, с једне стране, у духу хармонизације са законодавством ЕУ, стварна наша обавеза да помогнемо том процесу стицања знања, вештина, искустава запослених у јавној управи управо преко Националне академије и онда ту постоји и оправданост Националне академије.

Осим тога, овај закон је, господине Ружићу, по правној природи статусни закон. Зашто? Па због тога што он регулише само статус једне институције. И примедбе које су вам упућене данас желим да не прихватите и сигуран сам да их нећете прихватити када је у питању организациона структура Националне академије. Наиме, органи, нарочито руководећи органи Националне академије не могу бити дефинисани овим законом. Зашто? Зато што су регулисани Законом о државној управи, и по одредбама Закона о државној управи директора Националне академије поставља Влада Републике Србије, такође и његовог заменика, а директор даје одговарајућа овлашћења заменицима.

Данас смо чули сијасет разноразних изјава које немају ни чињенично, па ни правно утемељење. Управо се спречава оно што нам се импутира као владајућој коалицији. Неће овде бити партократије, неће овде бити страначког утицаја нити било чега, због тога што се на пиједестал ставља струка и запошљавање на заслугама. А запошљавање на заслугама подразумева да сваки запослени, без обзира на то да ли је кандидат за запошљавање или жели да напредује у својој професији, мора то заслужити. Мора то заслужити превасходно кроз вредновање рада, а вредновање његовог рада подразумева и вредновање његове мобилности на раду.

Ако је то тако, а јесте тако, онда се даје једна свеобухватна оцена да ли он уопште може да ради у јавној управи како би сервисирао потребе грађана. Зашто? Па због тога што је јавна управа један од основних сервиса грађана Републике Србије и сваке државе која на јавној управи заснива задовољење потреба грађана. То нису само еколошке и комуналне потребе, то су и потребе које се везују за просторно планирање, за санитарне потребе и тако даље, и тако даље. Ми морамо, хтели – не хтели, да водимо рачуна о задовољењу таквих потреба и ова два закона управо у том правцу чине делотворном јавну управу.

Следеће што се мора истаћи и што нико данас у дискусијама није истакао – а како би се то рекло пејоративно, из авиона се види – ако ништа друго, доношењем ових закона се уједначава управна пракса. Као што имамо неуједначену судску праксу, тако смо имали још неуједначенију

управну праксу, јер се на један начин поступа у Београду, на други начин у Смедереву, на трећи у Нишу, четврти у Ужицу и тако даље, и тако даље.

Значи, имамо ситуацију у којој, ако не дође до уједначавања управне праксе и ако не дође до стандардизације рада када су у питању службе државне односно јавне управе, онда ћемо долазити до тога да грађани и даље изражавају оправдано незадовољство према оном сегменту државе односно институција државе према којем то незадовољство не сме да се испољава, због тога што потребе грађана морају да се задовоље.

Иначе, оно што ове законе чини квалитетним законским решењима подразумева још нешто, а то је да се, када су у питању државни службеници, ни у ком случају не фаворизују само запослени већ сви они који претендују да у систему државне односно јавне управе остваре некакав свој потенцијал, превасходно стручни, искуствени, заснован на знању, а после тога и онај који се везује за такозвани лични етички став према грађанима Србије, а то је да грађани Србије не могу бити дискриминисани у остварењу својих права. И то оваквим системским решењима свакако неће бити дозвољено.

Када су у питању програми и када су у питању програмски савети, односно савети који ће се као делови организације Националне академије устројити овим законом, у сваком случају треба истаћи да Национална академија за јавну управу није високообразовна установа; нити је то тенденција законодавца, нити то треба да буде. Национална академија служи само за стручно усавршавање и образовање, односно стицање нових знања и искустава, ништа више. На Националној академији се не добија диплома факултета; на Националној академији се добија одговарајућа потврда да је запослени достигао онај ниво знања и искустава који га кредибилише да може да обавља своју функцију, односно ради свој посао.

Оно што се везује за високообразовне установе остаје на високообразовним установама и ту апсолутно нема никаквих додирних тачака, осим једне, а та једна подразумева да Национална академија за јавну управу може да ангажује и високостручне установе, дакле и факултете и високе школе и научноистраживачке институције, у циљу омогућавања што лакшег стручног оспособљавања запослених. И то је апсолутно легитиман начин како се долази до стручног знања, усавршавања или оспособљавања. Зашто? Нарочито због тога што у самом почетном стадијуму рада Национална академија за јавну управу неће имати онај потребан кадар са оним профилем који је неопходан да се што пре спроведе овај поступак едукације, односно стручног оспособљавања и усавршавања.

Даље, Национална академија у остварењу свог циља због којег се устројава и систематизује има обавезу да сарађује и са онима за које се

може веровати и за које се са сигурношћу може оценити да такође дају подстрек стручном оспособљавању и усавршавању. То су сами запослени. Њих никако не треба заборавити и њих никако не треба елиминисати из овог едукационог процеса. Због чега? Због тога што управо службеници у јавним управама који су већ достигли одређени ниво знања и искуства та знања и искуства могу да пренесе на оне који та знања немају. Стара мудра изрека Јована Јовановића Змаја каже: „Није знање знати, већ је знање знање дати“, а у овој ситуацији управо овим законима се омогућава да и они који су запослени у јавној управи то знање могу да пренесу на оне којима је то знање неопходно.

Рекао сам већ да, када је у питању Предлог закона о измени и допуни Закона о државним службеницима, то је у сваком случају комплементаран закон овом закону о Националној академији за јавну управу. Комплементаран је због тога што ова два закона морају један другог пратити, јер се и службеници морају, у сваком случају, подвести под едукацију која се овде устројава, односно која се овде систематизује и онда је овим одредбама закона врло јасно и прецизно дефинисано шта то подразумева обавезе запослених, шта то подразумева обавезу руководиоца да се едукују, да се и они подведу под програм даљег стручног усавршавања и образовања. И мислим да у том правцу ни у ком случају не треба имати критички став када су у питању измене одредаба закона о службеницима, односно о службеницима у јавној управи.

Господине Ружићу, ми смо недавно, пре неколико дана, као чланови делегације присуствовали једној интерпарламентарној конференцији у Црној Гори која се бавила државном управом и јавном управом у земљама које су кандидати за чланове ЕУ, односно европске заједнице. Ту смо дошли до нечега што су у ствари закључци који се могу извести из анализе ових закона о којима данас расправљамо, а то је да државна управа, јавна управа мора бити заснована на два принципа, или два начела: први принцип или прво начело јесте професионалност, а други принцип или друго начело јесте деполитизованост, односно елиминисање онога што овде као мантра у Скупштини Републике Србије постоји већ дуже време, а то је партократија.

Земље које вреднују управо те принципе дале су и те како могућности у својим законодавствима да препознамо шта је то што је добро и да применимо у нашем законодавству, и ми то данас и чинимо. Због тога и имате подршку, оба министра који су представили у уводним излагањима ове законске пројекте онаквим какви јесу.

Што се тиче закона који је у уводном делу образложио министар Љајић а односи се на овај закон о електронском документу, о електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању, ја у

име Посланичке групе СПС морам да кажем да је то један квалитативан помак напред, да се на тај начин омогућава да се још ефикасније, а нарочито кроз електронску управу побољшају услови да се грађанима задовоље све оне потребе које грађани траже, односно које од нас захтевају.

Зашто? Због тога што та електронска идентификација о којој сте ви, господине Љајићу, говорили, чини нешто што досада нисмо имали у систему државне управе. И електронски потпис и електронски печат у сваком случају представљају решења која су не само авангардна решења, већ решења која у практичном смислу омогућавају знатно бржи саобраћај, неупоредиво бржи начин сервисирања потреба према грађанима, а самим тим олакшавају, поједностављују посао у јавној управи. И оно што је најважније када је у питању циљ овог закона, то је смањење трошкова, о чему сте детаљно дали и разлоге где је то што се везује за рационализацију, односно економичност и смањење трошкова, тако да то заиста не бих понављао; никад се не понављам и то не желим ни данас да чиним.

Оно што желим на крају да истакнем јесте следеће – ово је само почетак једног даљег рада и уверен сам да ће и Министарство за државну управу и локалну самоуправу, као и ваше министарство, господине Љајићу, рад на овом послу наставити још интензивније. Ово је само почетак нечега што ми морамо да прихватимо као нашу обавезу.

Након усвајања овог закона ви као министри у сваком случају имаћете обавезу да донесете низ подзаконских аката, нарочито када је у питању Национална академија за јавну управу, подзаконских аката који се везују за оно што омогућава успешнију организациону структуру Националне академије, подзаконских аката којима ће се дефинисати начин како доћи до што бољих решења када су у питању персонална решења у Програмском савету, где ће нарочито бити потребно извршити правилну селекцију оних који са становишта струке могу да буду чланови Програмског савета и осталих тела у оквиру Националне академије.

Мислим да ће то бити један задатак који, у сваком случају, завређује највећу пажњу, искључиво из разлога што управо они који имају највиши кредибилитет у струци морају бити ту заступљени, без обзира на то да ли се ради о појединцима или се ради о високообразовним институцијама, односно научноистраживачким институцијама и другим оним факторима који се могу наћи у овом систему стручног оспособљавања и образовања.

Још једном понављам да ови закони не завређују ништа друго него да буду подржани и биће подржани, надам се, од свих посланика који о овим законима размишљају на начин који подразумева прагматично размишљање. Због тога сам сигуран да ће ови закони бити усвојени у дану за гласање. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Јовановићу.

Реч има народни посланик Горан Ћирић, председник Посланичке групе Демократске странке.

ГОРАН ЋИРИЋ: Поштовани председавајући, поштована господо министри, поштоване колегинице и колеге, грађани Србије, мислим да је ова данашња расправа у ствари прилика да разговарамо о великом цивилизацијском изазову за наше друштво.

Увек смо били као посланичка група против обједињавања разних тачака дневног реда, али чини ми се да је ово обједињавање у ствари дало прилику да посматрамо све ове законе на један интегрисан и обједињен начин. То је одговорност свих нас. Сви знамо да развој једног друштва зависи од, пре свега, учешћа грађана у доношењу одлука и од јачања капацитета институција које могу да спроводе неке одлуке. Ја разумем ове предлоге закона управо као жељу да јачамо институције у држави и мислим да је то неопходно и потребно. Увек ће Демократска странка бити за модернизацију друштва, али на начин који може да буде одржив и који ће донети, пре свега, користи грађанима Србије.

Ево сада када посматрам вас, екипу Министарства државне управе на челу са министром и екипу из Министарства за телекомуникације на челу са другим министром, видим на који начин сте на истом послу али у различитим периодима развоја читавог човечанства и овог друштва. Министарство државне управе и локалне самоуправе комуницира са грађанима Србије преко шалтера, преко доношења аката, закона, а Министарство за телекомуникације са овим законима и са законом који у ствари доноси решења и алате за комуникацију, алате које ће користити све државне управе, све институције, у ствари модернизују и олакшавају приступ, теоретски, сваком грађанину у Србији, а тиме, уз компатибилност са светским решењима, и сваком грађанину на планети Земљи.

И то јесте наш изазов. И мислим да је кључни изазов у ономе што је рекао и министар Љајић, а то је да су информационе, телекомуникационе технологије оне које се мењају веома брзо. Тешко их пратимо као појединци, ми као појединци и као људи имамо довољно спору еволуцију, која се не мења чак ни на стотине година, а са друге стране, користимо све моћнија средства информатичког, телекомуникационог друштва, све моћнија оружја која се мењају у постулатима на три или пет година. И то јесу кључни изазови за све нас, кључни изазови безбедности за читаво човечанство.

Ми сада овде говоримо о појединачним решењима, а ја сам желео да подвучем управо у овој расправи на који начин ћемо трагати за решењима у

интегрисању свих ових појединачних законских решења, али у напретку читавог нашег друштва.

И да поменем неке ствари. Дакле, имамо конкретно законе, закон о електронском документу, имамо закон о електронској безбедности, Предлог закона о Националној академији, о државним службеницима и, рекли смо да смо и о одговорности власти разговарали, дакле о тим темама.

Био сам председник Сталне конференције и један од градоначелника градова и знам због чега је важно учинити компатибилним решења у различитим градовима, општинама, где је врло често на истим пословима доношено пуно различитих одлука и на такав начин треба обезбедити равноправност свих грађана који живе у 175 или 176 различитих градова и општина у Србији.

Зато је важно трагати, пре свега кроз Националну академију, за конкретним решењима и за решењима која значе за праксу у примени различитих аката на нивоу локалних самоуправа. Врло су често биле некомпатибилне, а ту може да помогне управна инфраструктура о којој смо говорили – и електронски документ, и квалификовани електронски потпис, и временски жиг, и клауд и електронски магацин о коме говори овај закон.

Дакле, мислим да је важно прихватити неке од амандмана које смо дали, јер смо размишљали управо о начину на који ћемо укључити локалне самоуправе, њихова знања, људе на локалу, који живе своје животе и који желе да уреде своје животе, тако да утичу и на Програмски савет у Националној академији, па смо ту дали предлоге да буду већински заступљени у Националном савету, тражећи и дефинишући и теме и начин на који ће се обучавати и оно што им је потребно у већинском одлучивању у том програмском савету.

Надам се да ћете прихватити ове сугестије, да ћете прихватити ове амандмане и ова решења, јер сам сигуран да ће то подржати пре свега људи који живе у локалним срединама, јер ако овим законом финансирају рад Националног савета, наравно да је потребно и да утичу већински на програмске циљеве овог Националног савета и начин на који ће се обучавати.

Још једном подвлачим, важно је да то буде у пракси а не у општим темама, јер је било различитих приступа и у неким решењима у примени Закона о јавним набавкама, у другим неким применама, у вођењу јавних финансија, јер, сложићемо се сви овде у овој сали, није потребно обучавати градоначелнике који пет година воде град скоро у банкрот.

Видели смо, Фискални савет је говорио о финансијским ризицима и Крагујевца, и Ниша, и Новог Сада, и Београда и неких других градова у Србији, и да ли је потребно да сада ти градоначелници који су на такав

начин водили своје јавне финансије седну у клупе да би се обучавали да следећих пет година воде то на много бољи и ефикаснији начин? Не, потребно је да људи који имају своје административне капацитете и административно искуство учествују у дефинисању програма и разменом добрих пракси успеју да помере квалитет управљања у овако важним институцијама какве су локалне самоуправе.

Један од кључних програма обуке треба да буде и оно што је препорука Агенције за борбу против корупције. И они су инсистирали, пре свега, на ономе што је садржано и у Стратегији до 2018. године, њиховој стратегији, а то је, пре свега, инсистирање на обукама о етици и интегритету људи који раде у јавној управи и у локалним самоуправама. Јер инсистирање на етици и интегритету значи да ће ти људи на најефикаснији начин управљати људским ресурсима и бирати оне најбоље, оне који имају највећа стручна знања и исти такав и интегритет и етику.

Имамо један пример, и стварно је неко од колега и помињао на који начин смо започели ову седницу, апсурдно, на којој говоримо о електронском документу, говоримо о свим овим алатима, о електронском потпису, временском жигу, о клауду, о електронском магацину, а ја питам вас, господине министре, на који начин ћемо сада приступити том електронском магацину или клауду у складиштењу документа о извештају о јучерашњој седници, на којој смо ручно пребројавали гласове, на којој нам се тврдило да не ради овај електронски систем у Скупштини Републике Србије и на који начин ћемо приступити тим подацима. Значи, потребно је сада претворити тај аналогни податак о томе колики је број руку био за, колики је број руку био против, колико је било уздржаних, колико њих није гласало, па ћемо га дигитализовати на начин да то постане електронски документ, па ћемо својим сертификатима покушавати да приступимо клауду, у коме ће бити складиштен један такав податак.

Стварно је апсурд, и то заиста говори о интегритету и етици у вођењу различитих институција, прво Скупштине па онда и локалних самоуправа и јавне управе. Мислим да је то почетак у успешној примени ове инфраструктуре која је Србији неопходна, и то желим да подвучем и мислим да је то изузетно важно.

Да се вратимо на одрживост ових решења. Мислим да је врло важно да говоримо о људима. Дакле, говорио сам о капацитету институција, али пре свега кроз капацитет и знање људи. Ево, сигурно се и ви срећете у својим министарствима, онако како се срећу сви у својим институцијама, с тим колики је проблем задржати најбоље кадрове, посебно у ИТ, у својим институцијама када је понуда у овом тренутку тако добра за њих у приватним компанијама.

Дакле, снага државних институција може да се одржи једино кроз снагу и квалитет људи који ће остати у тим институцијама. То није могуће, јер смо овде донели пре три године, или четири, Закон о привременом смањењу плата и пензија. То је директна демотивација оних људи, а има их и те како способних, вредних људи у јавној управи, у државној управи, оних који нису препознати, а они који су препознати су у великом броју демотивисани и мислим да су неки од њих и напустили ту јавну управу у тражењу бољих могућности. Мислим да је то један од кључних проблема и изазова за вас и ваша министарства, али и за све нас, за читаву јавну управу у Србији. Да би се то решавало, потребно је укинути тај закон и мотивисати оне најбоље, који могу да допринесу својим знањем подизању капацитета и квалитета рада ових институција.

Када говоримо о електронској безбедности, мислим да је важно и ја ћу поновити став ДС-а о једном принципу а ви ћете препознати зашто је важан за електронску безбедност, комуникацију и веће поверење у ове сервисе, јер без инвестирања у то поверење, без инвестирања у будуће тржиште... Јер сте ви поменули да је било 360.000 издатих електронских потписа. Било би их више да је било више сервиса који би били приступачни тим истим људима који су имали те алате. Јер ако немате довољно сервиса, ако немате довољно могућности за њихово коришћење, онда неће ни бити велики.

Неко је поменуо Естонију као земљу која је једна од најуспешнијих у развоју *E-Government*-а, али тамо је, јасно, поред инвестирања у та знања, поред одрживости њихових решења, јер су их сами развијали, а ми улазимо у фазу у којој ћемо бити конзументи неких спољних решења, са упитном могућношћу да одржавамо та решења и да ли ћемо бити самоодрживи у том смислу, а то, наравно, даље отвара и питања безбедности. Наравно, морамо да размишљамо о тој инфраструктури, поред оне коју сте споменули а која се дефинише овим законом, дакле комуникационе, информационе, потребно је, пре свега, разговарати о људима, јер мислим да је кључна прича одрживости овог посла у људима, њиховим знањима и њиховој спремности да стално и изнова улажу у сопствена знања.

Е, онда имају смисла ови закони о којима ми разговарамо. Тек онда имају смисла ови закони ако пре свега говоримо о људима и начину да задржимо оне најквалитетније и начину да мотивишемо оне најмлађе да буду будући корисници ових решења. А та иста Естонија, о којој смо почели да говоримо, од првог разреда основне школе уводи програмирање у своје школе, онда имате писмене мале ђаке који у првим годинама свог школовања могу да користе таква решења.

Е, тада ће бити развоја и тада ће бити могуће остварити неке пројекте, а ја верујем да у Србији постоји такав потенцијал о којем је говорила једна колегиница, о различитим модалитетима електронске трговине. Мислим да то није никаква наука уколико интегришемо сва знања која имамо у овој земљи и, наравно, примењујемо решења, али и уколико успемо својом динамиком и својом спремношћу да јачамо институције какве су и локалне самоуправе и државна управа кроз законска решења и кроз оваква решења која се данас нуде.

Дакле, још једном на крају овог мог покушаја да подстакнем те главне и кључне теме, кључни су људи, заиста су кључни људи, њихова тренутна знања, њихова спремност да уче за будућност, њихова спремност да антиципирају оно што ће се дешавати у будућности, какве ће промене донети ново информатичко друштво и на који начин онда уредити и нашу државу, на који начин улагати у будућа знања.

Јер разлике у овом тренутку на планети Земљи су најинтензивније подстицане управо од тог информатичко-телекомуникационог знања. Најразвијеније земље постају све развијеније; најмање развијене земље постају све мање развијене и каскају у тој трци за развој и подстицање развоја информатике. Због тога имамо сви заједно велику одговорност, али је кључна одговорност на Влади да integriше та знања кроз сва министарства, јер те одговорности се протежу не само кроз Министарство државне управе, кроз МУП, кроз сва остала министарства, Министарство привреде, и начин имплементације свих ових понуђених сервиса је у ствари могућност да испитамо сопствене вредности и могућности.

Нажалост, начин на који смо то радили протеклих година показао је да пада ниво и квалитет институција у Србији. Ја сам већ поменуо финансијско стање у многим локалним самоуправама, велике финансијске изазове које имају многе локалне самоуправе. Са тим се среће и сам министар, сигуран сам. Потребно је то решавати, али са оваквим приступом то сигурно нећемо решити.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Ћирићу.

Поштовани народни посланици, у складу са чланом 87. Пословника Народне скупштине, сада одређујем паузу у трајању од једног часа. Са радом настављамо у 15.00 часова. Захваљујем.

(После паузе – 15.05)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Да ли неко од овлашћених представника и шефова посланичких група жели реч? (Да.)

Владимир Орлић.

Изволите, колега.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала вам, господине председавајући.

Даме и господа, Посланичка група СНС подржава предложене законе и ми их заиста сматрамо врло добрим прилогом свим оним активностима које се интензивно спроводе озбиљно и одговорно у Републици Србији са циљем да се успостави модерно друштво, ефикасан државни механизам који је заиста најбољи могући сервис грађана Републике Србије и у том смислу похваљујемо са своје стране оба сектора о којима расправљамо данас, као и све предложене законе.

Детаљније су о садржајима ових закона говорили и присутни министри и колеге овлашћени представници парламентарних група скупштинске већине и ја не желим да поново износимо све детаље везане за садржај самих закона, али желим овом приликом да још једном подвучем да, када је реч о закону о Националној академији за јавну управу односно изменама и допунама Закона о државним службеницима, ми заиста са своје стране сматрамо да ће новоуспостављени механизам или нови методи успостављени управо предложеним законским решењима уистину представљати прави начин да се државни службеници, како на републичком тако и на локалном нивоу, нађу у прилици да се додатно усаврше, да унапреде своја знања, прођу специфичне обуке које захтевају посебне вештине.

На тај начин створиће се услови да свој посао обављају квалитетније него што су то чинили досада, него што чине сада, и то се не односи само на ситуације када се посао обавља неадекватно или уз недовољно искуство, већ поред тих ситуација и онда када се посао обавља квалитетно, да оно што је добро буде још боље. Мислим да је ту реч, неспорно, о јасном чистом интересу, пре свега, грађана Републике Србије.

Такође, када је реч о изменама и допунама Закона о информационој безбедности, ту је реч о техничко-организационом питању да се заиста у функцији надлежног ЦЕРТ-а нађе канцеларија која има одређене надлежности, и то питање, верујем, није спорно никоме у овој сали, али нешто више пажње посвећено је и оном закону који се односи на, колоквијално, електронско пословање, односно проблематику електронског документа, идентификације и услуга од поверења.

Дакле, реч је заиста о модерним, добрим решењима која ће учинити да употреба али и пословање генерално буде ефикасније, лакше, не само за пословне системе, привредне субјекте, већ ће и нашим грађанима приступ сервисима бити омогућен на ефикаснији, погоднији начин. Такође, и сама јавна власт ће функционисати ефикасније и боље. То су листовом све добри разлози да ми са своје стране ове предлоге подржимо. И један и други

сектор учинили су заиста значајне напоре када је реч о овој модернизацији о којој ми данас говоримо. Заиста су предложена решења потпуно у духу времена у коме се налазимо, овога века.

Чуле су се данас и извесне критике на тему ових питања.

Дакле, модерност и адекватан приступ огледају се кроз све оно што смо ми заједнички у овој сали радили бавећи се, рецимо, Законом о општем управном поступку, бавећи се различитим решењима из домена такозване електронске управе. Чињенице из праксе говоре да је знатан број институција, више од стотину, управо захваљујући оним решењима на којима смо радили ми у овој сали међусобно повезано, да се у стотинама мере сервиси које наши грађани успешно користе и да је сваки пут када смо уз ове или овим сличне речи поздрављали решења долазио резултат у пракси који је нашу подршку и овакве речи оправдао. Нема апсолутно никаквог разлога да и овог пута не буде управо тако.

Желим да, као што то увек радимо, прокоментаришем и оно што бисмо назвали критичким тоновима или покушајима да се тако звучи.

Данас смо се, рецимо, упознали са предлогом или виђењима, а причаћемо вероватно детаљно о томе када будемо расправљали у појединостима, да предложена Национална академија не буде институција, већ, како је речено, програм. Дакле, један кратак увид у садржај Предлога закона и оно што та Национална академија треба да ради показује црно на бело да је уопште бесмислено разговарати на тему да институцију може да замени програм. На пример, када неко треба да се бави прикупљањем података, када неко треба да се бави обрадом тих података, не може то да ради неки програм. Мора физички да постоји неко ко ће се бавити тим питањима, да акредитује друге институције или појединце да се одређеним обукама или усавршавањима баве. Дакле, јасно је да то не може да ради нешто што бисмо назвали програмом.

Навикли смо ми већ да разне чудне идеје овде слушамо надугачко и нашироко, објашњавање изнова и изнова како би се причало. Нажалост, ништа сем пусте приче ту и не може да се очекује као било какав допринос, па у складу са тим и оцене које апсолутно никакве везе немају са квалитетом предложених решења. Никакве везе, даме и господо, са овим што ми причамо данас немају ни питања фонтана, ни вртића, ни фолк певача. То је, када смо већ код фолка, део нечега што се сматра стандардним фолклором. За оне који су сами себи доделили, ничим оправдану, улогу дежурних критичара свега и свачега сматрају да су сам ђаво или Господ Бог, али уз сву добру вољу и разумевање да неки тек уколико причају о фолк музици или музици уопште само тако могу да се крећу у домену онога што познају као тему. То се у Народној скупштини не

ради. Ако треба, када будемо расправљали у појединостима, објаснићемо се око тога и детаљније.

На крају крајева, неке ствари се овде свде на познавање односно непознавање функционисања Народне скупштине, познавање односно непознавање Пословника, и то ће, изгледа, за неке овде бити хроничан проблем.

Што се тиче питања департизације, а чули смо то као извесну критику бар два пута данас, две напомене са моје стране. Прво, очигледно је да је питање департизације потпуно депласирано када је реч о овим законима о којима расправљамо данас. Нигде, апсолутно нигде не може се пронаћи интерес да службеник који треба да служи грађанима не треба да буде бољи у послу који обавља.

И сад погледајте, можемо да причамо у домену ко је када ступио на одређену дужност, ко је када почео да се бави одређеним послом, али никада то, било да је реч о периоду од пре неколико година или неколико деценија, не утиче на чињеницу да човек ту где је има одређени посао и да га обавља у корист неког грађанина који му се обраћа. Зар није интерес баш тог грађанина да сваки човек који треба да му буде на услузи или треба да му пружи одређену услугу, да му заврши одређени посао, буде у том послу максимално успешан? Како? Тако што ће се додатно усавршавати – јасно као бели дан, све остало су празне приче.

Можда некеме звучи као крупне теме, али потпуно шупље теме, и они који буду решили да се баве само њима, на овој седници или било којој другој, нека слободно очекују да ће и политички пролазити као и они који су патентирали причу о страшној партизацији. Наравно, они који сада чезну на све могуће начине да партија постану и сами, што значи – завршиће негде на нивоу испод броја неважећих листића на неким изборима, који год били, када год били.

Што се тиче питања средстава, да ли су оправдана или не, то је непосредно у вези са питањем оправданости да Национална академија обавља и одређене комерцијалне услуге. То само по себи не може да буде лоше, могућност да се стекне приход на тај начин не може да буде лоша ни за ту академију а ни за саму државу, па на тај начин можда и оправда средства која некеме можда делују велика. Можда не делују, можда само тако каже; навикли смо ми да слушамо од људи овде и ствари које искрено не мисле. Али мислим да је потпуно реално замислити сценарио у ком та академија пружа услуге ових обука и за оне који не припадају изворном систему Републике Србије, на пример људима који се баве сличним пословима у региону. Језик разумеју, системи функционишу на врло сличан

начин, а оно што се сматра добром праксом и професионалним вештинама, па то је бар универзално.

Што се тиче критике на рачун досада успостављених решења када је реч о ограниченим примањима или максималном броју запослених у јавном сектору, као и када је реч о функционисању локалних самоуправа, па све то опет, даме и господо, нема баш превише везе са овим законима о којима расправљамо. Али када се већ дотакнемо тих тема, добро је знати да та решења заиста јесу имала добре последице. И то говоре бројеви. То не мора да каже нико од нас зато што сматра да би нешто требало да звучи на одређени начин, било позитивно или негативно. Ти бројеви кажу да је безмало 38.000 мање запослених у јавној управи од краја 2013. године до данас управо захваљујући примени ових решења. Укупно у јавном сектору око 80.000 мање запослених.

Дакле, оно што је основна интенција, то смањење броја, дало је резултат. С друге стране, укупна запосленост јесте повећана. Ми смо до пре можда пола године избројали око 130.000, нешто више од тога, новозапослених у реалном сектору. Данас је тај број већи. Данас се крећемо близу наредне декаде када бројимо.

Даме и господо народни посланици, истина јесте да има и конструктивних предлога и да се може додатно унапредити оно о чему расправљамо након амандманског поступка. Ми се свакој прилици да решење учинимо бољим и квалитетнијим радујемо унапред. У том смислу конструктивност с наше стране апсолутно увек и на сваком месту онда када је заслужена, а када се иницира реакција на начин на који је то чинио онај српски дублер Руже Томашић, и одговор адекватан, како на овој тако и на свакој другој теми. А што се тиче резултата, да се не бринемо. Он ће за грађане Србије увек, када се за њега пита СНС и парламентарна већина у Народној скупштини, бити на корист, он ће увек бити добар.

Још једна подршка за законе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, докторе Орлићу.

Реч има министар Бранко Ружић.

Изволите, министре. Пријавите се.

БРАНКО РУЖИЋ: Захваљујем.

Искористио бих прилику да након излагања свих шефова посланичких група или овлашћених представника посланичких група просто дам један преглед и дам неке одговоре на примедбе које су изнете. Захвалио бих се, наравно, свим говорницима, шефовима, овлашћеним представницима и на примедбама и на конструктивним критикама и на неким другим критикама које су биле упућене.

Има неких, рекао бих десетак тема које сам лоцирао као значајне, просто због јавности, због наших грађана. Важно је да не уђемо у један процес неразумевања интенције доношења овог закона. Прихватам, наравно, и потребу неких представника да, на неки начин, ово и политизују. Није то ништа спорно. Све је то легитимно, али је ово ипак један закон који третира питање које је од значаја и за њих и за све нас, пре свега за грађане и за увођење реда у систем.

Поменуто је да је процес стручног усавршавања усмерен на јавну управу а да није, наводно, усмерен на јавне политике и да би било најбоље да обуке врше универзитетски професори.

Закон о државним службеницима предвиђа у члану 97б садржину, односно тематске области које чине општи програм стручног усавршавања. Између осталог, ту се већ наводе теме: стратешко планирање, јавне политике, аналитичке вештине и друге сродне теме, тако да тај аргумент просто не стоји.

Што се тиче професора универзитета, наравно да они могу да буду предавачи као и сви други. Пријавиће се да буду акредитовани уколико то желе и ући ће у списак акредитованих предавача. Наравно да неће моћи да предају на академски начин градиво које се учи на факултету, јер је овде нагласак управо на практичној примени конкретних знања и развоја вештина потребних државним службеницима.

Низ дилема је изнето од стране више посланика у погледу избора директора или правне природе Академије, односно организационог облика у ком се она формира. Понављам, а то сам и јуче рекао, да је закон о Националној академији јасно дефинисао да се она формира као орган управе. Форма која се успоставља је посебна организација која је у складу са Законом о државној управи. Рад посебних организација је уређен тим законом и мора се разумети однос између закона у правном систему. Закон о државној управи је системски и општи закон, а закон о Академији је организациони. Зато није било потребно понављати све ове одредбе из Закона о државној управи којима се дефинише рад посебних организација.

Код Националне академије ради се о потреби обављања стручних андрагошких послова, односно послова неформалног, дакле не академског него професионалног усавршавања одраслих.

Њоме као посебном организацијом руководи директор, који за свој рад одговара Влади. Директора поставља Влада на пет година, што јасно пише у закону, на предлог председника Владе, према закону којим се уређује положај државних службеника. Дакле директори и сви остали запослени у Академији су у статусу државних службеника, у складу са Законом о државним службеницима. То значи да директор мора бити

постављен на конкурс, јер тај закон то и предвиђа, и они који критикују начин избора просто нису у праву. Дакле мора бити постављен на конкурс на коме се проверавају његови стручни, руководилачки капацитети и ту заиста нема ни говора о произвољном или партијском запошљавању.

Било је питања у погледу речи „национално“ у означавању ове академије. Мислим да треба да познајемо природу и материју и да схватимо да је то природна, логичка последица система стручног усавршавања у државној управи. Дакле, Национална академија сама спроводи општи, заједнички програм за све програме стручног усавршавања јасно дефинисано законом, а други органи управе могу да, у складу са заједничким методолошким и стручним правилима, програмирају и спроводе посебне програме стручног усавршавања. Такав систем није нов, он већ дуго времена постоји. Неки органи су формирали своје организационе облике који спроводе те посебне програме, попут, на пример, Дипломатске академије или Правосудне академије, и одредница „национална“ није било чија или било каква претензија, него изражава њен положај као централне националне институције, у складу са Стратегијом реформе јавне управе.

Такође, било је резерви и питања у погледу седишта Академије, трошкова путовања полазника обуке из јединице локалне самоуправе и потреби да и запослени у јединицама локалне самоуправе буду предавачи на Академији. Наравно, легитимна су питања, а оно што могу дати као одговор јесте да ће седиште Академије бити у Београду. Ради се о републичком органу управе и као и сваки орган управе и код послова управе које обавља Академија они се могу реализовати и ван седишта. То је случај са низом послова управе као, на пример, код инспекцијског надзора, који се врши преко управних округа. Исто важи и за стручно усавршавање, које може да се изводи ван седишта, и тако ће, наравно, бити увек када је то рационално, смислено и економично.

Данас расправљамо само о закону о Академији и Закону о државним службеницима, али у наредном периоду биће допуњене одредбе из закона који уређују положај запослених, односно службеника у јединицама локалне самоуправе и аутономне покрајине. Тада ће се и њихово стручно усавршавање укључити у систем у коме ће Академија имати централно место. Међутим, већ по овом закону, који ћемо донети у дану за гласање, запослени у јединицама локалне самоуправе и аутономне покрајине равноправно са запосленима у државној управи на републичком нивоу могу да се акредитују и да буду предавачи.

Било је питања у погледу потребе да Академија ради на модеран начин, да објављује стручну литературу а не само да организује предавања.

У самом закону о Националној академији у члану 4. јасно се наводи које све послове Академија треба да обавља. Између осталих, наводи се да Академија издаје публикације, обавља издавачку делатност, као и да организује библиотеку, чува информациону грађу и води медијатеку. Дакле, ово је начин да се каже да се програми стручног усавршавања реализују и на електронски начин и путем онлајн-учења, што је већ сада пракса код СУК-а, односно Службе за управљање кадровима. Тако да, без обзира на критике, ја не бих рекао да је било мене, или Владу, или нас или овај закон прегазило време, мислим да смо баш у корак са временом.

Питања везана за Програмски савет, стручна тела, састав и мандат, као и та прича о политизацији преко ових тела и директора и како да се томе супротставимо, ако га уопште има, и како да се то све исконтролише – овде се, просто, није разумела или се није желела разумети природа ових тела. Дакле, ради се о телима које би руководилац органа управе могао да формира за обављање неких послова из делокруга органа управе. Ова тела се управо помињу у закону ради транспарентности, јер ја не видим разлог да се било шта крије.

Програмски савет не чине политички представници који би имали политички мандат, него стручњаци саме управе који већ раде у министарствима и другим органима на пословима стручног усавршавања или раде ван управе на овим пословима и који могу у стручном смислу и у смислу свог искуства да помогну у припреми стручних методологија, односно начину рада на стручном усавршавању. Исто важи, наравно, и за друга стручна тела. Она се образују по областима; на пример, ако имате законодавни процес, логично је да у стручном телу које припрема тај део обуке седе службеници из Републичког секретаријата за законодавство или генералног секретаријата управе, па и стручних служби Народне скупштине.

Директор Академије је одговоран за рад Академије као што је сваки руководилац сваког органа управе одговоран за рад органа, а органи су самостални у раду. И то све пише у закону. Зато директор и треба да организује рад Академије и ових стручних тела и да за тај рад одговора.

Министарство државне управе и локалне самоуправе, као што пише сасвим јасно у закону, врши надзор преко једног од својих седам сектора, то је Сектор за стручно усавршавање, и преко најстручнијих људи који седе у њему. Такође, преко Владе Републике Србије сви органи су подложни и контроли овог дома, дакле Народне скупштине.

Поменут је неки проблем са несразмерним трошковима за рад запослених у односу на трошкове саме обуке. Мислим да се ради поново о неразумевању система државне управе, поверених послова државне управе

и система стручног усавршавања, односа између општег и посебних програма стручног усавршавања. Дакле, овде су планирана неопходна средства за Академију и њен рад и за рад око тридесетак запослених, колико се планира да она има. Такође, Академија има средства у планираном износу само за општи програм обуке. То такође пише јасно у закону. Сваки орган управе ће у складу са својим потребама планирати средства за посебне програме у свом буџету, као што ће свака јединица локалне самоуправе или аутономна покрајина планирати своја посебна средства за своје посебне програме обуке.

Дакле, из овога се види, а види се и из самих одредби закона да је Академија крајње рационално организована, да има мали број запослених и да се предавачи не запошљавају за стално него се акредитују и ангажују само када треба да спроведу конкретни програм обуке, што је најрационалнији начин употребе тих ресурса.

Такође, неко од колега је рекао да је проблем прелазни режим и важење тренутно акредитованих предавача у периоду од наредне три године. Прелазни режим обезбеђује да не дође до застоја у стручном усавршавању службеника. Нови систем ће захтевати да се прво донесу подзаконски акти, за шта је предвиђено шест месеци, што такође јасно стоји у закону. Неки од амандмана опозиције предлажу да тај рок буде и дужи, девет месеци, што ћемо размотрити, наравно, као један од конструктивних предлога, али свакако морамо схватити да је потребно време да се уреди систем докраја и прелазни режим обезбеђује несметану промену. Јер лако је омеђити или орочити неке ствари, али ако не можете да спроведете то у дело... Опет, предлажемо нешто врло транспарентно, знајући какво је стање и на пољу усавршавања и у нашој управи.

Било је питања која се не тичу Академије или стручног усавршавања, попут Извештаја, Акционог плана и, оно што је такође важно, морамо знати да се Извештај, наравно, налази на сајту Министарства државне управе и локалне самоуправе и покрива период од 2015. до јуна 2017. године и врло је строго дата оцена досадашњег спровођења реформе.

Дакле, ми сами као министарство дајемо оцену онога што је спроведено и мислим да ова критика која је упућена, из тог разлога, просто не стоји, јер мислим да је важно да знамо докле смо стигли, шта је преостало да се уради, шта је делимично одрађено и, у сваком случају, то је пут и начин како да на транспарентан начин јавности, грађанима, грађанкама, онима који су заинтересовани, привреди покажемо шта је урађено на пољу реформе.

Било је и ових интересантних тема, то сам и јуче поменуо јер сам очекивао да ће се то догодити, око језика, терминологије и термина „коуч“.

Мислим да они који су то помињали треба да... Био би ред да знају да тај термин потиче из 15. века. Ради се не о енглеској него о мађарској речи, која је ушла у све велике и мале европске језике, од енглеског, француског, немачког, преко руског, па и до српског језика. Дакле, нема селективног приступа, и на Истоку и на Западу овај термин се користи.

Ако хоћете, могу у минут времена да објасним и шта је то било тада у 15. веку, просто да схватите генезу читавог проблема. Баш инсистирам, ако није проблем. Дакле, било је једно мало мађарско село које је почело да производи нову врсту возила... Просто због јавности и због оних који можда из незнања такву ствар критикују. То возило се звало „кочи“, по називу тог села. Наравно, управљач возила на српском се каже кочијаш, а код нас се зове кочија. Ово возило, које је тада било потребно наравно због технолошког напретка, постало је веома тражено, популарно. У 18. веку термин је нашао своје место и у образовању, тако да је прошао тоталну транзицију од 15. века и тог села до једног термина који означава оне који ефикасно, а то би пре свега професори и доктори наука требало да знају, воде своје студенте, на пример, до крајњег циља или неког успеха.

Што се тиче спортске терминологије а везано за идентичан термин, он је ушао тек у 19. веку у спортску терминологију. Тако да, што се тиче стручне литературе, у Србији је одомаћен, присутан је у стручним и научним радовима. На Београдском универзитету користи се без превода. Уколико некоме треба превод, ја немам ништа против; чуо сам и неки предлог како да га преведемо.

Тако да мислим да та аргументација просто не стоји. А имате и Јединствена методолошка правила за писање прописа, која упућују у члановима 32. и 33, то можете да прочитате, да је то сасвим реалистично и могуће. Тако да бих рекао, што се језика тиче, сасвим је добар, прецизан, стручан. Нисам правник, али мислим да је и са аспекта правне терминологије сасвим јасно писан закон.

Још једном бих заиста желео да се захвалим сада, у овој фази, па ћемо видети после. Наравно, имаћемо и дан када ћемо разматрати овај закон у појединостима, али да се захвалим заиста свим шефовима посланичких група, па и онима који су ово користили са једном дозом популизма за критику овог закона. То, наравно, јесте природно у једном демократском друштву, немам ништа против тога, али сам желео, због јавности, да и на тај популизам или на неке, рекао бих неутемељене аргументације и критике одговорим како бих појаснио шта је у ствари суштина и реформе и закона о Националној академији. Захваљујем вам се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Сада настављамо по редоследу народних посланика према пријавама за реч у заједничком начелном претресу о предлозима закона из тачака 1, 2, 3. и 4. дневног реда.

Први на реду је Муамер Зукорлић. Није присутан.

Реч има народни посланик Зоран Живковић.

Изволите, колега Живковићу.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Хвала лепо.

Ми смо поднели као посланички клуб пуно амандмана на ове законе, посебно на Предлог закона о Националној академији за јавну управу, али сам сада на ивици жеље да променим тај став, да повучемо све те амандмане и да подржимо законе због овог објашњења које нам је дао сада министар о „коучу“. То је стварно једна генијална ствар и, да смо раније знали, стварно не бисмо ушли у дилему око овог закона и уопште око потребе да се он донесе.

Сад ми је јасна и ова одредба о разлозима за доношење закона по хитном поступку. Каже: „Предлаже се доношење Закона по хитном поступку будући да би његово недоношење по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице по рад органа и организација у систему јавне управе.“ Наравно, што хитније, јер већ од 15. века постоји израз „коуч“. Из мађарског језика, преко кочијашења по свим језицима, дошао је и до нас и сада ће да нам реши питање управе.

Увек се уплашим и пипнем за новчаник кад неко из СПС-а или ових што су заједно са њима држали власт у деведесетима помене „национално“. Ту знам да је или нека превара или нека крађа. Увек кад је било национално, а да су га оснивали у деведесетим годинама СПС-овци и њихови тадашњи-садашњи партнери, то је била нека превара грађана. Тамо где су штитили Србе, више их нема. Тамо где су биле институције па су постале националне, нестале су. И са тим опрезом сам ушао и у анализу овог предлога закона. Наравно, већ на први поглед је очигледно да је ово још једна фарсица која би требало да буде модерни израз као „коуч“ за оно што се у Србији одавно зове „вечерња школа за партијске кадрове“ нижег и средњег нивоа.

Каже – Национална академија је централна институција система стручног усавршавања са статусом јавно признатог организатора активности неформалног образовања одраслих. Значи, то вам је нешто између фенг шуи варијанте и обуке за макраме и друге ручне радове, а овога пута би то требало да буде на корист јавне управе, и то да би, каже министар који то предлаже, службеници постали љубазни и да би се довело до тога да постоји развој вештина службеника. Које су то вештине које службеници иначе нису могли да науче у средњим школама и на

факултетима у овој држави Србији? Шта је то што се учи и што је потребно за јавну управу а не учи се на правном факултету, на економском факултету или некој стручној школи? Шта је то, које су то вештине – шибицарење, узимање мита, организовање по партијском принципу?

Овај предлог закона је шамар образовању у Србији, шамар и основном и средњем, и посебно високом образовању, где се сада појављује мамбо-цамбо коуч варијанта науке, где се све то што иначе може да се научи на тим факултетима ставља у фиоку и сада ће да се направи једна екипа која ће то све да промени и биће нам боље, ефикасније, корисније и не знам како. То су бесмислице.

Наравно да је потребно стално образовање запослених свуда, посебно у јавној управи, ту нема никакве сумње, али наравно да то образовање може да буде спровођено на начин да то остане у систему образовања а не да се праве вечерње школе. Била је једна у Кумровцу, једна је била у Пожаревцу, не знам где ће бити ова, да ли на северној трибини неког стадиона међу „делијама“ или ће бити на Новом Београду, или ће бити у Крунској или ће бити... не знам где станује министар. То је неозбиљно, то је фарса.

Кажу неки да неће бити те партијске пирамиде, неће бити ничега што личи на то. Па ајде да видимо да ли ће бити или неће бити. Ево, рецимо, овде је министар државне управе. Колико се сећам, он је и потпредседник СПС-а. Да ли се добро сећам? Јесте? Мислим да јесте. На крају клупе где он седи, седи млади човек који је председник омладине СПС-а. То нема никакве везе са страначким организовањем, то нема никакве везе ни са чим што има везе са партократијом, него се, ето, случајно десило да је од петоро људи који овде седе један потпредседник СПС-а а други председник омладине. Па ја сам био нешто мало у власти, једно десетак година, па никад председник омладине моје странке није био нигде у државној управи. То је лако проверљиво. Не сумњам у стручне квалитете, не сумњам у личне квалитете, у људске квалитете, али напосто то не може да се деси.

Према томе, ја вас молим да повучете овај закон, да добре службенике наградите и поставите их као пример лошим службеницима, који су већина. У сваком министарству имате 30% људи који ништа не раде, 30% људи који боље да ништа не раде и 30% људи који раде. Да закон не ваља, томе сведочи и бојкот Посланичке групе СПС, која је присутна са 10% укупног броја посланика у тренутку када њихов министар брани закон. Према томе, повуците закон из процедуре.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Министре, јесте ли хтели...?

Реч има министар Бранко Ружић.

Изволите.

Извињавам се, колега Јовановићу.

БРАНКО РУЖИЋ: Захваљујем.

Заиста не желим да улазим у полемику, нити ми је то манир. Шармантно је господин Живковић објаснио свој став о нечему што је желео да каже. Нисам разумео шта је говорио о закону, јер ништа конкретно и суштински није нити критиковао нити указао на неке озбиљне неправилности. Када је почео, ја сам се заиста понадао да озбиљно мисли да повуче амандмане, али уколико су амандмани у складу са оним што је он рекао, мислим да ће бити веома тешко, не да их узмемо у разматрање, наравно да ћемо као озбиљни људи то узети у разматрање, али да ће бити тешко да буду прихваћени.

Што се тиче кадровских решења, ја не разумем шта је ту проблем ако било ко ко испуњава законом прописане услове а припада некој политичкој организацији заузима неко место у кабинету било ког министра. Ја не знам шта је код вас био случај, какав је био ваш кабинет док сте водили одбрану ове земље, а знамо како је тада прошла и наша одбрана и Савезна Република Југославија.

Кажете да вас СПС и СНС подсећа на преваре, крађе и тако даље. Ја само кад се сетим, на пример, речи „приватизација“, онда ми се некако појавите у видокругу, а да не причам када се сетим неке речи која се, на пример, зове „виногради“, па неке друге ствари...

Тако да, господине Живковићу, ја бих вас замолио, с обзиром на то да јутрос нисте били присутни у преподневној сесији, када су заиста и опозициони посланици врло аргументовано говорили о овом закону, ја се заиста више нећу јављати за реч нити ћу полемисати са било ким, али просто ово желим да искористим као пример за ову поподневну расправу, да уподобите вашу и терминологију и вербализацију са оним што је тачка дневног реда.

Шта ћете говорити о СПС-у, ја ни не очекујем да ви хвалите СПС, то је природно, нити очекујте да ће СПС вас хвалити, али овај закон је заиста од суштинске важности за читаву управу, за државу Србију, за привреду Србије, за грађанке Србије, за грађане Србије, и то не сме имати политичку боју.

Ја сам покушао и увек ћу покушавати да на озбиљан начин објасним и одговорим на критике које су утемељене. Одговорио сам и на оне које нису утемељене, али се више заиста нећу јављати овим поводом. Вама се захваљујем на лепим речима и апелујем да расправу не водимо у овом

маниру, јер то не помаже онима који су за све нас гласали, а то су грађани Србије као носиоци суверенитета. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реплика. Неђо Јовановић има реч.

Изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Ми у Посланичкој групи Социјалистичка партија Србије нисмо изненађени кад се неко јави нешто да каже а не каже ништа, а оно што каже нема везе са темом, односно са тачком о којој расправљамо. Тако да у том правцу изненађење не постоји. Али постоји нешто на шта мора да се одговори, а то су неистине.

Ако говоримо о самом закону, ајде да почнемо од тога, говорник рече да се урушава систем просвете, односно основног, средњег и високог образовања. Какве то везе има са Националном академијом за јавну управу? Апсолутно никакве.

С друге стране, говоримо о некој крађи, па бих подсетио оног ко указује на ту крађу шта је то било после 2000. године кроз пљачкашке приватизације, кад се крађа не може мерити новцем, када је опустошена привреда по закону који су господа донела, Закону о приватизацији, а кад говоримо о непотизму и о запошљавању, онда морам да укажем на нешто што би можда могло да подсети господина Живковића...

Господине Живковићу, да ли је ваша супруга била запослена у Секретаријату за законодавство кад сте ви били премијер?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Молим вас, мени се обраћајте, колега Јовановићу.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Не желим ни у ком случају да изазивам полемику, само износим чињеницу. Да не би хипокризија владала овим парламентом и овим заседањем, онда онај ко импутира нешто другоме треба да пође од себе, јер си пред огледалом најчистији. Кад се погледаш у огледало, знаш ко си и шта си. А онда то огледало каже нешто сасвим друго у односу на оно што говорник прича. Па зато и подсећам – да ли је супруга господина била секретар Секретаријата за законодавство у време када је он био председник Владе... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Јовановићу.

Сви су добили право на реплику.

Данас имамо на дневном реду три закона. Говоримо о Националној академији...

(Зоран Живковић: Имам право на реплику.)

Молим вас да не добацујете, да не вичете. Ово нема никакве везе са дневним редом о којем разговарамо.

(Зоран Живковић: Али ја сам прозван. На шта ово личи?)

(Мариника Тепић: Пословник!)

Ја вас молим да наставимо са седницом.

Реч има Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, само да кажем колегама да ће у овој држави коначно бити државе. Држава је заједница људи. Та заједница људи има потребу за јавним пословима. Јавне послове врше јавне службе. Да би се то урадило, на слободним демократским изборима грађани бирају оне који ће се старати да се тај јавни интерес оствари. Они примају личне дохотке, запошљавају јавне службенике да би се реализовали јавни послови, јер не може сваки грађанин сам себе да лечи, сам себе да школује, сам себи да носи смеће, сам себи да гради путеве, сам себи да прави војску.

Него, даме и господо народни посланици, има изрека: „Лопови и преваранти ће пожелети власт и демократија ће им то дати.“ То је Сократ. Каже даље: „А кад се лопови и преваранти домогну важних државних функција, настаће таква тиранија која је гора од сваке олигархије.“

Сутра је 5. октобар. Ми честити, који смо желели економске и политичке промене, који смо хтели одговарајућу јавну службу и јавне службенике...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Ристичевићу, вратите се на тему, молим вас.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Говорим о јавним службеницима.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Океј, само наставите о јавним службеницима.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Ми који смо желели политичке реформе, који смо желели тржишну економију, добили смо монопол и криминал. Дobili смо тиранију која је гора од олигархије. У томе су учествовали разни државни функционери, разни службеници који су своје супруге стављали не само за секретаре већ и у изборну комисију, да преправљају изборну вољу и да на такав начин креирају јавну службу. Сетимо се узимања мандата ДСС-у. Такође, дешавало се да себи подигну дворце, да народ остане на улици. И ми који смо цепали патике за њима дужни смо да се сећамо тог датума.

Нема већег зла од зле памети. И кад неко прича о јавним службеницима и кад позива на економску честитост а његову диплому не можете да нађете, онда се запитате, оправдано, да ли је она Сократова изрека тачна. Када вам неко прича о непотизму а супруга буде примљена у тужилаштво без правосудног испита, у Тужилаштво за ратне злочине, онда се питате какву врсту јавних службеника су они створили. Кад вам неко

прича о дијагнозама а при томе је носилац истих и тражи лекарске прегледе за друге али не за себе док је био јавни службеник, онда се питате какав је то монопол и криминал настао 5. октобра.

(Маја Виденовић: Господине председавајући, да ли чујете шта изговара посланик?)

Кад неко искористи политичку моћ стечену 5. октобром, злоупотреби службенике и добије 525.000 евра субвенције за винограде и постане мој колега пољопривредник у покушају, то наплати а онда фирму пресели на Девичанска Острва, онда се питате какву смо то јавну службу и јавне послове имали после 5. октобра ми који смо желели промене, који смо желели боље. Ми који то боље нисмо дочекали. Ми који смо гледали наше вође како улазе у пентхаус станове од 500.000 евра, како купују станове у Бечу, како дижу на пашњаку велелепне зграде, како имају колекцију часовника од којих сваки кошта више него омањи стан. Ми који смо желели демократију и тржишну економију свесни смо тога да смо добили криминал и криминалце који су поставили тужилаштво и правосуђе као јавну службу која неће да их казни.

То тужилаштво и то правосуђе је независно од ове власти, али није независно од бивше власти која је тако реформисала тужилаштво и правосуђе да га је у ствари деформисала. Они неће да гоне припаднике своје партије, а ови други увелико баштине заслуге тужилаштва и судова своје партије тако да су грађани оправдано гневни на нас, али грађани треба да знају да ми можемо да контролишемо само извршну власт и ту врсту службе. Не можемо да контролишемо тужилаштво и правосуђе, а тамо су све, како наш народ каже, „жутаћи“. И зато су битанге и преваранти у јавним службама и бивши функционери остали некажњени.

То грађанима треба рећи, да ћемо једног дана зауставити тај криминал и зауставити корупцију, која је она глава шећера којом су се осладили многи учесници 5. октобра, сем обичног народа. Једнога дана ће нам, ја се надам, грађани помоћи да и ти службеници из тужилаштва и из правосудне власти буду прави и да казне велики криминал који је почињен после 5. октобра и њихове протагонисте. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Повреда Пословника, господин Горан Ћирић. Изволите. Пријавите се поново.

ГОРАН ЋИРИЋ: Повредили сте члан 107. Свима је овде у сали јасно да сте ћутали пет минута. Прочитаћу вам став 2. члана 107. Пословника: „На седници Народне скупштине није дозвољено непосредно обраћање народног посланика другом народном посланику, коришћење увредљивих израза, као ни изношење чињеница и оцена које се односе на приватни живот других лица.“ По ко зна који пут се посланици и дотични

посланик али и посланици већине на овај начин обраћају посланицима опозиције. Свесни сте и ви тога да сте прећутали ових пет минута и мислим да вам то није на част.

Повредили сте јасно овај члан Пословника, ја не знам због чега, али ако говоримо о овој теми у којој говоримо о интегритету, о етици, о томе да треба обучити људе и у локалним самоуправама и у јавној управи, наравно да је то потребно и свима нама у овој институцији. Одавде потиче управо тај однос одговорности према грађанима, однос једних према другима и на овај начин се емитује та атмосфера нетрпељивости и атмосфера насиља. Прво вербалног, а оно касније може да прерасте и у физичко.

Мислим да је то ваша одговорност у овом тренутку, јер нисте на време реаговали. Могли сте да реагујете, нисте то желели и, ево, рећи ћу вам, желим да се о овоме Скупштина изјасни и да се гласа о овоме.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала на сугестији.

Ви сте, као и увек, један коректан саговорник, али ја нисам имао ту могућност зато што се претходни говорник, односно колега Маријан Ристичевић никоме није обратио директно, тако да нисам могао да претпостављам у овој сали коме је шта било упућено, али ниједно име и презиме чланова Парламента није поменуто.

Рекли сте да желите да се Парламент изјасни у дану за гласање. Хвала на вашој сугестији.

Реч има народни посланик Зоран Живковић, повреда Пословника.

Изволите.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Члан 104. Пословника – увредљиво се изрази о народном посланику и тако даље.

Шта су увреде? Увреда је, прво, да сам био министар одбране у време кад се распадала држава, то је рекао министар.

Министре, ја никад нисам био министар одбране, него сам био министар унутрашњих послова. У то време Косово је било саставни део Србије, у то време није изгубљен ниједан рат, у то време је и Црна Гора била у државној заједници.

Друга прича је о приватизацијама, да вам се гади...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Живковићу, извињавам се.

(Зоран Живковић: Одговарам зашто сам увређен. Врло прецизно.)

Мислите, указујете на то зашто сам ја и како сам повредио Пословник? Добро.

(Зоран Живковић: Ја вас молим да ми дате реч.)

Изволите, само се пријавите поново.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Значи, члан 104. гарантује право на реплику кад се увреди посланик, па ја говорим које су увреде изречене а ви ми нисте после тога дали право на реплику.

Приватизације у Србији...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вам на томе што сте ми указали, ја мислим да нисам повредио Пословник. То нема везе са приватизацијама.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Али само да вам објасним. Значи, помињање приватизације; прве су биле 1992. и 1997. године код социјалиста. Нисам био министар кад се распадало било шта.

И коначно, господину који ме је поменуо именом и презименом, Неђо Јовановић из СПС-а. Госпођа Бисерка Живковић није била секретар за законодавство кад сам ја био премијер него у време када је то био Зоран Ђинђић. И то је била част за њу и за моју породицу, а ви се стидите!

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање?
(Да.) Хвала.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић, повреда Пословника.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Члан 103, 106. и 107.

Даме и господо народни посланици, рекламација Пословника се тражи одмах по повреди. Дакле, ја нисам говорио ни о каквом министру одбране, ни о једном министру. Ја чак мислим да сам као учесник 5. октобра био самокритичан према нама, према догађајима, према нашим вођама који су се нафатирали и тако даље. Ниједном колеги се нисам лично обратио. Говорио сам о девијацијама. Цитирао сам Сократа. То није забрањено, нити за то треба изрицати опомену. Ови који немају везе са том политиком, који су се само добро нафатирали, сами су се препознали.

И на крају, мој колега пољопривредник има право да буде нервозан, али ви ту нервозу, по Пословнику, морате да казните сходно члановима 108. и 109. Сем што је мој колега пољопривредник у покушају, он има право и да буде земљак, мој или Арсићев, да бира – Митровица или Пожаревац. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање?
(Не.)

Реч има народна посланица Мариника Тепић, по Пословнику.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Сматрам да сте повредили члан 108. и 109. Члан 108. Пословника, који предвиђа да се старате, у овом тренутку, док

председавате Народној скупштини, о реду на овој седници, а ви упорно изазивате неред вашим нереаговањем или неблаговременим реаговањем, како то коме одговара. Повредили сте, такође, члан 109. Пословника, који је децидиран у томе да нико не сме да омета говорника и тиме му угрожава слободу говора.

Ови који вам добацују са ваше десне стране не само да ометају говорника или вас, него ви њихово добацавање третирате као препоруку за ваше управљање седницом, и то је највећи проблем. Значи, уместо да их казните по основу члана 109 за добацавање, ви то узимате здраво за готово као извршни налог у односу на вас лично и уопште не поштујући одредбе Пословника угрожавате наша права, како мог колеге Зорана Живковића, тако нарочито колега из опозиционог дела ове сале.

Ја вас молим да то не само више не чините, него да окрећете главу много чешће када се људи овде јављају за рекламирање Пословника. Ви сте намерно у једном тренутку зауставили поглед негде на средини сале и не желите да се окренете, иако ми овде упорно инсистирамо да сте повредили Пословник.

Немојте то да радите, јефтино је, смешно је, глупо је, не приличи вам. Ја сам вам већ неколико пута рекла, толико сведока има у овој сали који виде шта се дешава. Немојте се плашити да примењујете Пословник. Немојте се страшити што је ваш министар ту. Немојте се страшити што ће СНС можда иницирати неке мере према вама. Будите достојни функције коју обављате и примените Пословник онако како треба.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Што се тиче добацавања, има га са свих страна тако да смо већ навикли на то. Како то да нисам, рецимо, колегу Горана Ћирића никад чуо да добацује, али са ове стране и те како чујем добацавање.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни? (Да.) Хвала вам.

Реч има народни посланик Мирослав Алексић.

Изволите, колега.

Идемо по списку.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштовани министри, колеге посланици, поштовани грађани Србије, па ево, ми имамо данас неколико закона на дневном реду који би заправо требало да су добри и требало би да у свом смислу помогну даљем развијању институција и система у Републици Србији и, на крају, да помогну грађанима Србије да лакше остварују неке своје потребе везано за државну администрацију. Међутим, да би се ови закони могли применити, неопходно је најпре имати чврсте и јаке институције. Неопходно је имати систем у функционисању државе, а онда надограђивати функционисање тог

система. Ви сте у претходних пет година, говорећи о реформама, учинили потпуно супротно, а то је да су разорене институције, да нема никаквог система и да се данас искључиво по потребама политичких, некаквих кампањских разлога води Република Србија.

Везано за закон о овој Националној академији за јавну управу рећи ћу неколико ствари. Када је усвојена Стратегија реформе државне управе, дефинисано је пет кључних принципа, а то су: децентрализација, деполитизација, професионализација, рационализација и модернизација. Реците ми ви, министре, да ли је пре модернизације о којој данас говоримо било који од ових кључних принципа досада реализован. Није, зато ће и овај закон бити само један покушај намере, можда добре, да се нешто у Србији учини у смислу ефикасности државне администрације.

Што се тиче самог закона, ту је подељен на неколико програма обуке: општи програм обуке, посебни програми обуке и, оно што је мени најважније, програм за руководиоце. Што се тиче општих програма обуке, верујте, људи који данас раде у државним системима, који су озбиљни службеници, и те како добро, углавном, обављају своје послове. И те обуке постоје; неке организује Стална конференција градова и општина и неке друге институције. Али ја имам овде озбиљно питање – шта је са обуком за руководиоце и како ће Национална академија за јавну управу успети то да реши?

Као прво, ви сте предвидели 30 запослених радника са 30.000.000 буџета, а предвидели сте 186.000.000 само за опремање Националне академије. Данас не знамо колико ће људи бити потребно да обучава тих 30 радника. Ја вас питам – да ли ви знате, пошто претходна министарка, Ана Брнабић, није знала одговор на то, колико данас имамо укупно радника у државним институцијама Републике Србије, колико је запослено после забране запошљавања у Републици Србији? Колико имамо агенција? Колико имамо јавних служби? Не знамо, иако је и господин Вучић још 2012. године најавио да ће преко 60 различитих агенција и других „непотребних институција у Србији“ бити угашено. Ми данас не знамо, па тако не можемо знати ни колико ће полазника имати та Национална академија, да ли ће бити 100.000, 200.000, 300.000 и на који начин ће се то у пракси реализовати.

Такође, оно што је јако важно код обуке руководиоца јесте питање кога ћемо обучавати. Ви сте 2014. године усвојили закон који је предвидео избор руководиоца по конкурсима, а 2016. године нови закон о јавним предузећима је такође рекао да до марта 2017. године сви руководиоци државних институција морају бити изабрани по конкурсима и конкурси морају бити завршени. Шта се догодило? Од октобра 2016. до марта 2017.

постављено је 317 службеника, односно функционера, од тога свега 10 на конкурсима, сви остали су у в.д. стању, и данас је Србија у в.д. стању. И кога ћете ви обучавати? Оне које ћете по политичком нахођењу смењивати свака три месеца уколико не буду били неко ко спроводи партијске налоге њихових функционера. Наиме, Извештај Европске комисије је рекао да је преко 60% постављених државних службеника именовано апсолутно супротно законским одредбама, под политичким утицајем.

Према томе, уколико бисте желели да овај закон спроведете, против кога ја не бих имао ништа да је све ово пре тога урађено, али морате прво изградити систем институција које сте разорили и систем у функционисању Републике, односно државне администрације у Србији.

Што се тиче Предлога закона о електронском документу, не могу да кажем да је то лоше. Ја бих волео да тај закон заживи и да олакшамо нашим грађанима, да не морају шест месеци да чекају да дођу, као што је била досада пракса, до здравствене књижице, да чекају, као некада, у редовима за визу, да дођу до пасоша или до личне карте.

Волео бих да привредницима поједноставимо комуникацију са државном администрацијом, али све то не може данас мени да буде довољан доказ да ће овај закон то урадити, јер смо имали безброј закона усвојених у претходним годинама који нису примењени. Имали смо обећања Канцеларије за брзе одговоре, која је много једноставнија од овог закона, па и то није заживело, тако да не знам шта ће се догодити са овим законом, који хоћу и желим да подржим и није ми проблем, иако сам опозиција, да кажем да је то добар законски предлог.

На крају оно што ми је највећа дилема, зашто је 12 месеци рок за усвајање 17 подзаконских аката, а до тада ћемо, за тих 12 месеци, користити подзаконске акте претходног закона, који је већ постојао, о електронском документу и Закона о електронском потпису, тако да можемо рећи да закон неће у пуном смислу ступити на снагу пре него за годину дана. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народна посланица Милена Турк.

Изволите.

МИЛЕНА ТУРК: Уважени министре, даме и господо народни посланици, пред нама је Предлог закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском облику. Предложен је управо након јавне расправе и уважених мишљења стручњака. Ово је један добар тренутак да наш правни систем и поредак ускладимо са поретком који је у овој области на снази у земљама ЕУ и ово је прилика да систем уредимо по угледу на развијене земље и оформимо систем који ће пратити земље ЕУ.

Овим предлогом су понуђена заиста флексибилна решења, која прате технолошка достигнућа. Сведоци смо да се технологија заиста вртоглавом брзином развија и морамо хватати корак са светом и изградити поверење у електронски систем. Намера је да се смањи употреба докумената који су у папирном облику и да се омогући већа приступачност подацима, као и лакше претраживање докумената и, на крају крајева, ефикасно остваривање права наших грађана.

Све ће ово довести до ефикаснијег и бржег пословања, и до уштеда, како грађана тако и саме локалне самоуправе и субјеката који су у привреди. Рад органа јавне власти ће бити ефикаснији, приступ услугама лакши и сигурнији. Осим што ће се све процедуре скратити и убрзати, оствариће се уштеде у смислу потрошње папира и трошкова транспорта.

Наравно, да би систем функционисао, било је потребно обезбедити неке предуслове, припремити базе података и повезати их, на крају крајева. Ми смо до краја 2016. године велики посао урадили. Дакле, до краја 2016. године, након седам година, пребачене су све базе, матичне књиге, књиге венчаних и умрлих у електронски облик, и то је заиста био један огроман посао који је наша држава обавила.

Управо је то био предуслов да Закон о општем управном поступку трансформише управу у сервис грађана. Сада смо на 90% унетих података матичних књига у електронски облик. Заједно са Министарством унутрашњих послова ради се на томе да се и држављанства пренесу у електронски облик и од јануара 2018. године постојаће централни регистар који ће заиста бити на услузи грађанима.

Када говоримо о преносу података у електронски облик, заиста морам да наведем пример општине из које долазимо, а то је општина Трстеник. Прошле, 2016. године били смо једна од последњих општина по учинку, свега 5% података било је пребачено у електронски облик, и заиста смо били навођени као негативан пример јер смо за тих седам година успели само 5% података да пренесемо у електронски облик.

Доласком СНС-а и коалиционих партнера и преузимањем мандата обезбеђени су рачунари, обезбеђена је интернет веза за пренос ових података и за свега пар месеци успели смо да урадимо оно што је годинама стајало и што наши претходници нису урадили, дакле 80% података матичних књига пренели смо у електронски облик.

Због ове ажурности и марљивог рада свих наших службеника у више наврата смо похваљени од стране госпође Ане Брнабић, актуелне премијерке, и заиста настојимо, не само у овој области него и у другим областима, да мењамо утисак о нашој општини, да шаљемо другачију слику и другачију поруку.

Када је реч о самом закону и новинама које доноси, крајњи циљ је изједначавање класичног пословања и пословања електронским путем. Досада је уочено, када је реч о електронском потпису, да свега 5% грађана користи ову могућност и било је извесних потешкоћа за активацију ове услуге. Сада је предвиђено да се документ потпише путем мобилног телефона – као што је министар јуче поменуо, лозинке и шифре – и циљ је да се изједначи електронски и папирни документ и изврши конверзија из једног у други и да скениран документ има подједнаку доказну снагу.

Акцент је стављен и на гаранцију безбедности и валидности сачуваних докумената и ја сам сигурна да ће овакав предлог довести до жељених ефеката. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Турк.

Реч има народни посланик Александар Стевановић.

АЛЕКСАНДАР СТЕВАНОВИЋ: Даме и господо народни посланици, ја ћу две ствари да говорим везано за два закона која се тичу Националне академије и уопште обуке јавних службеника. Прва ствар је стање у коме ти људи раде и развијају се и дају некакве аутпуте грађанима. Друга ствар је који се то ризици јављају у процесу имплементације а закон је овакав какав јесте, и на шта у ствари приликом имплементације треба обратити пажњу. Не гајим неке претеране илузије да би се амандманима закон могао изменити.

У овом моменту имамо јавни сектор који је такав какав јесте. Различите владе су га различито обликовале, али када бисмо хтели да га саберемо у две кључне карактеристике, свако ко води општину или министарство или агенцију, када га питате каква је ситуација са запосленошћу, он ће вам рећи – имам 20% људи мањка и 20% људи вишка. То је једна реалност која постоји и која се још увек није решила.

Друга ствар, која је такође извесна, већина запослених у јавном сектору ће рећи, осим у агенцијама, које имају своје изворне приходе, да су им плате изузетно ниске. И то је тачно. Имали смо проблема са једним великим дефицитом. Дефицит је сечен тако како је сечен, и сечено је доста. Јавни сектор је суштински сечен једном секиром. Сада, у овом моменту, када немамо неки високи јавни дефицит, време је да се размисли па да се користе нека елегантнија средства и да се види шта се може урадити да ти људи који раде у јавном сектору и са оваквим примањима, или која буду увећана, буду задовољнији. Задовољни људи дају боље аутпуте, како у општинским управама тако у министарствима, грађанима и свима који су у контакту са државом Србијом на свим нивоима.

У овом моменту имате доста играрија у јавном сектору када, на пример, у некој општини, а то је нешто што би, вероватно, министри

требало да знају, рецимо, одлуче свесно да незаконито подигну плате а да она особа која је то потписала плати казну, значи подигне их онолико колико није кривично дело него прекршај, а из црних фондова запослени му помогну да плати казну. Имајући у виду колико често долази контрола у општине, то прође мање-више безболно. И мноштво таквих ствари имате, као што су игре са стимулацијама које иду у круг и тако даље.

Дакле, то вам је индикатор тога да је први, основни проблем висина плата. Али имамо и друге проблеме који постоје, а они се односе на то да паре обично нису све када се бавите неким послом, јер да су паре кључни фактор, већина нас не би ни седела у Скупштини; има много исплативијих послова. Дакле, постоји нешто што је више од тога. И то је једна од ствари на које управо ова академија треба да одговори, и уопште образовање, усавршавање јавних службеника.

Пажљиво сам прочитао и закон и измене овог другог закона. Неке ствари су заиста за похвалу. Закон јасно наводи који су индикатори када се пали црвена лампица и када се каже – морамо интервенисати обуком. Међутим, ту постоји један проблем. Имамо и индикаторе, али у овом моменту не знамо, а касније ћу рећи због чега је то, зашто су се ти индикатори појавили.

Друга ствар, јако је добро што имамо програме обуке и руководиоца. То се јако често занемарује, али руководиоци су људи који морају знати да раде са другим људима. Чињеница је када ви кажете некоме ко је хијерархијски испод вас, а нисте у војсци – урадићеш то зато што ти ја кажем, или зато што имам моћ, или што ћеш видети свога бога! Људи на то не реагују добро и најчешће буде или тихи бојкот или рад испод сваких перформанси.

У много општина у Србији и у много министарстава људи се жале на комуникацију, да не разумеју једни друге, да људи који су изабрани политички не разумеју оне који су технократе, који раде у јавној управи, да јавна управа не разуме већнике, да недостаје интерперсоналне стручности да људи разумеју једни друге и да буду бољи менаџери. Јако је добро што се о томе води рачуна.

Такође је изузетно битно што се људи обучавају за процес приступања ЕУ. Наша будућа кућа. Много ће нас посла чекати и људи морају да знају колико ће комплексних задатака бити пред њима, почевши од најнижих до највиших нивоа. То је реалност и то је добро што је предвиђено.

То су ствари које заслужују похвалу и ја не могу да кажем да је то лоше. Оно што су велики изазови је што ми у основи јавног сектора имамо менаџмент људских ресурса који се своди на уговоре, конкурсе, на

годишње одморе, пензионисање и слично. То се зове, знате и сами, већина вас, основни менаџмент људских ресурса.

Међутим, у већини сложених система, а држава је најсложенији систем који постоји и изузетно битан систем, јако је битно како се људски ресурси развијају, у ком правцу се иде, које су каријерне путање, како се људи мотивишу. Како се људи мотивишу на промене које ће се десити, посебно са малим платама; што је реалност, не могу да се промене преко ноћи. Ту имамо проблем. Ми не да немамо програме, не да немамо људе који би знали пренети знање, искуства, вештине и мотивисати људе, него немамо менаџере људских ресурса ни у општинама ни у већини министарства и јавних институција који би знали шта су проблеми запослених и могли поставити дијагнозу.

Ако имате дијагнозу, онда знате чиме се бавите. Ви ако не знате шта је узрок индикатора који су наведени у закону, интервенција неће бити успешна. Можете их послати на много програма обуке, неће бити успешна ако ти програми обуке не решавају њихове кључне проблеме. И оно што је претпоставка да би Академија била успешна – да имате менаџере људских ресурса који познају људске ресурсе, да имате профил сваког запосленог у јавној управи и да знате, у ствари, у чему су проблеми, у ком правцу ти људи треба да се развијају и зашто су у неким моментима незаинтересовани да раде свој посао; или су јако заинтересовани, такви људи су још драгоценији.

Постоји још један проблем који се може јавити и било би ми драго да чујем одговор. У овом моменту имате више пружалаца обука: имате СУК који је почео да пружа обуке, имате билатералне донаторе, фантастичне програме обука имају, на пример ГИЗ их је имао много, на пример СЕКО, наши швајцарски пријатељи, имају фантастичан Реалов пројекат, и да не идем даље и даље. Дакле, то су неки програми обуке који постоје. Како ћемо избећи преклапања и најбоље користити наше ресурсе? Имамо програме обуке у Министарству финансија за интерне ревизоре. Дакле, имамо мноштво обука и унапређења људских ресурса на разним местима. На који начин ћемо то искоординисати да постигнемо највише, јер немамо довољно средстава и довољно квалитетних људи у нашој земљи?

Такође, још једно битно питање су таленти. Како задржати таленте у јавном сектору? Људе који су натпросечно добри, а ситуација је таква каква јесте, не можете им пружити много материјалног али им можете пружити могућност да се развијају и да им не обезвређујете логику. Има много случајева у Србији да су заиста направљене велике неправде према талентованим људима. Сви знате у локалним срединама да су врло често, када је избацивана прљави вода, избачени фантастични људи – само зато

што се сумњало да нису подобни. Понекад то стварно бива обезвређивање логике и обезвређивање могућности да цео јавни сектор боље ради.

Коначно, имате и примере нечега сличног што функционише у региону. Многи од министара, од помоћника министара и људи који су високо котирали у јавним секторима били су у Респи на обуци. Имате тај пример у Даниловграду за цео регион. Можете сва искуства повући из тога случаја и можемо, вероватно, ако то радимо професионално, направити академију која јесте добра, али морамо ове предуслове задовољити, иначе нећемо постићи максимум. А бити у оваквој земљи која је преживела многе кризе и неке ствари које нису добре а не извучити максимум је велики грех према грађанима.

Такође, ствара се могућност, то је познато, да се отвори једна велика академија у Пландишту за обуку људи који се враћају у регион, повратника из Западне Европе, и за мигранте. То је исто једна велика шанса, не само да се обуче и интегришу људи него и да се заради. То су примери који могу бити добри и који јесу шансе, али се превасходно морају неки предуслови створити, а ја сам помало забринут да ће се то десити. Уопште нећу улазити у тај моменат који су помињали раније моје колеге, говорим као да је најбоља могућа ситуација што се тиче имплементације. Све у свему, концепт је у реду, али постоје недоречености и те недоречености могу упропастити један концепт који може бити јако добар.

И можда на крају да цитирам особу која има највише моћи у Србији у овом моменту и која пресудно обликује Србију, Ану Брнабић, која је много пута говорила о томе да се у овој земљи зида једна велика грађевина, која ће се подићи до неба и која ће остати за наредне генерације, које ће наставити да је зидају. Ви, ако немате цигле у темељу које су добре, чврсте и издржљиве, а то вам је јавни сектор и то су обучени људи, јер знање покреће свет, ја се бојим да та кула неће моћи да нарасте високо. Хвала вам на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вам, уважени колега Стевановићу.

Реч има народна посланица Јелена Вујић Обрадовић.

Изволите. Пријавите се, молим вас.

ЈЕЛЕНА ВУЈИЋ ОБРАДОВИЋ: Поштовани председавајући, уважени министри са сарадницима, даме и господо народни посланици, Посланичка група Јединствене Србије подржаће у дану за гласање законе о којима одлучујемо. Јаке локалне самоуправе и пут ка тим реформама су од изузетног значаја, тако да закони који су пред нама и који су у корист наших грађана, односно корисника услуга од стране јавних управа Посланичка група Јединствене Србије увек ће подржати. Надам се да ће у

будућности функционисати све јавне управе у корист грађана, а на нама је да подржимо ове законе који ће ојачати пут тих реформи.

Користим прилику и да похвалим рад ресорних министарстава, као и самих министара. Закони које сте у уводном излагању представили говоре у прилог професионализацији и деполитизацији јавне управе, а сви знамо да је потребно време, познајући стање на терену, за доношење подзаконских аката на ове законе, нарочито када је у питању овај закон о Националној академији.

Предлог закона о Националној академији за јавну управу устројиће принцип запошљавања заснованог на стручности, што подразумева да кандидат за посао мора, пре свега, да има стручност и знање да би тај посао убудуће и обављао. Запошљавање засновано на стручности је одраз демократије и управо због тога ми доносимо законе који ће тај одраз и неговати.

Министар Ружић је у претходном периоду посетио многе општине и градове. Био је у Расинском округу, што је за мене од посебне важности и улива поверење да има једнак приступ ка свим локалним самоуправама. Рад неких општина је похвалио, неке је и критиковао, али ја се надам да ће у будућем периоду дати једнаке шансе свим градовима и општинама на том путу напретка, без обзира на то да ли су у неком претходном периоду постигли задовољавајуће резултате. Тако да ће овај нови закон о Националној академији омогућити кадровима, не само запосленима у локалним самоуправама већ и у републичким органима, заправо даће могућност да сви градови и општине добију подједнаке шансе за напредак.

С обзиром на то да сам дуги низ година била и директно укључена у те неке тренерске послове са представницима локалних самоуправа, удружењима и грађанима, добро познајем рад на терену, што говори у прилог томе да је потребно донети један закон о Националној академији, која ће омогућити већу стручност али и уједначено знање запослених у јавним управама. То ће омогућити убрзани развој, мотивисати и помагати локалне самоуправе, јер чињеница је да неке локалне самоуправе нису биле укључене у многе програме подршке.

Министарство државне управе и локалне самоуправе и досада је имало велики број програма подршке. Међутим, због недовољне, можда, стручности, знања, али и због неблаговремено поднетих пријава, нису били укључени ни у један програм, а постоји велики број *Exchange* програма, ево сада има и *Exchange 5* програм. Међутим, управо зато што нису ишли у корак са временом првих програма, нису касније могли да аплицирају за неке нове програме.

Сматрам да ће управо оспособљавање ових кадрова омогућити да све локалне самоуправе подједнако и на исти начин иду ка путу напретка.

Поставила бих и питање министру Ружићу – да ли ће поред ових општинских и посебних обука за оспособљавање кадрова постојати и посебни критеријуми и једнак приступ за све запослене или треба објаснити локалним самоуправама да ли ће имати обавезу да подносе пријаве за запослене и за њихову даљу едукацију и оспособљавање?

Сви смо свесни чињенице да ће само добри и мотивисани кадрови, адекватно распоређени, обезбедити ефикасност каква је потребна за шири друштвени развој, а то ће управо пружити ова Национална академија.

Овим предлогом закона дефинисани су програм и едукације како на републичком тако и на локалном нивоу, а најзначајнија новина је да ће едукација бити обавезна и за највише функционере: министре, председнике општина, начелнике општина.

Циљ овог закона је да Србија има професионалну, ефикасну и љубазну јавну управу, јединствену базу података и кадрове који ће моћи да одговоре модерним и убрзаним токовима савремене администрације. Законом ће се укључити све локалне самоуправе којима управљање људским ресурсима никада није била тема и често је била и занемаривана. За разлику од локалних самоуправа, у Влади Србије постоји Служба за управљање кадровима, која се показала веома ефикасном и сврсисходном. Сматрам да ће и увођењем Националне академије управо рад са запосленима у локалним самоуправама показати исти резултат.

Верујем да, иако нам предстоји велики рад на промени односа према послу и приступа према том послу, полако сви постајемо свесни тога да ефикасна и услужна јавна управа постаје нешто што треба да буде стандард, независно од било којих политичких промена. Све што је досада урађено у управљању људским ресурсима био је претприступни корак у реализацији комплексног циља успостављања система организованог стручног усавршавања за све категорије запослених у јавној управи.

Академија ће помоћи да локалне самоуправе функционишу на исти начин и на истим законским основама. Потребно је трансформисати локалну самоуправу у модерну, способну, економичну, одговорну и правичну. Верујем да ћете на овај начин пружити једнаку шансу да оспособљени кадрови кроз различите програме, којих и сада има доста, благовремено и ваљано аплицирају код бројних фондова, ресорних министарстава и фондова ЕУ, управо зато што су општине губиле пред очима бројна средства због недовољне стручности и упућености ка таквим токовима.

На крају, рећи ћу још једном да ће Посланичка група Јединствене Србије подржати законе у дану за гласање. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Балша Божовић.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем се.

Председавајући, даме и господа народни посланици, уважени грађани, господине Ружићу, господине Ђоковићу, министре Љајићу, пардон, оно што је за нас веома чудно јесте да ли сте на било који начин узели у обзир стање у каквом се налази јавна управа у Србији када сте предлагали овај закон.

Да ли можемо без овог закона да решимо све ове проблеме? Мислим да не можемо, али исто тако сматрам да ови проблеми неће бити решени ни ако усвојимо ваш предлог закона и ако, на крају, Национална академија за стручно усавршавање у јавној управи и заживи са својих 30 запослених у Академији.

Мислим да је проблем у томе што је, пре свега, ваша претходница а садашња премијерка оставила потпуни хаос у јавној управи. Мислим да је стање које сте ви наследили 10 година иза стања од 2012. на дан када је СНС дошла на власт. О резултатима из тог периода, када је у питању јавна управа, говорио је и председник, садашњи, Републике Србије, похваливши управо и министра који је у то време, у те четири године водио државну управу и локалну самоуправу.

Оно што је највећи проблем јесте мотивација људи који раде, тих 700.000 запослених, међу којима има сјајних људи. Постоје сјајни кадрови, који су образовани, који су способни, који знају шта је одговорно вршење свог посла и своје дужности. Међу тих 700.000 људи су и они који 20, 10 или 30 година раде у јавној управи, раде свој посао одговорно свакога дана, али 30 година проводе сваки дан за истим столом, у истој канцеларији, и они једноставно немају никакав мотив да крену даље или да промене нешто на себи, у свом окружењу или на свом радном месту.

Тај проблем мотивације је катастрофалан у Србији, јер имате ситуацију да су смањене плате. Смањене су плате у јавном сектору. Оне се односе управо на ове људе о којима ми данас овде говоримо и на које ви покушавате на неки начин да утичете вашим предлогом. Али управо ти људи имају смањење плата, не вреднује се њихов рад. Нико апсолутно не води рачуна о њиховом учинку, нити вреднује њихов учинак. Е, како ћемо те људе мотивисати да заиста кроз ваш предлог сутра буду људи који ће тражити од својих претпостављених, од свог посла неки већи максимум него што су га давали у неком претходном периоду? Никако.

Имамо ситуацију да је након забране запошљавања, по речима министра из СНС, тадашњег, господина Крстића, 50.000 страначких функционера, односно партијских чланова добило посао у јавној управи. Педесет хиљада! Након забране запошљавања у јавном сектору, 50.000 партијских књижица је добило ухлебљење! И није онда чудо, господине министре, када кажу да само СНС боље живи у ових пет година у односу на све остале грађане Србије, јер је, очигледно, само њима дозвољено да имају посао у јавној управи. А сада кроз овај предлог закона покушавамо да их нешто и научимо да раде, је л' тако?

Онда се често дешава да они који одговорно, поштено и савесно раде свој посао, који знају због чега су на тим позицијама, који су дошли преко разних конкурса, ви их на неки начин понижаваате јер их сврставате у исти ред са онима који су дошли преко разних тетки и стрина на своја радна места а не знају апсолутно ништа да раде. Чак су постали и руководећи кадар. И сасвим сам сигуран да ви то јако добро знате и да сте се упознали са актуелном ситуацијом.

Када говорите о вашем предлогу закона, молим вас да мислите и на полицајце, на Министарство унутрашњих послова, на оне професионалце који часно и поштено раде свој посао у српској униформи, да имају у својим кантинама на стотине и стотине људи, неких девојака, момака, нико не зна ни ко су ни шта су ни одакле су се ту створили у ресторанима, у „29. новембру“ не могу да дођу на ред да ручају или доручкују од тих нових кадрова који свакодневно долазе иако постоји забрана запошљавања.

Више од 250 запослених након забране запошљавања је само у овом дому, у Народној скупштини Републике Србије, где такође они који су на конкурс добила посао себе питају због чега су поштено студирали, завршили факултете.

Није ни чудо што нам млади, на крају, одлазе из земље. Јавна управа, јавни сектор је слика и прилика и лице Србије са којим ви комуницирате, пре свега према неким младим људима који ће одлучити на основу тога како ви уредите систем да ли ће остати у овој земљи или не. Зашто би неко ко је мотивисан желео да 30 наредних година проведе у јавној управи али под условом да се учлани у СНС? Па пре ће отићи из земље, посебно још ако је вредно учио и поштено стекао своју диплому.

Имамо ситуацију да на многим местима имамо мањак запослених. Узмите пример општине Параћин – председник општине, на пример, нема архитекту у својој управи. Неко у Лесковцу нема неког за јавне набавке, неко у Суботици нема човека који се бави неким другим послом, а има вишак запослених. Па како ћемо сада, да их пребацујемо из једне општине у другу или из града у град па ћемо неког из Народне скупштине да

пребацимо у Параћин па да свакодневно тамо иде на посао или да се пресели тамо?

Мислим да је то неодговорно према оном људском капиталу који поседује наше друштво или наш народ. Наши грађани су ти који са својим знањем и умећем представљају највеће богатство у овој земљи. Ако их будемо третирали на овај начин, ако тај архитекта у Параћину не може да дође на радно место зато што је СНС запослила у јавној управи 50.000 људи, онда ми не шаљемо добру поруку неким будућим генерацијама.

Имамо Бранислава Пауновића са Звездаре, високог функционера СНС-а, који је одговоран за тровање преко 150 клинаца у београдским основним школама. Сто педесет малишана је отровано. Како ће сада та Национална академија која треба да га учи, ево овде пише, и о етици, и о интегритету запослених...? Како ће он да похађа курс етике као високи функционер СНС-а, који је, пазите, у државној управи, паралелно имао бизнис који је за две године имао већи промет за 15 милиона?

Како и на који начин и како му је Агенција за борбу против корупције то дозволила, то је питање за надлежне органе и свака част тужилаштву што је хитно реаговало по том питању, али оно што је веома важно, како ће сада та академија и о каквој етици ће та академија господина Бранислава Пауновића да учи када је због профита, који је очигледан, нашкодио деци? Преко сто педесеторо деце је по разним болницама, на кућном лечењу, јер су се отровали.

Питам вас о најосновнијој етици и моралу, који не треба да постоји само у овој академији већ је део кућног васпитања, део је неких државних институција, део је неког основног политичког морала за који се ваљда сви залажемо. У Србији очигледно не постоји.

Зашто вам све ово причам? Причам вам о заштити интегритета. Причам вам због тога што ми свакодневно трпимо мобинг од председнице Народне скупштине. Председница Народне скупштине, као што сте имали прилике да видите у претходних неколико дана, понижавала је генералног секретара пред очима целе нације, а мислим да је то веома лоше. Опет вам говорим, ја то причам, верујте ми, не зато што ја овде...

(У сали посланици гласно коментаришу.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Божовићу, само о теми, молим вас. Није тема председница Народне скупштине.

БАЛША БОЖОВИЋ: Не желим апсолутно да се препуцавам са било ким. То ми уопште није тема и није идеја. То говорим јер ћемо сутра доћи у ситуацију да Маја Гојковић, на пример, ишамара господина Мартиновића... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Чекајте, молим вас. Хајде да наставимо по теми, како сте, наравно, говорили у претходном периоду. Није тема председница Скупштине.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Дакле, то говорим и због својих колега, бринем и за њих. Никад не знате шта може да се догоди.

Оно што је веома важно јесте да сте ви, желим да кажем вама, господине Ружићу, па, направили један симпатичан потез на почетку вашег мандата и мислим да је добро прихваћен и схваћен, макар, ево, од мене лично; одајем вам за то признање. С обзиром на то да је на делу дигитализација и да смо у добу дигитализације, за шта се и залаже наша премијерка, мислим да сте изабрали добар поклон када сте јој купили не кувало, већ електронски апарат за кафу. И то је, наравно, у складу са Програмом Владе Републике Србије; свака вам част на томе. Али вас молим само једну ствар, да јој дате неке капсуле са много јачим кофеином и са више кофеина, пошто очигледно Србија стоји...

(Посланици Српске напредне странке негодују.)

... И немамо, апсолутно, луксуз, немамо времена, зато што свет и регион светлосном брзином иду у односу на нас. Државни...

(Иван Манојловић: Вама са мало кокаина.)

Кофеина.

Државни...

Ако можете да умирите господу прекопута која је нешто нервозна.

Ако се јавна управа на овај начин буде водила и у неком наредном периоду, од Србије неће остати ништа, ова радна места неће имати ко да плати; са свим овим у Суботици градоначелницима који чупају гркљане грађанима нећемо моћи да кренемо даље.

Прошле године, са тим завршавам, 59.000 грађана је напустило Србију трајно. Ове године ће се, мислим, испунити она предикција да ће бити до 80.000 људи. Мислим да је то веома поразно за наше друштво и за Србију, која жели да постане модерна земља. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Владимир Орлић, право на реплику.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Па не може „жуто предузеће“, изгледа, да схвати да може државом да се управља нормално, у складу са прописима, у складу са неким законима, а не бандитски, како изгледа једино умеју. Не може то да схвати па зато и помиње разне ствари, као што је Народна

скупштина или нека етика, је л' тако беше? На то немају ни морално право, нити за то имају било какву активну легитимацију.

Дакле, да се нешто ради по Пословнику, то је очигледно и лако проверљиво, а да се о тим стварима пита овде неко ко је не осуђивао, не сузбијао такве појаве у својим редовима, него их награђивао, немојте да се вређамо. Је л' беше Пајтић Бојан лично руководио гласањем из Бодрума? Је л' беше лажирао кворум, муљао са картицама? И како се то завршило? Тако што је трпео неке политичке или било какве последице? Ма не, унапредили човека. Унапредили га, терали га до врха, па је постао и директор „жутог предузећа“ захваљујући тим вештинама. И такви ће сад да се питају овде да ли нешто може или не може.

Где им је Новаковић? Шта им ради ових дана министар Дулић? Овај човек, Пауновић, ког су поменули, уредно је пријавио фирме које има Агенцији за борбу против корупције. Мора неко да не буде лењ па да уложи напор од два клика мишем да би нешто видео, а мора да има способност да те ствари које види и обради да би њима могао да се бави. Тај човек је приведен синоћ, а знате зашто? Јер постоје та правила и ти закони, што за време „жутог картела“ није могло да се деси никада.

Да ли им је садашњи директор икада реч објаснио, милион и по евра вредно земљиште категорије пашњака, одакле му то? Од министарске плате, можда од посланичке? Је ли је објаснио 300.000 евра вредан стан; од министарске плате или од посланичке? Три стотине хиљада евра уштеђевине; од министарске плате или од посланичке?! Има ли образложења за бесомучно дивљање или ће све да образложи повампирили тајкун Драган Ђилас? Па да видимо и то.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Михаило Јокић, повреда Пословника.

По ком основу?

МИХАИЛО ЈОКИЋ: Члан 103. Пословника – достојанство Народне скупштине.

Молим вас, председавајући, да сте...

Молим господина Красића да не додацује док ја дискутујем.

Председавајући, да сте ви друга или господина Живковића опоменули и одузели му реч у првом делу његовог наступа, ми не бисмо имали овај развој дискусије који смо имали ван дневног реда.

Ја вас молим да све оне, без обзира на то да ли су позиција или опозиција, ако за јоту одступе од дневног реда, да им одузмете реч. Ја не могу ...

(Зоран Красић додацује.)

Друже Красићу, сачекај мало.

Ја не могу да схватим да у једном човеку може да буде толико зла као у господину Балши. То је невиђено.

Па ви сада помињете госпођицу Брнабић, која није ту, и кажете да је она оставила хаос. Како вас није срамота?! Какав сте ви центлмен? Какве везе госпођа Брнабић има са овом темом о којој ми дискутујемо?

Друго, ви кажете – запослили смо ми 50.000. Ви се фрљате. Ја сада кажем, ви када сте били...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Јокићу, извините, молим вас, ово се сада претвара у реплику. Хвала, али нећу дозволити да се претвори повреда Пословника у реплику.

Хвала вам на вашој сугестији и наравно да ћемо наставити по дневном реду. Трудићемо се, наравно.

Реч има, по дневном реду, Александар Марковић.

Изволите, колега.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем.

Председавајући, уважени представници Владе, даме и господо народни посланици.

Па, председавајући, ја бих парафразирао једну мисао – да се убица увек враћа на место злочина. То говорим из разлога што је претходни говорник, који је овде износио разне глупости, овде ламентирао тобоже над судбином државне управе, јавне управе, а он управо долази из редова странке која је, док је вршила власт у Србији, буквално уништила, уназадила државну и јавну управу. Извршила је најстрашнију могућу партизацију државне управе.

Сетите се тог периода, у питању је период до 2012. године, када ни чистачица у било ком јавном предузећу или установи није могла да се запосли ако није имала чланску карту ДС-а. Буквално ни чистачица. И он данас нама држи неке придики овде. Требало је да га опоменете. Требало је да му укажете на то да не говори истину.

Који је био домет њихове власти и који је био њихов програм у погледу унапређења државне управе? Тако што су у локалним самоуправама у којима су вршили власт, у једној од њих су деценијама вршили власт, у питању је Градска општина Врачар, једино што су умели, умели су да доводе партијске кадрове. Знате шта су радили? Унапредили су један модел до потпуног бесмисла. У току једне календарске године именују преко 40 помоћника председника Градске општине тако што их ротирају на по три месеца или мање. То је домет њихове власти, то је био њихов програм у погледу унапређења државне управе.

Молим вас, господине министре, да се и не обазирете много на критике које су долазиле од претходног говорника. У питању је човек који

се данас залаже за нешто а већ сутра то исто критикује и пљује. Погледајте ово, молим вас, господине министре. Да ли сте знали да је само пре три године, 2014. године, тај исти Балша Божовић, како каже мој уважени колега Орлић, са тајкуном Драганом Ђиласом промовисао музичку фонтану на Славији сличну оној какву данас имамо и причао о томе да је то не знам какво достигнуће?

(Председавајући: Колега Марковићу, вратите се на Националну академију.)

Одмах се враћам, само да вам покажем, јако је важно и због грађана. Дакле, у боји је слика, погледајте њихову замисао. Да ли је то слично ономе што данас имамо на Славији, на срећу? Јесте, али данас то не ваља, зато што је Српска напредна странка ово урадила.

Истина је да је претходних година Министарство државне управе и локалне самоуправе спровело рационализацију броја запослених, самим тим допринело значајно, да кажем, уштеди у читавом јавном сектору. То је, између осталог, омогућило да земља, хајде тако да се изразим, лакше, између осталог, преброди то предбанкротно стање које смо затекли. Сетиће се претходни говорник тих година, дакле у питању је 2012. година. Буквално смо били пред банкротом, скоро да пензије нисмо имали да исплатимо. Празна каса, то је оно што су нам оставили. Али је побегао из сале па га нема да чује шта имам да му кажем.

Оно што је неопходно, оно што је остало да се уради, оно што морамо сада да урадимо јесте боља организација самог посла и боља структура самих запослених у државној управи. За тако нешто су нам потребне даље реформе, поједностављење свих процедура, имплементација нових технологија, пре свега дигитализација коју смо већ помињали данас овде, затим едукација и повећање ефикасности.

Претходна министарка, данас премијерка, али како видим и актуелни министар, господин Ружић, решени су да спроведемо оно што смо зацртали, а то је трансформација државне управе. И оно што бих у том смислу истакао то је да је неопходна потпуна примена Стратегије реформе јавне управе. Применом Стратегије, потпуном применом Стратегије реформе јавне управе имаћемо ту ефикаснију и бољу државну или, како воле да кажу, јавну управу и јефтинију државну управу, што је јако важно.

Закон о општем управном поступку омогућио је да управа коначно постане сервис грађана, што она и треба да буде, што је био и предизборни програм СНС-а још од 2012. године, да управа коначно постане сервис грађана. Тиме обезбеђујемо адекватан третман сваког појединца, сваког грађанина.

Укинуте су најразличитије таксе које су постојале, различита уверења, изводи и тако даље, и тако даље, а први пут смо дошли у ситуацију да приликом прибављања различитих докумената, која су некада морала да се пешака, ајде тако да се изразим, прибављају, данас то службеним путем чиновници раде уместо грађана. То су кораци који успостављају оно што називамо ефикасном јавном управом и то су кораци које имамо као резултат досадашњег рада Министарства државне управе и локалне самоуправе.

Данас можемо рећи, поносно можемо рећи да Србија полако али сигурно добија обресе модерне државе, модерне уређене државе, између осталог и повезивањем највећих државних регистара.

Оно што бих посебно истакао у том смислу то је њихов пренос у електронски облик. Дакле више од 145 институција државне управе и локалне самоуправе пружа тренутно више од 800 различитих услуга на порталу електронске управе, према подацима којима ја располажем. Осим тога, бројне су и административне олакшице, које, да кажем, олакшавају пословање привредних субјеката, а напомињем да су све донете управо на иницијативу Министарства за државну управу и локалну самоуправу.

У контексту свега овог реченог ови данашњи предлози закона представљају природни след у процесу трансформације државне управе и добро је што је Влада Србије поставила као један од приоритета оснивање Националне академије за стручно усавршавање у јавној управи.

Ово ће први пут увести обавезно образовање државних службеника, и то на свим нивоима. Дакле, сви државни службеници, од републичког до локалног нивоа, проћи ће јединственоу, стандардизовану норму едукације, а све у циљу професионализације државних службеника. То је један значајан сегмент развоја људских ресурса у јавној управи, али и остваривању укупних економских циљева.

Сада бих могао да наставим таксативно да набрајам све остале резултате Министарства, али налазим да је министар позванији у том смислу, а нешто од тога смо и чули у његовој уводној речи.

Из свих разлога које сам навео желим да позовем да подржимо ове предлоге закона у дану за гласање. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Марковићу.

Реч има народни посланик Дубравко Бојић.

Изволите, колега.

ДУБРАВКО БОЈИЋ: Пре него што почнем дискусију о предложеним законима, осећам потребу да неко своје лично, подвлачим лично, виђење рада овог дома поделим са свима вама.

Пратећи преносе скупштинских заседања у ранијим сазивима увек су ме привлачиле и увек сам ценио оштре полемике, темпераментне и жучне расправе, интелектуално надмудривање. Нажалост, у овом нашем сазиву данас је тога мање. Данас се много више могу чути неке квалификације које не смеју и не могу бити део јавног говора у овом парламенту. Безброј паушалних, површних, претећих, увредљивих и осталих квалификација и са наше леве и са наше десне стране се данас може чути. Изражавам своје задовољство што припадам Посланичког групи Српске радикалне странке, која је максимално озбиљна и посвећена само раду овог парламента. Толико о томе.

Као и безброј пута раније, и код ових предлога закона имамо један препознатљиви манир рада Владе, да доставља Народној скупштини предлоге закона које треба донети по хитном поступку. Ми доносимо законе. Закони чине систем. То је велики и озбиљан посао, а велике ствари се раде полако, никако по хитном поступку. Са друге стране, постоји безброј чињеница које подгревају сумњу да, када се нешто ради на брзину или по хитном поступку, увек се провлачи одређена сумња да се ту нешто жели прикрити, да се нешто жели провући, да нешто једноставно избегне ширу, јавну, транспарентну расправу.

Говорећи о Предлогу закона о Националној академији за јавну управу и изменама и допунама Закона о државним службеницима запажамо један парадокс. Сви се слажемо, постоји потреба да се уреди ова област, али то није учињено на добар начин. Подсетићу вас на речи апостола Павла, који каже да добро, ако није учињено на добар начин, није добро.

И ми смо за уређење државне управе, за њену ефикасност, за награђивање и напредовање државних службеника, за усавршавање запослених, за све оно што сада недостаје државној управи, а то су компетентност, законитост и целовитост у обављању конкретних функција, активности, задатака из утврђеног делокруга и надлежности.

Идеја о оснивању Националне академије за јавну управу је позајмљена и наметнута из ЕУ. Она је део дугогодишње традиције и праксе неких европских земаља. У питању је још једно европско чедо које треба одгајати у правном систему Републике Србије, а правни систем Републике Србије не познаје институт „национална академија“. Ради се о још једној новотарији, која није производ стварне потребе и нужне целисходности већ један у низу захтева за усаглашавање са ЕУ, и опет по хитном поступку.

Влада има потребу, пре свега маркетиншку, да све што уради буде звучно, велико и историјско. У том светлу ми видимо потребу извршне власти да образује Националну академију за јавну управу. Доношење закона о Националној академији за јавну управу је, макар само и као

организациони акт, нецелисходно, сувишно или бар неадекватно. Није тешко образложити зашто, а има више зато.

Изворно, академија је висока школа за науку или уметност, што Национална академија за јавну управу, апсолутно, очигледно, није. У државној управи постоје образовне институције типа Војне и Полицијске академије, где се стичу знања и вештине и где се школују одговарајући профили за потребе државе. Ниједна од ових академија није названа националном иако су оне то у суштини. И Правосудна академија нема ознаку националне а део је судског система и те гране власти.

Национална академија за јавну управу у Предлогу закона има елементе образовања – акредитација, програми, стипендије, учење из радног односа, предаваче и слично, али је поента у закону, што стоји у Образложењу, усавршавање државних службеника за послове које већ обављају. А за то и за издавање потврда и сертификата није потребна Национална академија, нити 30 запослених људи, нити нова зграда од милион и по евра, нити Програмски савет, нити сталне програмске комисије са додатним сталним плаћањем, нити упућивање на сарадњу са другим јавно признатим организаторима образовања и усавршавања; довољна је само модернизована Служба Владе за усавршавање и управљање кадровима.

Лепо пише у члану 18. Предлога закона да ће послове Националне академије за јавну управу обављати Служба за управљање кадровима до њеног конституисања. Ми сматрамо да је за све ово било довољно, ако баш мора, један скроман и адекватан назив – центар за јавну управу или центар за унапређење јавне управе, као Владино тело или служба.

Избор извођача програма такође може бити немали проблем – сви ће хтети да угурају своје, многи ће се и сами кандидовати да би остварили право на додатну награду.

Образложење за доношење закона о Националној академији је на нивоу квалитета основне идеје, а то значи неубедљиво. На пример, предлаже се доношење закона по хитном поступку будући да би његово недоношење на овај начин могло да проузрокује штетне последице по рад органа и организације у систему јавне управе. Већ много пута чувено.

Ако је намера предлагача, Министарства државне управе и локалне самоуправе, била да се оснује централна национална институција за стручно усавршавање у јавној управи, онда је њена позиција могла бити ојачана садржајем датим у предлогу закона о државним службеницима. Смештањем материјалног елемента унапређења стања овог система у оквиру закона о Националној академији не би се изгубила сврха стручног усавршавања државних службеника.

За управу је много важније како се нешто уређује, а не где се уређује. Чак ни оба предложена закона не регулишу целисходно и на јединствен начин функцију стручног усавршавања запослених. Аргументација у прилог оваквог приступа налази се у члановима 2. и 3. измена и допуна Закона о државним службеницима, где општи програм обуке и програм обуке руководиоца доноси Влада на предлог Националне академије, као и селекцију и акредитацију предавача, ментора и коуча.

Господине министре, без обзира на ваше образложење овог термина, као лингвиста морам да интервенишем. Заиста ми је засметала ова реч страног порекла уграђена у наш закон. Иако је наш матерњи језик, српски, и лексички и семантички сиромашнији од неких других језика, наш највећи лингвиста, проф. Александар Белић, говорећи о језику као живој материји која се стално развија, унапређује, обогаћује, поприма туђице и позајмице из других језика, ипак је био веома скептичан при употреби речи страног порекла; сматрао је да се речи страног порекла могу употребљавати само изузетно, само када је то неопходно. А да ли је то овде случај? Неки наши превремени Европљани пре би се одрекли свога језика само да се дочепују чланства у Европској унији.

Европска унија вам је као воз. Ко први уђе у вагон, моћи ће да седи, имаће можда добро место. Ко уђе последњи, неће моћи да седи, неће имати добро место, ако се и уопште угура да уђе у вагон. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Бојићу.

Реч има народни посланица Вера Пауновић.

Изволите.

ВЕРА ПАУНОВИЋ: Поштовани господине потпредседниче, поштоване колеге народни посланици, поштовани чланови Владе, подношењем сета закона у области јавне управе Народној скупштини на разматрање и усвајање представља потврду изнетих намера Владе да питање реформи у овој области добије пун приоритет у будућем периоду и да се ради на даљем унапређењу тог сегмента власти у свим његовим видовима.

Добро организовани органи управе су један од предуслова ефикасног вођења државне политике. Самим тим ови органи су истовремено огледало саме државе, у њима се огледа стање у ком се једна држава и друштво налазе. Стога је природно настојање да се константно ради на томе да они буду што је могуће бољи и ефикаснији у свом раду, јер од тога корист има и сама држава и сваки од нас појединац, грађанин.

Законом о Националној академији за јавну управу предвиђа се оснивање ове нове институције, која би имала специјализовану надлежност да се бави организовањем образовања у органима јавне управе. Конкретно,

Академија би имала више надлежности, али неколико најважнијих биле би оне које се односе на прикупљање и обраду података у вези са унапређењем рада јавне управе, акредитацију програма обуке и спроводилаца тих обука и издавање стручних публикација.

Поставља се питање да ли је неопходно да се формира једна оваква институција са овим делокругом рада. Мишљења сам да је то било неопходно, јер искуство је показало да су се досадашњи програми усавршавања у јавној управи знатно разликовали од органа до органа, како по свом обиму и учесталости тако и по квалитету. Сада ће нова академија у овој области добити значајну улогу да организује те програме, чиме би требало да се постигне њихова унификација и укупни виши квалитет.

Такође, у члану 6. Предлога закона предвиђају се одређени услови за стицање акредитације за ове обуке у погледу извођача, простора и опреме, што би опет требало да гарантује да ће се овим активностима бавити озбиљне организације.

Академија ће имати два стручна тела: Програмски савет и сталне програмске комисије које ће се бавити стручним програмским питањима рада. Наравно, рад овакве институције ће ипак захтевати и додатна финансијска средства, али из образложења предлагача мислим да се види да она нису и неће бити претерано висока, поготову што ће део запослених бити преузет из већ постојеће Владине Службе за управљање кадровима.

Са овим законским предлогом уско је повезан и Предлог закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима. Фактички се врши повезивање закона о Националној академији са Законом о државним службеницима, односно детаљније се регулише област стручног усавршавања.

У предложеном новом члану 97а предвиђају се случајеви када нарочито постоји потреба за стручним усавршавањем, и то: ако се донесу нови прописи, утврди да орган неефикасно послује тако што касни у доношењу аката или акта често буду враћена у поступку инспекцијског надзора и да ће се те потребе утврђивати на Програмском савету Националне академије, која ће тако имати одређену надзорну улогу над радом тих органа.

Важно је и то што је овим допунама препознат и програм обуке руководиоца, што мислим да треба да буде и приоритетни задатак, јер руководиоци органа треба личним примером да предњаче у поступку примене овог закона.

Иако није директно повезан с облашћу јавне управе већ представља један, да тако кажем, општи законски акт који третира више области нашег друштвеног и приватног живота, предлог новог закона о електронском

документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању је такође значајан законски предлог, којим би требало да још јаче и одлучније закорачимо у област е-управе и тиме елиминишемо разне врсте чекања у редовима за остваривање својих права.

Мишљења сам да ће код овог закона такође бити важно да се наши државни органи опреме адекватном и поузданом рачунарском опремом, да се службе и овде едукују, али и да се грађанима на одговарајући начин појасне погодности које би могли имати применом овог закона како би он заиста заживео у пракси.

Поштовани народни посланици, поштовани грађани Србије, Посланичка група ПУПС-а сматра да је ефикасна државна управа кључ уређене државе а уређена држава темељ уређеног друштва па ће стога у дану за гласање дати своју пуну подршку за усвајање овог закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Пауновић.

Реч има народна посланица Љиљана Малушић.

Изволите.

ЉИЉАНА МАЛУШИЋ: Хвала.

Поштовани председавајући, поштовани министри са сарадницима из Министарства, даме и господо посланици, данас имамо на програму четири закона; ја ћу говорити о Предлогу закона о Националној академији за јавну управу и о Предлогу закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима.

Године 2014, када је госпођа Ана Брнабић дошла у Министарство државне управе и локалне самоуправе, почеле су реформе државне управе. Наиме, то је неопходно, јер је наш...

Ја се извињавам, може ли само мало пажње?

Државна управа је огроман апарат, спор, врло скуп, што би се рекло, за одржавање, скуп је грађанству. Зато су неопходне реформе, а то, уосталом, стоји у Стратегији која је прописана до 2020. године. Реформе су неминовне и сигурна сам да ће господин Ружић, који је сад у Министарству за државну управу и локалну самоуправу, наставити овим путем.

Спочитаваше нам малопре како је за ова два закона и уопште начин на који Српска напредна странка води са својим коалиционим партнерима ову нам лепу државу да запошљавамо кадрове, да смо запослили енормно велики број кадрова. То напросто није тачно. Ако неко припада овој скупштини, ако чита законе, зна да смо 2013. године донели закон о забрани запошљавања или, у правом облику, Закон о одређивању максималног броја запослених у јавном сектору.

Тако смо 2013. године не отпустили, напротив, природним одливом, добрим социјалним програмом и преквалификацијом је у државној управи

било тада 37.900 људи мање, до краја 2016. године 80.000 људи. Али добрим социјалним програмом, природним одливом, а не као 2008. године, 400.000 људи је било отпуштено; због лоше приватизације 528 фирми је било огољено па тако огољене поново враћене држави. Ми радимо једну потпуно другачију политику, социјално одговорну политику.

Што се даље ових закона тиче, треба нагласити да је уштеда само 2013. године била 43.000.000 евра, а до краја 2016. године 80.000.000 евра, па онда 100.000.000. Молим вас, за 100.000.000 евра ви можете направити сто километара фантастичних путева, можете направити масу школа, обданишта, реновирати болнице. Браво за Владу Републике Србије, овако се ради!

Такође, донет је Закон о општем управном поступку, по коме се трансформише државна управа у сервис грађана. Напокон грађани треба да схвате да су све инстанце власти, од јединице локалне самоуправе преко локалне самоуправе, градске управе и државне управе, сви смо сервис грађана. Овај закон се и доноси да би људи схватили да, кад оду у било коју институцију или установу, морају имати комплетан сервис, да не буде још увек она чувена реченица – фали ми још један папир. Е тако смо ми до 2012. године одбили стотине добрих инвеститора, што се више никада поновити не сме. Данас се тај папир добија за један или до три месеца, а биће и да ће се добити за десет дана.

Оно што још треба нагласити је да треба правити велику разлику између Националне академије и високообразовних установа. Наиме, Национална академија није високообразовна установа и треба схватити, да се не буне људи, да је ово само једна врста едукације. Оно што ми тражимо овим законима је професионализација, рационализација, љубазно особље. Особље, односно људи који ће радити у институцијама морају знати да имплементирају законе које ми добијамо од ЕУ, јер смо земља приступница ЕУ. Затим морају знати да раде пројекте. Толико милиона нас чека у ЕУ и различитим светским фондовима, треба научити како радити пројекте. Значи, још један пример добре праксе.

Оно што ћу још напоменути а тиче се е-управе, на чему Влада инсистира и ја се слажем са тим, уколико се ми не прикључимо на дигитализацију и технолошки развој, ми ћемо бити у жестоком проблему. Ово је 21. век, тржишна привреда влада свуда у свету. Или ћемо бити са њима једна модерна држава или ћемо бити у запећку годинама. Нама је циљ да будемо ово прво.

Шта још рећи? Е-управа је неминовна, јер, замислите само, следеће године, од 1. јануара 2018. године креће систематизација, односно удруживање шест великих регистара. Ви ћете имати све на једном месту. Ту

ће бити и матичне књиге, и ПИО, и Министарство унутрашњих послова и сви остали. Једним кликом, притиском на дугме имаћете комплетну документацију. Браво за Владу Републике Србије!

Могу причати још пола сата, ово су четири закона, али ја не желим, јер иза мене има толико говорника. Хвала на пажњи. Српска напредна странка ће у дану за гласање подржати предлоге ових закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Малушић.

Реч има народни посланик Србислав Филиповић.

Изволите.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Хвала, председавајући.

Даме и господо народни посланици, господо министри и сарадници министара, уважени грађани, толико тога смо чули у ова два дана, много детаља, много оних нових ствари које нам доносе закони који су на дневном реду и, без икакве дилеме, ја ћу их подржати у дану за гласање јер сам сигуран да су овом друштву и овој држави потребне свеобухватне реформе, од темеља до крова. Значи, морамо нашу државу потпуно да променимо, да је реформишемо.

То и чини Српска напредна странка, предвођена председником наше државе Александром Вучићем, већ пуних пет година. Боримо се да променимо све оно што у Србији није било добро. Али шта ћете, када се боримо да променимо нешто, неки који су вам оставили хаос, који су вам оставили банкрот, безнађе, минус, рупу до рупе, покушавају, то је инерција оне прошлости, да вас врате у то мрачно време и да Србију и њене грађане поново увуку у раље корупције, криминала, безнађа и сиромаштва.

Сигуран сам да су нам потребне реформе. Због чега? Наши циљеви су да ово друштво, да наши грађани живе боље, без обзира на то за коју су политичку партију опредељени. Чули смо данас и неке приче да наша јавна управа болује од партократије. Истина је да су у Србији можда претходних 50 или 60 година радна места у јавном сектору зависила од тога за коју сте политичку опцију опредељени, то није никаква тајна, па то свако зна, то и мало дете зна да је у Србији било потребно и за чистачицу и за кафекуварицу и за било каквог шефа, начелника, да будете члан неке политичке партије. Данас то више није случај.

Могу потпуно отворено да говорим са било ким из опозиције да нам наведе кога је то Српска напредна странка смењивала само зато што је симпатизер или члан неке политичке партије. Толики су начелници и шефови одсека остали по министарствима који су и раније били, зато што се ми водимо тиме – ако је неко радио честито свој посао, треба да остане, онај ко није добро радио свој посао, треба да оде.

Они људи који су квалификовани, они треба да нађу своје место у јавној управи уколико желе да својим радом, знањем и искуством, својом стручношћу помогну свом друштву на путу реформи, на европском путу, на путу промена и на путу бољитка.

Само неко ко не жели добро Србији у будућности може да се опире променама. И то су они који су у неком претходном периоду, пре 2012. године, у хаосу, сиромаштву у коме су грађани живели имали прилику да са платама од хиљаду евра летују на Гренланду, рецимо, а да зимују на Малдивима. У нашој посланичкој групи, у Српској напредној странци и код људи који су данас на власти немате такав случај. Нормалан човек не може да оправда пред јавношћу Србије да оде на Малдиве, потроши 15.000 евра, а дође овде и говори о пензионерима и говори о малим платама у јавној управи. То је срамота.

(Ана Стевановић: председавајући, је ли ово тема?)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Филипковићу, стварно, вратите се на Националну академију, молим вас.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Има везе са јавном управом. Ово и те како има везе са свим што смо говорили данас, па ако нисте прекидали неке који су нас овде пљували, блатили и причали о чупањима гркљана и чему већ, онда могу и ја да одговорим њима на онај начин на који то заслужују, зато што грађани Србије сматрају нас као своје представнике, свакога дана траже од нас да говоримо овде оно што они мисле и што желе да чују, а што је истина, на крају крајева.

(Ана Стевановић: Тема!)

Добацивање је, некако, ствар културе. Култура се доноси из куће, рекао бих. Тако да...

(Ана Стевановић: Држите се теме.)

Подсетићу вас, када говоримо и када се добацује некоме: „Тема!“, просто морам да вам кажем да је Пушкин лепо рекао једну ствар: „Читање је најбоље учење“. Неко ко није прочитао ни реч закона све време виче – тема, тема; па скаче са своје столице – тема.

Ако мама те госпођице ради у Агенцији за борбу против корупције, онда и то може да буде тема, и то грађани треба да знају. Очекивао сам, знате како, некад случајно може нешто истинито да дође из опозиције. Слушам их цео дан и никако, ни случајно неку истину да кажу. То је невероватно.

Али и то је добро, да грађани виде да се они ништа нису променили, да за пет година ништа нису ни прочитали ни научили и да све што раде овде и све што су за годину и по дана научили у овом парламенту то је да дигну Пословник. Књига се чита, она се не диже... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Филиповићу, молим вас, вратите се на тему, говорите о теми. Расправа савршено иде.

Изволите, пријавите се.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Тачно је, расправа иде савршено по грађане Србије, људи виде шта смо све то урадили за ових пет година у јавној управи, виде колико је лакше данас извадити неки документ који вам је потребан, виде колико је јавна управа, рекао бих, професионалнија и боља него што је била пре 2012. године, међутим, далеко од тога да је савршено. Ми не говоримо да сада тече мед и млеко, већ да смо храбро закорачили у промене и реформе у нашем друштву и да грађани то виде и осећају.

Грађани се о томе, на крају крајева, и изјашњавају и говоре, и то можете да видите. Па свако ко је вадио личну карту или пасош, јасно му је, ако је иоле поштен, или кад је пријављивао бебу у породилишту, зна да пријави дете за 10-15 минута, да више не мора да обилази пет институција да би извадио неколико докумената и да му пролазе недеље и дани. Неко ко хоће да извади један документ више не мора да изађе са посла и да оправдава свој изостанак с посла да би један документ извадио. Толико тога бољег је урађено него што је то било пре.

Прихватам и волим да чујем сугестију и критику, али ако си 12 година, мајсторе, био на власти и за тих 12 година ниси успео да убрзаш вађење обичног извода о држављанству, онда боље седи и ћути и пусти неке људе да ураде нешто, научи нешто из онога што си радио.

И, као што кажем поново, васпитање се носи из куће. Очигледно неки или немају кућу или није имао ко да их васпита.

И поновићу за крај, Србија ће да напредује онолико брзо колико буде спремна да се брзо мења, да брзо учи и колико буде читала и радила на себи. Ова страна која подржава Владу Републике Србије, та страна је спремна и да учи и да ради и да чита и да мења нешто код ње кад није добро, и зато је за СНС данас преко 60% грађана Србије. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народна посланица Ана Стевановић, повреда Пословника.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Дакле, указујем на повреду Пословника, члан 106. став 1. који налаже да говорник може да говори искључиво о тачки дневног реда о којој се води претрес.

Ви сте реаговали, чињеница је да јесте реаговали, али зашто увек неко мора да вам сугерише и да вас опомене када треба да реагујете? Ми од дотичног колеге увек слушамо исте приче, увек су то исте реплике које никад немају везе ни са каквом темом, поготово не са темом дневног реда.

Увек се ту износе неке чињенице које везе с мозгом немају. Вређају се колеге на један јако примитиван начин.

Ја вас молим, и зарад достојанства овог дома, да ви реагујете увек на овакве ствари, не само када је у питању поменути колега. Кад год неки колега вређа, то је недопустиво, на тај начин крши се достојанство, а ви сте дужни да одржавате ред на овој седници. Зато вас молим да вас ми уопште не упућујемо на то да треба да радите свој посао. Молим вас да га радите одговорно и прецизно, без наших добацавања. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање?

АНА СТЕВАНОВИЋ: Апсолутно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић, повреда Пословника.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, рекламирам чл. 103, 108, 109. и 107. Пословника, у вези са тим члановима.

Сада сте на делу могли да видите класичну злоупотребу Пословника, која је личила на реплику. Тако сте могли да видите како Пословник крше управо због непотизма.

Ја нисам знао – и верујем да сам и ја повредио достојанство Народне скупштине – ово што је господин Срба рекао. Замислите кад непотизам дође дотле да неко у Агенцији за борбу против корупције има службеника који контролише њега. Замислите да је моја покојна мајка сад у Агенцији за борбу против корупције и да контролише мене.

Сад ми је јасно, и ту је повреда достојанства, зашто колега Радуловић никада није одговарао за то што је фирму пренео на повезано лице, то јест супругу. Само зато што је мајка његове посланице контролисала...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да ли желите да се Народна скупштина изјасни? (Не.)

Замолио бих све колеге да не коментаришемо приватни живот било кога.

Ана Стевановић, поново повреда Пословника.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Сада указујем на члан 107, такође став 1, где се каже да је говорник на седници Народне скупштине дужан да поштује достојанство Народне скупштине.

Због чега сам се ја јавила да укажем на ову повреду? Зато што је мени апсолутно јасно да људи који никад ништа нису постигли ни својим знањем нити образовањем могу само да мисле да су и други исто тако

дошли до неких позиција или функција које су њима такође тренутно доступне.

Такође, подсећам представнике СНС-а шта је њихов председник рекао пре неких шест месеци.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немојте њих, молим вас. Подсетите мене, мени кажите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Само да напоменем да је рекао да ће било који њихов члан који помене или се увредљиво изрази о члану породице било ког политичког опонента бити избачен из странке. Тако да овом приликом позивам и председника Републике Србије Александра Вучића да реагује на овакве ствари, да држи своју реч и да избаци одређене чланове из своје странке пошто се увредљиво изражавају о припадницима опозиције, конкретно представницима Посланичке групе Доста је било, па и мени лично. Тако да то што су неки посланици изашли из појединих ријалити шоуа не значи да треба да праве ријалити шоу од Скупштине. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање?

АНА СТЕВАНОВИЋ: Апсолутно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Повреда Пословника, Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, ово је била класична реплика. Члан 103. ст. 7. и 8, да се одбије време посланичкој групи два минута.

Ја ћу се извинити ако сам погрешно, али нека колегиница јасно каже да ли постоји конфликт интереса. Да ли јој мајка ради у Агенцији за борбу против корупције? Да или не?

(Жагор у сали.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немојте, молим вас, колега.

Нећу ово допустити.

Владимир Орлић, повреда Пословника.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Сад бих и ја по члану 107. Пословника, господине председавајући, питање достојанства Народне скупштине.

Сматрам потпуно неприхватљивим ударом на достојанство Народне скупштине када се овде неко осети увређено или повређено и онда реагује на ствари на које иначе не би реаговао ако му се дешавају у непосредном окружењу, али никад под милим богом. На пример, прича о дневном реду. Да ли је један једини пут са те стране данас указано на излазак ван оквира дневног реда, а дешавало се цео божији дан? Је л' комплетно „жуто предузеће“, кад год је говорило, излазило ван оквира Пословника? Јесте, него шта је. Је л' посланичка група управо тог удружења групе грађана, која

прича да је странка а у ствари није ништа, излазила ван оквира дневног реда? Јесте. Јесу ли се можда пожалили на ту појаву? Нису.

Господине председавајући, то треба да приметите, па кад се дешава оваква злоупотреба каква је била малопре, на то да укажемо.

Да ли су се нашли позвани да укажу на излазак ван оквира дневног реда када су пре само неколико дана овде потрошили сате рада Народне скупштине, бог зна колико новца грађана који све ово плаћају, да причају једну потпуно испразну демагошку причу о некаквим бесплатним уџбеницима? Предлагали су нам овде да купимо 560.000 рачунара. То су написали. Појма нису имали шта су написали, појма нису имали шта су причали. А то није било ни тачка дневног реда ни предмет расправе.

Јесте их чули тада, господине председавајући, да су радили ово што су радили малопре? Јесте ли чули да су се пожалили на исти начин као малопре? Ја нисам. Сигуран сам да није нико ко је био овде у сали. То су све злоупотребе, једна за другом.

Господине председавајући, ви и ја знамо да је реч о дубоко неморалним људима, људима који су злоупотребили кампањски новац, али да тај неморал демонстрирају кроз овакво иживљавање над Пословником, то не треба да дозволите. Не тражим да гласамо, да водимо рачуна. Хвала.

(Владимир Ђурић: Срам те било! Шта причаш то?)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Молим вас, без добацивања.

Молим вас за мир у сали.

(Владимир Ђурић: Срам и тебе што га ниси опоменуо!)

Господине Ђурићу, изричем вам опомену.

Враћамо се на дневни ред.

Реч има Татјана Мацура. Није ту.

Реч има Ивана Стојиљковић.

Изволите, колегинице.

ИВАНА СТОЈИЉКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Уважени министри са сарадницима, даме и господо посланици, желела бих, пре свега, да истакнем да су ова четири закона која су данас на дневном реду резултат једног јако добро утабаног пута, односно јако добре реформе у јавној управи, која је већ од 2014. године у фокусу и Владе коју је предводио Александар Вучић а и ове Владе, која то успешно наставља, на челу са Аном Брнабић.

Оно што је реформу у јавној управи представљало пре свега је рационализација, затим реорганизација и модернизација.

Рационализација за ове три године је врло успешно одрађена. Ми имамо резултате да је смањен број у јавној управи за 39.000 запослених и

то, као што смо већ чули, јако добрим социјалним програмима и природним одливом, а не како је то некада власт радила, пре нас, отпуштањем радника. Дакле, један јако добар социјални програм довео је до тога да се смањи око 39.000 вишка запослених у јавној управи. Ако се томе додаје и смањење из јавних предузећа, тај број достиже 80.000. Дакле, уштеде су на годишњем нивоу око 45.000.000 евра, што је веома значајно за буџет Републике Србије.

Ова четири закона која су данас пред нама пре свега представљају јако добар основ и кровни су закони за даљу реорганизацију и модернизацију.

Када говоримо о реорганизацији јавне управе, пре свега говоримо не само о реорганизацији система и новим начинима пословања, модернијим, него и о усавршавању и обуци запослених у јавној управи. Дакле, ту се данас помиње више пута оспоравана Национална академија, која, пре свега, још једном напомињем, не представља високообразовну установу и након ње се не добија диплома, већ представља акредитовану институцију која ће вршити обуку и усавршавање запослених у јавној управи и припремати их за модерније технологије.

Само бих скренула пажњу, ево један пример, пре неки дан смо на Одбору, када смо разговарали о овим увођењима е-управе и е-пословања, говорили о стручњацима из ИТ сектора и баш је посланик из опозиције питао – како ви мислите да их задржите у јавном сектору када плате нису довољне? Тачно је да су плате за ИТ стручњаке у приватном сектору далеко веће и тачно је да су далеко примамљивије плате у иностранству, али управо је ова академија начин да задржимо те младе људе, зато што можемо да им пружимо адекватно образовање, адекватну обуку, јер они, наравно, морају да се усавршавају, а све то их кошта. То приватни сектор не може да им пружи на овај начин као што ће моћи државни, као што ће моћи Академија и као што ће моћи јавне институције. Тако да, ево, ово је један од примера где ће ова академија имати јако добре ефекте.

И, као што сам рекла, модернизација. Односи се пре свега на дигитализацију. Значи, једна модерна, ефикасна и јефтинија јавна управа. Мало пре смо чули од моје уважене колегинице да следи увезивање у један систем шест регистара; матичне књиге, социјално осигурање, ПИО, МУП, Национална служба за запошљавање. Само ово увезивање, које ће омогућавати да на личну карту добијете све оно што сте желели, дакле да добијете услугу или пријављивања новорођене бебе или ако желите да закажете венчање, то су неки од примера, само то ће на годишњем нивоу да уштеди око 7.000.000 штампаних папира. Сад замислите колика ће то бити уштеда у свакој локалној самоуправи.

Дакле, сви ови закони даће један јако добар основ, кровни су закони за даљу модернизацију, посебно у овој сфери видимо јако добре резултате. Дакле, не само да јавна управа буде у служби грађана, него и да се постигне и ефикасност, да се постигну значајне уштеде и, оно што је веома важно, да се смањи корупција и сива економија.

Пошто ми у 21. век не можемо са печатом, са папиром и са шалтером, наравно, подржаћемо ове законе у дану за гласање. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Стојиљковић.

Реч има народни посланик Горан Јешић.

Изволите.

(Добацивање из сале.)

ГОРАН ЈЕШИЋ: Не бавим се ја баш сваким овде.

Слушамо цело послеподне емотивне испаде појединих посланика опозиције и опет, као и на прошлој седници, тврдим да лоше радите свој посао. За почетак.

Жао ми је што министар Ружић није овде. Имамо четири закона; два су из домена господина Љајића, два су из домена реформе државне управе. Одлично је што се бавимо овим темама.

Реформа државне управе је фундамент одрживости, пре свега економске, једног друштва. То је један важан параметар да неко дође да инвестира, да имате транспарентну управу, да имате брзу регистрацију предузећа, да можете да одете брзо у стечај, да отворите-затворите предузеће и завршите лична стања грађана.

А оно што јесте мој проблем са Ружићем овде је како смо пронашли идеју да баш системски закон узмемо да се бавимо овим проблемом, уређујемо формирање Националне академије. То је идеја која је поникла још док је, мислим, Горан Ћирић био тамо, од почетка 2000. године, председник Сталне конференције и стално смо причали о неком телу које треба да буде образовног карактера.

Ја немам против тога апсолутно ништа, континуирана едукација је кључ одрживе управе и било каквог посла, али ми те континуиране едукације имамо и данас, иако не у формалном облику. Сваки нови закон кад усвојите, људи из управе из целе Србије долазе на разне едукације где се појављују помоћници министара, министри, специјалисти, професори универзитета и тако даље, и тако даље.

Зашто крећемо баш од овога а имамо други проблем? Причали смо данас цео дан о забрани запошљавања, слушамо да нема партократије. Никад већа партократија није била. Ви то добро знате, господине Љајићу, а зна и господин Ружић. У овом парламенту је примљено дупло више људи након забране запошљавања. Шта ће нам 250 људи више у протеклих

неколико година? Десетине хиљада по локалним самоуправама. Десетине хиљада! Шта ми то радимо овде? Имамо врхунске професионалце у управи који за минималне накнаде и даље тамо раде, углавном женска радна снага. Ти људи немају перспективу, не знају како ће да напредују унутар тог система. Замислите да имате приватно предузеће где неко ради 20 година и не зна да ли ће моћи да напредује, за 20 година, зато што се партијски одлучује о томе.

То је фундаментална реформа државне управе. Уз ову едукацију морате направити правилан начин напредовања. Да не одлучује политичка елита о томе него да, просто, људи који проведу одређено време на одређеним местима и звањима имају шансу да напредују. То их мотивише да остану за мале плате, јер нама ти људи требају.

Што се тиче електронског потписа, јуче сам ишао да се пријавим за пасош, за ћерку која има два и по месеца. Знате ли како изгледа процедура? Као 1850. године. Отишао сам у полицију, чекао сам 20 дана. У полицији...

(Добацивање у сали.)

Немој да ... коњино једна, молим те!

Отишао сам у полицију... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Јешићу, ја не могу да верујем шта сте ви изговорили уопште!

(Горан Јешић: Шта ме прекидаш?)

(У сали посланици наглас коментаришу.)

Наставите. Пријавите се.

ГОРАН ЈЕШИЋ: Суштинска ствар је у томе да сам морао из полиције да идем у општинску управу да извадим уверење о држављанству. Уверење о држављанству не можете да завршите без уплатнице, не можете електронски да платите. Па смо одатле одлазили поново у полицију да би се скенирало уверење о држављанству детету од два и по месеца.

Зашто ту имамо проблем? Основни проблем грађана са државном управом су лична стања. Ајмо онда да решимо лична стања, извод из матичне књиге, држављанства, умрлих и венчаних. То је 60% уласка у управу. Имамо сјајне примере. Имамо феноменалан пример Катастра, где је човек који је директор Катастра урадио феноменалан посао, дигитализацију. Имали смо сјајан посао у АПР-у. Ајмо да то пренесемо и да наставимо тиме да се бавимо. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Дакле, ја сам дужан да Парламенту кажем да ћу тражити стенограм. Нисам сигуран шта је изговорено... Немојте то да понављате. Ако је изговорено, изрећи ћу опомену колеги Јешићу.

И молим службе да ми доставе стенограм.

(И даље се у сали наглас коментарише.)

Реч има народни посланик Зоран Бојанић.

Изволите, колега.

ЗОРАН БОЈАНИЋ: Захваљујем, уважени председавајући.

Господо министри, колегинице и колеге, пред нама су четири квалитетна предлога закона. Руку на срце, када говоримо о Предлогу закона о изменама Закона о информационој безбедности, у питању су само технички детаљи, три члана. У питању су надлежности, ко ће у републичким органима имати надлежности над информационим технологијама.

Нажалост, и поред добрих дискусија, и од стране опозиције и од стране позиције, овде смо сведоци да је било доста некултуре, чак могу рећи злобе, незнања. Не знам како да се изразим и како да кажем како су се понашали поједини посланици. Пре свега, академско звање и академско знање не значи ништа. Неко мора у животу да прочита и „Политикин забавник“ да би имао образовање и културу. Не може незналица да прича о образовању, да прича о струци и о науци.

Посебно бих у свом осврту говорио о Предлогу закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању. Зашто о томе? Зато што поједини посланици нити су прочитали закон, нити знају о чему се ради. Дискутовали су о Бриселу, а пре свега не знају шта је директива и шта је уредба. Да су читали закон од почетка до краја, схватили би шта је директива и шта је уредба европске економске заједнице. Нити ко нас тера да ми спроводимо њихове уредбе нити шта. Ми желимо пре свега да уредимо ово питање и мислим да је крајње квалитетно и коректно уређено.

За оне који не знају – који су пре неки дан донели овај камен, вероватно им је остао после Купусијаде у Мрчајевцима па су га донели у Парламент нажалост – могу им рећи да национални оператер, значи Телеком Србија, који је у већинском власништву државе Србије, има један добар и вредан пројекат.

Они који прате медије могу да се информишу, имамо једну рекламу која се зове интернет усклађивање, а иначе ради се о *All-IP* трансформацији. Телеком жели пре свега да до сваког нашег грађанина, до сваке установе доведе оптику. Значи, да бисмо имали брзи интернет, да бисмо могли све ово што пише у овом закону најзад у нашој земљи да спроведемо, управо због тога Телеком Србија инвестира, и то огромна средства, да бисмо се технолошки, а пре свега у домену интернета, усавршили.

Данас је много више пажње посвећено Предлогу закона о Националној академији за јавну управу. Нико није поменуо и рекао, на

крају крајева господин Ружић је то доста добро рекао јуче у свом излагању, да овај закон проистиче из Стратегије реформе јавне управе у Србији.

Циљ ових закона јесте модернизација и професионализација. Ми смо овде чули свега и свачега са оне друге стране. Причало се и о вртићима, и о фонтанама, и о фолк певачима, и о становима за некакве кадрове; реч једну нико није поменуо о самом закону. Чим нисте имали одређене конкретне примедбе, све то говори да је закон добар и да ће то бити само први степен, ајде да кажем, у уређењу рада јавне управе. Знамо да се воде јавне расправе и очекују нас сигурно у будућности овде два-три законска акта који ће још ближе дефинисати рад јавне управе.

Да не бих одузимао време, пошто знам да има много говорника на листи, са овим завршавам и рећи ћу да ћу у дану за гласање у сваком случају гласати за ова четири квалитетна предлога закона.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Бојанићу.

(Србислав Филиповићу: По Пословнику.)

Реч има Александра Белачић.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА БЕЛАЧИЋ: Можемо ли?

Своје данашње излагање бих усмерила искључиво на Предлог закона о Националној академији за јавну управу.

У Предлогу закона који нам је достављен наводи се да је Национална академија централна институција система стручног усавршавања у јавној управи Републике Србије са статусом јавно признатог организатора активности неформалног образовања одраслих. Национална академија образује се као посебна организација, са својством правног лица, а предвиђено је да ће надзор над радом Академије вршити надлежно министарство.

Даље се наводи да је један од кључних принципа за укупно унапређење јавне управе њена професионализација, при чему је подизање нивоа стручности и способности запослених од нарочитог утицаја на успешно и квалитетно обављање послова, промену начина рада и организационе културе у савременим условима. У том смислу посебан значај има организовани и континуирани професионални развој запослених у јавној управи. Циљ ове академије је да запосленима у јавној управи пружи едукацију, то јест стручно усавршавање, праћење рада стручног усавршавања и развоја, као и пружање континуиране подршке у раду.

Овим законом је предвиђено формирање посебне установе која има за циљ да омогући да државни службеници постану љубазнији, ефикаснији и много боље упућени у све законске одредбе и регулативе.

Прво питање које бих поставила у вези са овим је – како то мислите да едукујете државне службенике да постану љубазнији? Како се то било која одрасла особа учи љубазности или пристојности у опхођењу са странкама? Које су методе које ћете користити приликом едукације државних службеника да постану љубазнији? Да ли ћете их учити бонтону или је у питању нешто друго? Којим методама ћете проверавати да су државни службеници научили да буду љубазнији у односу на претходно понашање?

Поштовани министре и поштоване колеге народни посланици, васпитање је нешто што се носи из куће. Уколико су нечији родитељи оманули у вршењу своје родитељске дужности, тешко да ће било каква национална академија то моћи да исправи.

Што се тиче унапређења ефикасности државних службеника, није ми јасно како то мислите да унапредите ефикасност повећањем броја запослених у државној служби. Немогуће је повећати ефикасност гомилањем администрације. Колико запослених тачно предвиђа ова Национална академија? Рекли сте нам – мало. Колико је то тачно мало? Ко ће вршити одабир тих запослених и по ком основу ће се бирати директор ове установе? Годинама сте обећавали смањење државне управе, а сада одједном радите потпуно супротно.

Садашњи премијер Ана Брнабић је фебруара ове године са позиције министра државне управе и локалне самоуправе изјавила да нема вишка запослених у јавној управи. Брнабићева је израчунала да је Србија тренутно по броју службеника далеко испод просека у ЕУ, где на 100 становника иде 8,5 државних службеника, док је у Србији тај број 6,5.

Даље смањење броја запослених у државној управи угрозило би квалитет услуга које пружа државна управа, изјавила је Ана Брнабић у фебруару ове године, а ви сте, поштовани министре, у јулу ове године дали потпуно контрадикторну изјаву. Рекли сте – број извршилаца, односно чиновника у јединицама локалне самоуправе у Србији до краја 2018. године требало би да буде 100.700, док их је у 2013. години било 123.700.

Најавили сте да ће број државних службеника у јавној управи ове године бити смањен за 2.486 и ја вас молим да нам ово разјасните, да ли је рационализација у јавном сектору завршена или је то процес који још увек траје. Договорите се са Аном Брнабић и изнесите нам заједнички став.

Проблем је што немате континуитет у раду и што сваки пут када изаберете министра тај министар износи информације које се не поклапају са онима које смо добили од претходног министра. Због тога немате резултате у раду. Други проблем је што ви процентуално учешће броја запослених у државној управи у односу на број становника прилагођавате

са бројем, односно са рациом који влада у Европској унији. Пустите Европску унију, прилагодите број државних службеника оном броју који је потребан да би јединице локалне самоуправе и државне управе ефикасно функционисале. Тамо где је потребно запослите додатни број службеника, а тамо где имате превише запослених извршите отпуштања, али немојте да се мерите према ЕУ, јер је потпуно јасно да ми у ЕУ никада нећемо ући.

Оно што је посебно спорно са овим предлогом закона је то што ви предлагете да људи, поред љубазности и ефикасности, овом академијом добију могућност да буду упућени у све законске одредбе и регулативе, односно да преко Академије науче да имплементирају законе и раде одређене пројекте. Ми сматрамо да сви запослени у државној, односно јавној управи који су прошли процес средњошколског и високошколског васпитања и образовања морају да буду упућени оног тренутка када ступају у радни однос. Подразумева се да су сви запослени довољно стручни за посао који обављају. Можемо да разумемо да неки млад човек нема довољно искуства за свој посао, али подразумева се да ће га у том случају старије колеге упутити и информисати како треба да ради, а да шаљете људе на колективну обуку како бисте их упутили у посао за који су плаћени у најмању руку је скандалозно.

Ако то морате да радите, очигледно је да сте запослили погрешне људе, што нас не чуди, пошто знамо да сте људе у јавном сектору запошљавали искључиво по партијском кључу а не по стручности и по способностима. Грађанима Србије је потпуно јасно да ће тешко добити посао у државној управи уколико нису чланови владајућих партија, док су страначким кадровима владајућих партија отворена сва врата. И управо зато што сте масовно запошљавали људе са дипломама приватних факултета, који имају звање али немају знање за посао који обављају, сада имате проблем.

И имате само један исправан начин да то решите. Отпустите партијске кадрове које сте запослили а који нису довољно стручни за посао који раде. Запослите људе који умеју да раде и људе који ће се посветити послу за који су плаћени, и који неће у радно време писати коментаре по друштвеним мрежама и хвалоспеве на рачун представника ваших странака. Ваш је избор ко ће радити у вашим посланичким клубовима, у вашим министарствима, али они државни службеници који раде са странкама, морају да буду посвећени тим грађанима пуно радно време.

Уместо да тако решите проблем и да тако извршите професионализацију, ви предвиђате оснивање некакве националне академије и само повећавате администрацију и доводите до даљег запошљавања ваших кадрова, а резултат ће бити јако лош.

Потпуно је јасно да оснивање ове академије није ваша идеја. Она се помиње и у експозеу мандатара Вучића, који је, додуше, најавио оснивање ове академије али није ништа конкретно предузео тим поводом. Академија се помиње и експозеу Ане Брнабић, која је, да кажем, започела писање овог закона, с обзиром на то да је њој Национална академија једна од две ствари од државног значаја, друга је дигитализација.

У међувремену смо утврдили да је дигитализација за овај режим од националног значаја, због тога што се дигитализацијом бави брат премијерке, чији су приходи знатно порасли откада се она нашла на тој функцији. Још увек не знамо ко се тачно бави Националном академијом и да ли ће се и ту појавити нечији брат или нечија тетка, али свакако знамо да грађанима Србије то није ни битно ни значајно.

Анкетирајте, на пример, стотинак грађана Србије да вам кажу који су проблеми са којима се они суочавају и које овај режим треба да реши. Нико вам неће навести неефикасност државних службеника као значајан проблем. Запосленост код нас је толико мала да у свакој породици има неког ко је незапослен и ко има времена да обилази шалтере, да чека изводе, да чека решења, да чека документа и нико због тога неће умрети, а имамо многе друге редове у којима чекање може да се заврши фатално.

Дакле, оно што је проблем је да када закажете преглед код лекара чекате шест месеци, када закажете скенер чекате годину дана. Мислим да новац из буџета треба да се уложи у решавање таквих проблема – у здравству, у школству, у привреди и многим другим приоритетнијим секторима, а не да се расипа на нешто овако што је потпуно непотребно.

СРС ће, дакле, гласати против Предлога закона о Националној академији за јавну управу, као што ћемо гласати и против измена и допуна Закона о државним службеницима, с обзиром на то да ове измене и допуне службе само да обезбеде оквир за рад Националне академије. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Белачић.

Реч има народна посланица Снежана Пауновић.

Изволите, колегинице.

СНЕЖАНА ПАУНОВИЋ: Захваљујем се.

Поштовани председавајући, уважени министри са сарадницима, даме и господа народни посланици, ја ћу се у дискусији осврнути на законе из области државне управе и локалне самоуправе. Пред нама су два предлога закона: Предлог закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима и Предлог закона о Националној академији за јавну управу, који је један новији, револуционарни закон и који ствара услове за перманентну и континуирану едукацију државних службеника у циљу стварања ефикасне, модерне, стручне и професионалне јавне управе.

Уважени министре Ружићу, морам на почетку да истакнем једну јавну чињеницу и позитиван пример који ви дајете када је у питању сарадња са локалним самоуправама. Под околностима да сте од преузимања функције министра за државну управу и локалну самоуправу константно на терену, недвосмислено се може закључити да сте успоставили један стандард и једну добру праксу. Обиласком нових општина и градова међу којима су, да не кажем, примарно и они најнеразвијенији, показали сте одлучност да ослушнете потребе како грађанки и грађана тако и државне администрације. Ово јесте најбољи могући начин да се њихове потребе имплементирају у законе и друге прописе, а са друге стране то говори и да сте свесни да локална самоуправа представља врло важну карику у процесу свеобухватне реформе јавног сектора.

Посланичка група СПС сматра да су закони који су данас на дневном реду из области државне управе и локалне самоуправе управо пример добре артикулације потребе грађана, са једне стране, а то је да имају адекватан јавни сервис и оних који пружају тај сервис, односно државне и јавне управе, са друге стране.

Реформа јавне управе битан је услов за успех целокупних реформи у Републици Србији и Влада је недвосмислено опредељена за овај процес, свесна да је за шири друштвени развој неопходна реформа која се односи на активности запослених који су задужени да ту реформу спроводе кроз свој свакодневни посао. Дакле, стварање професионалне и одговорне државне управе један је од кључних циљева целокупне реформе друштва.

Влада Републике Србије је до сада начинила значајне кораке у циљу свеобухватног уређења система јавне управе и донела низ закона, од измена Закона о државним службеницима, Закона о запосленим у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе до закона који регулишу плате и систем коефицијената за одређивање плате у државној управи, чиме су отклоњене дугогодишње недоумице око тога шта је посао државних службеника, које су му одговорности, који се коефицијент примењује на ком радном месту и тако даље.

Дакле, коначно се уводи ред у рад јавне управе и постављају стандарди за пружање услуга грађанима који пред различитим државним и локалним органима остварују своја уставна права. Зато сматрамо да и Предлог закона о Националној академији за јавну управу има такав циљ.

Овим законом формира се централна институција која обезбеђује правни оквир за стручно усавршавање запослених у државној управи, чиме се малтене заокружује целокупни систем у циљу стварања одговорне и ефикасне државне администрације.

Јасно је свима да од компетенције државних службеника, односно од њиховог знања, од њихових вештина и способности зависи квалитет државне администрације и зато ће овај предлог закона створити кључни услов за трајно и континуирано учење, унапређивање знања и вештина запослених и то по стандардизованој методологији, програмима, чиме ће запослени моћи да стичу неопходне компетенције за свој рад.

Јавна управа мора да буде сервис грађанима и привреди, а државна администрација свакако мора да буде мотивисана да ради, и то не само примањима, разним видовима награда и бенефиција, могућношћу напредовања, вредновањем стручне спреме, већ и могућношћу стицања нових и унапређивања постојећих знања и вештина.

С обзиром на то да ми као држава имамо стратешко опредељење за чланство у ЕУ, један од важних критеријума у процесу придруживања заједници европских народа је и јачање административних капацитета, који се обезбеђује првенствено кроз стандардизован процес унапређивања знања и вештина самих пружалаца услуга грађанима.

Поред овога, ми овај процес морамо да завршимо због нас самих, због грађанки и грађана ове земље, у њиховом интересу и у интересу привреде како бисмо њихов свакодневни живот учинили квалитетнијим.

Дакле, оно што се предвиђа формирањем Националне академије јавне управе је примена принципа професионализације у циљу стварања обучене, одговорне и ефикасније јавне управе, а ово се једино омогућава кроз трајни и систематизован процес едукације.

Формирање централне националне институције за стручно усавршавање запослених у јавној управи предвиђено је Стратегијом реформе јавне управе у Републици Србији због потребе да се стручно усавршавање запослених, којима се до сада бавило више органа државне управе и служби, централизује кроз једну институцију и СПС сматра да је ово још један корак ка свеобухватној реформи јавне управе.

Оно што је важно истаћи када су у питању измене и допуне Закона о државним службеницима то је да се овим предлогом, осим, наравно, уподобљавања оног дела који се тиче стручног усавршавања, омогућава и већа покретљивост кадрова на нивоу јавне управе, односно омогућава се флукуација запослених између сва три нивоа власти, од локалног, покрајинског до републичког, и то на начин који ослобађа и службенике и органе државне управе вишка административних потешкоћа приликом преласка запослених из једног у други орган јавне управе. Ово сматрамо веома значајним и, негде, логичним решењем. Дакле, да се запослени на сва три нивоа власти преузимају без конкурса, наравно уз сагласност запосленог и руководиоца органа.

Имајући у виду главне принципе реформе јавне управе, децентрализацију, деполитизацију, рационализацију, и један од најзначајнијих, професионализацију, Посланичка група СПС сматра да ће закони о којима расправљамо данас допринети квалитетнијој јавној управи и већој професионализацији свих запослених, омогућити им трајни процес стицања и усавршавања знања, чиме ће запослени бити мотивисани и оспособљени да пруже адекватну услугу грађанима.

Наравно, ништа мање важни и квалитетнији нису закони из области информационе безбедности и електронског пословања, али ће о њима детаљније говорити моје уважене колеге, те наглашавам због свега наведеног, Посланичка група СПС ће у дану за гласање подржати све предлоге закона из овог претреса.

Верујем да ће се по најавама министра за државну управу и локалну самоуправу пред нама ускоро наћи измене и допуне Закона о запосленим у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе и да ће се на тај начин систем стручног усавршавања за запослене у јавној управи потпуно заокружити.

И сасвим на крају, под околностима да смо током данашње дискусије чули мало критика на рачун предложених закона али много неутемељених тврдњи, ја морам да се осврнем на дискусије и колеге Бошка Обрадовића и Зорана Живковића и објасним да СПС, као партија која има традицију од 27 година, сасвим природно у овој сали има малтене четири генерације својих кадрова, од једне најстарије и најискусније, којој припада уважени инжењер Милутин Мркоњић, до најмлађе, којој припада мој драги колега Ђорђе Ђоковић; ја сам апсолутно поносна што у овом тренутку седи прекопута.

С друге стране, ако оптужимо министра да је формирање Националне академије покушај да се формира орган који ће едуковати кадрове Социјалистичке партије Србије и Српске напредне странке, то и није лоше и треба да примените ту праксу, за почетак морате да имате кадрове да бисте могли, можда, једног дана да направите једну академију која ће едуковати и ваше кадрове. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Пауновић.

Реч има народни посланик Владимир Ђурић.

Изволите, колега.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Поштовани грађани Србије, поштовани представници Владе и министарстава, поштоване колеге посланици, председавајући, данас пред грађане износимо законе о Националној академији за јавну управу и одређене законе везане за електронско пословање.

Најпре ћу нешто рећи о закону о Националној академији, а касније нешто и о овим, да кажем, електронским законима.

Дакле, обука јавне управе је нужна; то, наравно, није спорно. Према информацијама од једне од колегиница посланица, променом власти на нивоу њене локалне самоуправе јавна управа је тамо на локалу преплављена новим кадровима, од којих 80% њих има дипломе приватних факултета. Квалитети тих диплома и потребе за даљом едукацијом тих људи су, рекао бих, јасни сваком грађанину. У Новом Саду се чак тачно зна и на којој адреси, у ком стану можете купити диплому неке високошколске установе из Републике Српске; чак се и каже – ми ћемо вам написати и дипломски, па ви дођите само да нам га потпишете а ми ћемо га приложити у нашу библиотеку. Дакле, то је, како бих рекао сад, један ризик да ми од ове Националне академије не добијемо „националну академију за Државни посао“, дакле да не едукујемо Ђорђа Чваркова, Торбицу и Бошкића и Бошкићевог брата.

Биће проблем мотивација за учење. Зашто? Зато што су критеријуми за запошљавање и напредовање упитни. Дакле, можемо полемисати када је било и да ли још увек има више или мање партијског запошљавања, али једно је чињеница, државни послови су недоступни најбољим талентима у овој земљи, а морали би бити. И зато нам најбољи таленти одлазе; не само они који морају, него сви који могу.

Надаље бих скренуо пажњу на одређене примедбе које је Агенција за борбу против корупције у свом документу на читавих пет страна и на свом сајту објавила а тиче се примедби на одређене потенцијално коруптивне и ризике корупције у закону о Националној академији за јавну управу. Општа примедба је да приликом утврђивања надлежности Академије треба имати у виду да је Националном стратегијом за борбу против корупције предвиђено да сви јавни службеници прођу обуку из етике и интегритета као главних антикоруптивних одлика. Наведено је да су многе одредбе у закону непрецизне, да дају широка дискрециона овлашћења и да остављају правне празнине.

Дакле, већ је спомињан у расправи фамозни начин добијања директора Националне академије, о чему у закону нема ни речи, али нема речи ни о томе да се упућује на неки други пропис којим је регулисан његов избор. Ми не знамо да ли се он именује или се бира, да ли је то на конкурс, ко га именује, какав је тај конкурс. Али оно што је још важније по нашем мишљењу је да апсолутно не постоји ни једна једина реч у закону у погледу профила особе пожељне за позицију директора, дакле какву особу желимо на месту директора. Да, биће конкурс, како је речено од стране предлагача, али мислимо да би много боље било већ у самом закону дефинисати

профил особе која може бити бирана или именована или постављена на место директора.

У једној расправи на претходној седници речено је – ви замерате зато што ви нисте у позицији да постављате свог директора па вам смета што сада ми, као, на власти можемо да постављамо свог. То, наравно, није тачно. Ми желимо да критеријуми за добијање позиција у јавној управи буду законом што је могуће прецизније дефинисани, на оптималан начин, оптималном детаљношћу, да се не преоптерети закон.

Зашто? Да бисмо ограничили онога који расписује конкурс да мора да изабере особу која одговара законом прописаном профилу, а не да оставимо широко недефинисано дискреционо право да може да распише конкурс за особу какву хоће, радног искуства каквог било, стручних вештина каквих било и осталих вештина у управљању у људским ресурсима које су произвољног карактера.

Агенција за борбу против корупције такође је ставила примедбу да није прописано или није упућено на неки други пропис у погледу тога ко врши надзор над Националном академијом, да нису довољно прецизирани услови за спровођење комерцијалних програма, да су дата преширока овлашћења Академији да сарађује са другим субјектима у реализацији програма. С којим другим субјектима? На пример, с Мегатрендом, је л'? То би било сјајно. Наводи се да ће се те услуге прибављати по јавним набавкама, чија је примена у образовању оцењена као лоша; између осталог, зато је Закон о јавним набавкама и мењан 2015. године.

Агенција за борбу против корупције такође сугерише да се детаљно прецизирају услови акредитације лица за спровођење обуке, да се тачно каже о којим областима је реч, врста студија, број реализованих обука, број објављених радова, наравно из релевантне области, да би неко могао бити акредитован да спроводи обуку, али више о тим примедбама када буде била расправа у појединостима.

У погледу електронских докумената, електронских услуга и информационе безбедности ја бих дао илустративни пример информационе безбедности пошавши, рецимо, од Дома Народне скупштине.

Предложеном изменом Закона преноси се надлежност за руковођење информационом безбедношћу у републичким органима, па ево примера у Народној скупштини: сви користимо е-парламент. Ево, одговорно тврдим да преко 90% посланика није променило иницијалну лозинку за логовање на е-парламент. Ја сам већ на неким одборима то помињао. Дакле, ја могу вашим именом и презименом, корисничким именом да се улогујем као ви, да ме систем доживи као вас и да пошаљем писмо председнику Републике представљајући се као ви, јер ви нисте

променили иницијалну лозинку 123456. Ево, ја сад јавно обелодањујем – она је иницијална, па промените је, јер је систем Скупштине информационо небезбедан.

У банкама, у осигуравајућим кућама и у осталим компанијама које имају развијену информациону културу неактивни кориснички налози се после извесног времена гасе из разлога спречавања њихове злоупотребе. Корисник је натеран да промени лозинку тако што му се најављује – за три дана вам истиче лозинка, промените је, за два дана вам истиче лозинка, промените је, ако је не промените, блокиран вам је налог, не можете да се логуете, не можете да се активирате на седници одбора да се пријавите за реч. То информациони систем Парламента не види.

И онда имамо догађаје као што су нестанак амандманског времена и пад система за гласање, који такође говоре о безбедности информационог система овог дома.

(Председавајући: Хвала. Време.)

Ја бих волео да наши закони и те ствари решавају. То су животна питања. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народна посланица Маја Виденовић.

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Можете ли ми рећи колико имам времена?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Три минута и пет секунди.

Изволите.

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Добро. Онда ме та три минута обавезују да говорим о суштини и ономе што је алармантно стање, а детаљније ћемо говорити у појединостима.

Господине Љајићу, господине Ружићу, сваки закон који предлагете и који доносите овде у Парламент мора да полази од реалности. Иницијално добра намера коју и један и други и трећи и четврти закон имају, нажалост, не кореспондира са реалношћу и наша је обавеза као одговорних народних посланика да вас на то упозоримо.

Конкретно, господине Ружићу, ви нисте одговорни за стање у јавној управи какво је данас. Били смо сведоци да јасно и гласно реагујете на неке појаве које вам се не свиђају. У томе имате потпуну подршку. Позиција на којој сте данас, без обзира на то што за ове ситуације нисте одговорни, обавезује вас да о њима гласно говорите и ту нема аболирања.

Када говоримо о чињеници да данас предлагемо Академију која иницијално може да буде нешто што ћемо поздравити, то би требало да представља последњи чин у реформи јавне управе. Знате, то изгледа као данас када је Београд раскопан, разрушен, када су Београђани заробљени,

не могу да ходају, а стручњаци из градске власти терају људе да ките новогодишњу расвету.

Дакле, сваки закон мора да кореспондира са реалношћу. Реалност је да у јавној управи имамо невероватно страначко запошљавање, имамо поразну забрану запошљавања која није никаква привремена мера, јер се из године у годину продужава. Имамо чињеницу да она не важи за свакога, те смо сведоци и данас и свуда да имамо на стотине и десетине хиљада страначких активиста, превасходно СНС-а, а да за најбоље људе, за младе који су желели да остану у овој земљи, да вредно уче и раде у областима које су природно усмерене на државу, њима држава, ова влада и ви који сте њен део поручује – за вас нема места.

Дакле, хаос је у јавној управи, за шта, понављам, нисте одговорни, али од тренутка када сте преузели одговорност, одговорни сте да о томе гласно говорите. То су ствари које би требало да буду аларм свима нама, да то буде приоритет.

Имамо ситуацију у Параћину да после неколико година рада на одређено време, а причамо о некаквој академији, најбољи и једини ИТ стручњак оде и ми не можемо, због забране запошљавања, зато што за Општину Параћин, где чуда, иако Општина Параћин има 131 радника мање од максималног броја запослених, није дозвољено да запосли никога и не постоји ИТ стручњак који може да ради оно што је минимално потребно, неопходно за елементарно функционисање једне локалне самоуправе.

Дакле, какву поруку запослени добијају, који су понижени и демотивисани што смањеним платама, што чињеницом да немају никакву шансу да напредују, што чињеницом да су сведоци да се свакога дана запошљавају на стотине хиљада страначких активиста? Они су понижени на сваки могући начин. Грађани све то виде, и то су ствари које би требало да буду претходно питање, пре било каквог разговора о некаквој академији, која би требало да буде као последњи степен у реформи јавне управе коју најалост, на жалост свих нас, нисмо ни започели. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Владимир Орлић, право на реплику.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Тако је.

Морам да се запитам на шта би све ово личило кад „жуто предузеће“ не би причало само о суштини, јер ово је било најављено као прича само и искључиво о суштини.

Кажу – страначко запошљавање, хиљаде, десетине хиљада, шта већ. Да је неко овде па да чује колико је мање запослених управо у јавном сектору од момента када су ступили на снагу, од када се примењују они закони које је та страшна СНС овде усвојила – 80.000 мање, ако је неко

случајно у стању да то као податак прихвати и као податак обради. Дакле, не да није то што причају, него је све управо супротно.

Параћин. Где у'вати баш Параћин да помене било ко данас? Невероватно. Дакле, од свих места у Србији баш оно где „жуто предузеће“ и дан-данас жари и пали, баш оно у ком „жуто предузеће“ тера инвеститоре да би људе држали у шаџи, баш оно где симулирају некакав развој, фингирају некакав, како беше, индустријски парк, по ком се паучина скупља. Силне новце слупали у то, а шта им је резултат? За оне који евентуално не знају, вишеструко повећана незапосленост у том месту од онда од када се „жуто предузеће“ о њему стара.

Сад су забринути за запосленост, сад су забринути за посао за људе. Данас су нам рекли – људски капитал је највећи, њихово знање и умеће. А шта би са оним капиталом од 500.000 душа које сте на улицу избацили? Они нису важни? Њихово знање и умеће није битно? Забринути за децу? Шта је са децом тих 500.000 људи? Или данас у Србији вреди само онај ко са њима седи, само онај који је био спреман да са њима Београд задужи за милијарду и двеста милиона, данас се прави невешт, само онај ко ће да критикује јер се у Београду данас ради, јер градилишта има, а нису могли да се нађу ни за лек некада, само онај који је урадио све оно што су они планирали, и тиме завршава, и ту фонтану коју су славили а за коју нису били способни, и тај „Београд на води“ који су сањали и за који нису били способни. Ти су криви, а они су исправни? Ајте, молим вас.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Ко ће реплику, Горан Ћирић или Маја Виденовић?

Горан Ћирић.

Изволите.

ГОРАН ЋИРИЋ: Мало пре смо слушали о изливима мржње. Ево једног изузетно талентованог излива мржње који слушамо из дана у дан, али део те мржње може да се излије према људима који овде сада бране законе, који су били у коалицији са истим тим људима које тако страшно нападате и не бирате речи. И министар Љајић, и господин Ружић, Социјалистичка партија Србије и посланици били су део тог система који тако нападате. Мислим да то није коректно према њима, ни према свим људима који су радили и, на неки начин, доприносили овом друштву.

Али мржња и овакав однос неће сигурно допринети бољим решењима у овим законима. Пробали смо да дамо доприносе на начин на који су давали и неки људи који су радили у претходним министарствима. О томе сте ви говорили. Није започео живот и историја ангажовањем од 2012. године. Није. Имамо потврду за то, јер неки развој у информатици, у инфраструктури је започињао и 2002. и 2008. године, и ово је само део

надоградње једног, претпоставио бих, цивилизованог друштва које схвата да је потребан континуитет у сваком смислу да би друштво напредовало из дана у дан.

Ово што сада видимо везано за развој кадрова у јавној управи јесте део наставка истог тог приступа. Неке ствари су се дешавале и 2008. и 2004. године, а сутра је тај 5. октобар о ком говорите и о ком смо говорили из различитих углова, где опет седе неки министри који кажу да је то изузетан датум, датум који је позитиван у историји Србије. Око неких ствари ћемо се сложити, око неких не. Донео је новости, донео је нове ствари, датум који је донео и управо одбранио победу на легитимним изборима.

(Председавајући: Хвала. Завршите.)

Ако смо нешто добили, то јесте верификација успеха у раду на изборима и мирна транзиција власти. То јесте успех тог „жутог предузећа“, те Демократске странке.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Владимир Орлић, право на реплику.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала.

Замало да се насмејем. Изливи мржње. Је л' излив мржње што подсећамо на тих 500.000 људи на улици истераних? А мржња према коме? Или да окренем питање – из које сте их то љубави на ту исту улицу избацили? Из које сте то љубави показали да вас апсолутно није брига за њихову децу, а данас се просипају апсолутно испразне демагошке флоскуле? Брине се за децу, је л'? Шта је са њиховом децом? То је питање. Немојте да одговарате нама. Одговарајте људима који ово гледају. Је л' то није важно, је л' то мање важно?

Шта је са градом који тавори зато што је неке битно да држи власт, макар и мала била, каква је да је? Шта је са љубављу због које је Драгољуб Милановић претучен тог 5. октобра, који је тако добар и леп датум, који има тако сјајне тековине? Која је то нежност? Каква су то осећања па ми морамо данас да их славимо и да их се радо сећамо? О чему причамо? О спаљеној Скупштини?

Да ли причамо о уништавању институција и Радио-телевизије Србије и о већ легендарним доласцима на посао на највишим државним позицијама око 11.00 пре подне, о остајању на том послу до подне, па на лудим журкама до дубоко у ноћ, док се нико не брине за земљу, за њен суверенитет, док се питање Косова и Метохије срозава са нивоа Уједињених нација, док се обраћа Међународном суду правде за мишљење да би се неке у Приштини учинило или неке са стране? Јесу ли то ти

феноменални примери бриге за земљу, за појединце, за њихове судбине, за судбину нације и државе у целини?!

Која мржња, питам, која нежност треба да нас мотивише да те ствари пожелимо поново. Ако питате грађане Србије, па никад више, никад, далеко им лепа кућа! Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Горан Ћирић, право на реплику.

Молим све колеге да се расправа не претвори у расправу о 5. октобру. Вратимо се на тему.

Изволите, реплика.

ГОРАН ЋИРИЋ: Реплика је и тема је очигледно та, јер смо говорили о тој снази институција. И сада говоримо о снази институција, то јесте актуелна тема.

А шта желимо више од ове државе него право грађана Србије да бирају, да имају слободан избор и да њихови резултати буду прихваћени на један миран начин? Шта сте говорили о томе, о паљењу Скупштине, о РТС-у? Говорили сте о 5. октобру на тај начин, али нисте говорили о 5. октобру као покушају тог актуелног режима да потре вољу народа и потре резултате избора. Пети октобар није била револуција. Пети октобар је био дан када су одбрањени резултати избора и слободна воља грађана који су у том тренутку изразили своју вољу.

(У сали се чују гласни коментари.)

То је однос према грађанима. И 1996. године, када су брањени резултати локалних избора на којима се масовно крало, и 2000. године, када су одбрањени резултати на тим републичким изборима. И многи у овој сали су били и са једне и са друге стране, и није важно више ко је на којој страни био, али је важно да је одбрањена воља народа. И то је суштина 5. октобра.

Тачно је да је у том тренутку држава била на граници грађанског рата због тога што неко није желео да призна резултате и желео је да их на силу мења. Срећом, грађани Србије су то одбранили. Мислим да је то најважнија ствар.

Исто онако како је важна и та 2012. година у којој сте победили на изборима, али је ДС показала тада и то да зна да губи изборе. Онако како је знала да добије изборе 1996, 2000. године и да их брани заједно са грађанима, тако је знала и да прими пораз, да прими поруку грађана и да, наравно, обезбеди мирну транзицију власти.

(Председавајући: Хвала.)

Е, то је поштовање институција, то је снага Демократске странке и мислим да је то снага државе. Ја то очекујем од вас на првим следећим изборима, када ћете и изгубити.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Право на реплику, Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Значи, демократија, поштовање воље народа, говор мржње. Од кога смо ми и како то одбранили Народну банку дугим цевима 5. октобра 2000. године? Од кога смо и како, такође дугим цевима, одбранили Савезну управу царина те 2000. године? Да ли су крвопролиће призивали они који су те дуге цеви узели па их подигли или неко други?

Кажу, 2012. године неко је показао своју ширину и демократски капацитет. Ма најурен је. Ма најурен је, народ није могао више очима да их гледа. А колико су шта поштовали, па, показали су нам ове године. Не морамо ми да идемо деценију или две уназад. Шта је било 2017. године? Јесу ли прихватили демократски изражену вољу народа или су организовали протесте против резултата избора? Јесу ли били довољно фер да пруже руку и честитају ономе ко је победио? Не победио, одувао их. Са 56% наспрам њихових, колико је било, 10-12%. Може ли то да се пореди? Је л' то демократски капацитет и однос према институцијама или – сад ћемо да митингујемо и да протестујемо, покушаћемо на улици да добијемо оно што гласовима не можемо? Ајде да се уозбиљимо.

Питање мржње. Тај 5. октобар кад буду ишли да прославе са својим пропалим досовским кандидатом Јанковићем, за два дана од данас, нек тамо поздраве, нека пренесу наше личне поздраве онима из тог табора, табора пропалог досовског кандидата Јанковића, који су нама последњих месеци претили метком у чело, који су нама претходних месеци претили вешањем, који нама помињу породице и помињу, како је било речено, уринирање на гробним местима, је л' тако? Све сами дивни примери односа према институцијама, поштовања и свега онога што, као, није мржња.

Са таквим друштвом нек се подсети оне народне – с ким си, такав си; значиће им нешто.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Маја Виденовић, по Пословнику.

Изволите.

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Члан 106, поштовани потпредседниче.

Реплике које је изазвала моја дискусија ме обавезују да не само достојанство Народне скупштине него као представници грађана, представљамо грађане који су својим гласом нас обавезали да у њихово име говоримо и ја овим путем морам да заштитим и њихово достојанство.

Знате, када неко каже за људе који су устали против једне политике да су они изашли на улице да изазову крвопролиће, ја морам да устанем у одбрану достојанства тих грађана и да све вас и све нас заједно подсетим на то да су они устали у одбрану демократије и слободе, да су они устали

против политике коју сте ви заступали тада, а 5. октобар је управо подсећање на оно што сте ви били некада.

Пети октобар је опомена! Пети октобар ће остати заувек упамћен и забележен у нашој историји, јер ће се тачно знати ко су били актери политике која је довела до ратова, до жртава, ко су били актери политике против којих су слободни грађани Београда и Србије устали, гласали, победили, и 5. октобар је одбрана права на слободу, одбрана њиховог гласа.

И не дозвољавам, док год сам посланик у Народној скупштини, да оптужујете грађане Србије да су они изашли на улице Београда и изазивали крвопролиће. Напротив, они су устали против ваше политике, устали су у одбрану слободе, одбрану свог гласа и тако нешто не може да се толерише у Парламенту.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала. Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Да.)

Реч има Владимир Ђурић.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Колегиница Виденовић је пријавила повреду Пословника, члан 106, а ја ћу пријавити члан 107. Заиста молим да се држимо достојанствено у овој скупштини овде.

Претходни говорник, колега Орлић, рекао је овде да је неко претио некоме метком у чело. То су врло озбиљне ствари и не можемо се њима овако неозбиљно фрљати. Ако неко има сазнања о неком кривичном делу у настајању, нека се изволи обратити правосудним органима, полицијским и тако даље, а не да се овде фрљамо таквим стварима и да правимо играказ за не знам ни ја кога.

Дакле, ова скупштина не служи за прелиставање страница „Информера“ и молим вас да се држимо неког нивоа. Ако имате сазнања да је неко неком претио метком, пренесите та сазнања на надлежно место. Не узимајте на себе право да овде оптужујете и судите, и да причате о томе како је потпуно јасно да је нека посланичка група неморална итд. па да онда та посланичка група добије опомену за оно што сте ви рекли. Дакле, то је срамно. То је срамно! И то нека служи вама на част, а и ваши бирачи ће о томе једном...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Ђурићу, да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Не.) Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Мислила сам да ће данас седница да протекне онако како смо лепо радили од почетка.

Колега Маринковић ме је позвао да прочитам, пошто је стенограм нешто што не може да се фалсификује, шта је изрекао посланик Јешић.

Да не читам читав његов говор, рекао је: „Немој да ... коњино једна, молим те. Отишао сам у полицију ...“ Председавајући је рекао: „Колега Јешићу, ја не могу да верујем шта сте ви изговорили уопште!“ Горан Јешић: „Шта ме прекидаш?“

Изричем му опомену.

Овим ће се завршити данашњи дан и настављамо сутра са радом у 10 часова. Хвала.

(Седница је прекинута у 18.30 часова.)